

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XIX Nr. 4

octombrie – decembrie 2015 –

48 pagini

La mulți ani!
Anul 2016 plin de realizări!
Redactia

DIMITRIE CANTEMIR – CĂRTURAR

Dimitrie Cantemir (1673 - 1723) domnitorul Moldovei (1710–1711) este considerat a fi întâiul spirit enciclopedic al neamului nostru, de dimensiuni europene, cu o multilateralitate uimitoare în activitatea sa științifică, literară, artistică, politică.

Recunoașterea meritelor sale științifice vine în anul 1714, când este ales membru al Academiei din Berlin. În 1716, la solicitarea aceleiași instituții, cărturarul scrie în limba latină *Descriptio Moldaviae* (*Descrierea Moldovei*), lucrare cu caracter monografic, (tradusă și publicată în limba română în anul 1825), care cuprinde descrierea geografică și politică a Moldovei, cu fine observații etnografice, lingvistice și folclorice din viața poporului, introduse într-o carte de știință despre statul feudal. Lucrarea, cu evidente virtuți literare, este străbătută de un vibrant patriotism, reprezentând și azi un material documentar de excepție.

În anul primirii în Academia din Berlin redactează o primă scriere cu caracter istoric, un eseu filosofic asupra succesiunii ciclice a marilor imperii. (*Cercetare naturală a monarhiilor*). Pe aceeași linie este și lucrare de interes european –

Demetrio Cantemir,
des h. russif. Reichs-
beydem russ. Kaiser
des hohen Staats
und in Moldau Fürst,
Peter dem Großen
Mitglied und geheimer
Rath.

– prima contribuție a unui român la patrimoniul culturii universale - *Creșterea și descreșterea Imperiului Otoman* (1716), scrisă în limba latină, tradusă în franceză, engleză, germană... *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor* continuă ideile cronicarilor despre romanitatea și continuitatea pe teritoriul Daciei. Romanii, afirmă autorul, sunt „moșii și strămoșii noștri, ai moldovenilor, ai muntenilor, ai ardelenilor și a tuturor oriunde se află”. Este opera cantemireană cea mai erudită. *Operele principelui Demetriu Cantemir*, publicate de Academia Română, au un stil erudit, în general retoric, cu o valoare documentară incontestabilă. Treacănd peste alte lucrări cu caracter filozofic, și istoric, amintim că în anul 1705 apare în limba română lucrarea *Istoria ieroglifică*, considerată primul roman din istoria literaturii române, iar *Cartea muzicii*, scrisă în limba turcă, este una dintre primele lucrări ale savantului domnitor, concepută în perioada șederii acestuia în Istanbul. În istoria muzicală a Turciei, este menționat ca fondator al muzicii laice și cercetător al celei religioase sub numele de Cantemiroglu (fiul lui Cantemir).

Revistă de literatură și cultură generală

bilingvă / bilingue

Revue de littérature et de culture générale

Sumarul numărului

PASTORALA LA NAȘTEREA DOMNULUI - 2015 Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal.....	3
ȘI NU NE DUCE PE NOI ÎN ISPITĂ... Diacon Nicolae MARINESCU.....	4
FAMILIA MAGDA LA A ȘAPTEA GENERAȚIE DE CANADIENI DE ORIGINE ROMÂNĂ Victor ROSCA.....	4
3 LEGENDE BIBLICE Dumitru ICHIM	6
INTERVIU CU IOANA GERMAN ISTORIA CORULUI „LA MUSE” Corina LUCA.....	7
POVESTIRI Al FRANCISC (poetul orb).....	9
SUB PLOAIA DE CULORI Miruna OCNĂREANU.....	10
DRAGONUL DACIC, DE LA DACI LA VLAD ȚEPEȘ Marius FINCA.....	11
"CALIGRAFIA" MESAJELOR ELECTRONICE Veronica PAVEL LERNER	14
DESTINUL BIVALENT AL ROMANCIEREI ALICE PARIZEAU Mircea GHEORGHE	15
SELECȚIUNI DIN „ALBAN ELFED” Daniela VOICULESCU.....	17
DUMITRU ȘI DUMITRA (I) Florin ONCESCU	18
ÎNTÂLNIRE CU GEORGE ROCA ȘI CU POEMELE SALE CIFRATE MULTILINGVE Milena MUNTEANU	20
VINE... MOȘ-CRĂCIUN - poeme - George FILIP	21
NIMIC NOU PE FRONTUL DE VEST Elena BUICA	22
FUNIA ROȘIE - VIII - Leonard VOICU.....	23
SPRE TOAMNĂ - POEME - Livia NEMTEANU.....	24
ERATA	24
SERIA ȘTIINȚE 22. DESPRE REALITATEA MATERIEI Wladimir PASKIEVICI	26

LANSARE DE CARTE FLOAREA SUFLETULUI DE LIUBA SÂRBU ..28 „O mărturisire în fața Nostalgiei și Dragostei” Claudia Partole	28
„Se citește ușor, ca o poveste” Corina Luca	28
TĂCEREA MEA Lia RUSE	29
POEME ÎNTR-UN STIH DE MELANIA RUSU CARAGIOIU Eva HALUS	30
FASCINAȚIA MUZICII DE VIOREL CÂTEA Elena OLARIU	31
POEZII Cristina-Marina MURGEA.....	32
LABESS Carmen Ileana IONESCU	34
OAMENI PE CARE I-AM CUNOSCUȚ DE VERONICA PAVEL LERNER Ioana PÂRVULESCU	35
POEZII Dorina OMOTA.....	36
LUMINĂ ÎNTR-UN „MILENIU DE ÎNTUNERIC” eseu de george FILIP	36
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL SCRIITORILOR ȘI ARTIȘTILOR LA A XII-a EDIȚIE Eva HALUS	38
POEZII DIN BASARABIA Lilian CUREVICI.....	39
UN SAPIN PEU ACCOUTUMÉ Melania RUSU CARAGIOIU.....	41
POEZII Marcela STRAUA.....	41
MĂNĂSTIREA STÂNIȘOARA - JUDEȚUL VÂLCEA Gheorghe Puiu RĂDUCAN - TEPEȘTI.....	42
REZULTATE la CAMPIONATUL MONDIAL WKU- (World Karate and Kickboxing Union) - ALBIR, SPANIA 2015. Ioan OPRUT.....	43
POEZII Liuba SÂRBU	44
SĂ FI FOST UN OZN ? Livia NEMTEANU	45
DREAM OF CHINA Miruna TARCAU.....	45
ANUNȚURILE COMUNITĂȚII	47
APARIȚII EDITORIALE (SCRIITORI CANADIENI)	48
Dumitru ICHIM - PSALTIREA APOCRIFĂ A DREPTULUI IOV	48
Liuba SÂRBU - FLOAREA SUFLETULUI	48
Veronica PAVEL LERNER - OAMENI PE CARE I-AM CUNOSCUȚ	48

Candela de Montreal, revistă fondată și editată, din 1997, de Victor Roșca
CANDELA DE MONTREAL ARE CA SCOP PROMOVAREA CULTURII ȘI LITERATURII
SCRISE DE AUTORI ROMÂNI DIN CANADA

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon: (514) 736-0950

Redactor Șef : Victor Roșca

Administrația: Ion Lăcătuș

Ilustrațiile : Angela Faina

Consilier de redacție: pr. Liviu Alexandrescu

Redactori : Mircea Gheorghe, Ortansa Tudor, Nicolae Marinescu

Tehnoredactare: Marius Neaga

PASTORALA LA NAȘTEREA DOMNULUI – 2015

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

„Hristos Se naște, măriți-L!
Hristos din ceruri
întâmpinați-L”

Iubiți credincioși!

Sărbătoarea Crăciunului ne dă ocazia să reținem unul dintre cele mai importante evenimente ale creștinătății: Nașterea Domnului

Hristos sau venirea Sa în lume.

Cu mare bucurie în suflete, așteptăm să ne întâlnim cu pruncul Iisus în Bethleemul ceresc - Sfânta Biserică, pregătiți cu darurile duhovnicești, darurile care au fost aduse chiar și de corul îngerilor în noaptea Nașterii Sale: „Mărire întru cei de sus Lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie”.

După mii de ani „la plinirea vremii”(Gal. 4,5), prin făgăduința Tatălui ceresc, descoperita profetului Isaia :„Iată Fecioara va lua în pântece și va naște un fiu și-I vor pune numele Emanuel, ce se tâlcuiește cu noi este Dumnezeu (Isaia 7,14), se milostivește Bunul Dumnezeu și trimite Duhul Sfânt asupra Fecioarei Maria, așa cum mărturisește îngerul Gavriil :„Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; de aceea și Sfântul Care Se va naște din tine, Fiul Lui Dumnezeu se va chema (Luca 1,35).

Aceasta este Taina Întrupării Domnului Iisus Hristos, devenind asemenea noua și chiar mai mult decât atât :„Chip de rob luând”(Filipeni 2,7), a coborât printre noi, ca unul dintre noi (Nicolae Velimirovici).

La fiecare Sfântă Liturghie, mărturisim învățătura stabilită la Sinodul I Ecumenic (anul 325) și anume :„Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om (Simbolul de Credință).

Ca un împărat al Cerului, ar fi putut cobori într-un palat, dar Si-a ales o iesle săracăcioasă, arătând prin aceasta smerenia, care caracterizează pe adevăratul fiu al Lui Dumnezeu.

Să-L primim cu bucurie și cântări de lauda, căci astăzi avem pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Cel ce a venit pentru noi și va rămâne cu noi, până la sfârșitul veacurilor. Dacă magii

au venit de la marginile lumii, aducând pruncului Iisus daruri de aur, smirnă și tămâie, cu atât noi să-L întâmpinăm cu bogăția sufletească și cu darurile duhovnicești, pregătind locașul, unde să coboare Hristos. Dacă Hristos se coboară în mod tainic și noi trebuie să ne pregătim tot în acest fel, prin post, rugăciune, spovedanie și Taina Sfintei Împărtășanii.

Iubiți credincioși!

Să mulțumim Maicii Domnului, care a fost aleasa cerului și a pământului, prin care S-a coborât dragostea Lui Dumnezeu pentru noi.

Să-I mulțumim Bunului Dumnezeu pentru toate darurile Sale revărsate asupra noastră, să întâmpinăm Nașterea Domnului Iisus cu bucurie, cu rugăciune și cu frumoasele noastre colinde tradiționale și în acest an binecuvântat-2015.

Preotul Liviu Alexandrescu împreună cu Consiliul Parohial de la Catedrala „Buna Vestire” vă urează Sărbători Fericite cu pace și un An Nou cu multe bucurii.

ȘI NU NE DUCE PE NOI ÎN ISPITĂ...

Diacon Nicolae MARINESCU

Deunăzi, un om s-a apropiat de mine după slujbă și m-a întrebat dacă nu cumva formula de la sfârșitul rugăciunii Tatăl nostru este greșită. Dumnezeu nu ispitește pe nimeni. Dracul ispitește. Atunci de ce spunem, în cea mai importantă rugăciune a noastră, „și nu ne duce pe noi în ispită”?

Păi să vedem.

Ispitele sunt niște întreceri atletice. Niște teste. Niște ocazii de a face ceva neplăcut lui Dumnezeu. Dacă le acceptăm, ele devin păcate. În caz contrar, când le întoarcem capul și spunem nu, ele ne întăresc spiritual. Fără ispite, nu am putea fi vreodată conștienți de nivelul de viață sufletească din noi. În acest sens, ispitele acționează ca un barometru al vieții noastre spirituale.

Dar ispitele sunt ceea ce sunt: invitații la păcat. Iar Dumnezeu nu poate fi autorul lor. Dumnezeu ne invită la bine. Dracul este autorul ispitelor. Iar Dumnezeu le tolerează, când, dacă și unde vrea EL. O face spre a noastră întărire. Nu ai putea să verifici cât de solid e un baraj, dacă nu pui și apă în lac. Nu experimentezi cu adevărat postul, dacă nu ai tentația cărnii, prin care să îți călești refuzul.

Așa că omul meu a propus varianta „nu ne lăsa pe noi în ispită”, care ar clarifica un pic problema. Adică, să cerem ca Dumnezeu să nu ne abandoneze, să nu ne lase singuri în ispită.

Soluția merge, dar e incompletă.

Întâi, nu aş încerca să „corectez” rugăciunea, pentru că autorul ei e nimeni altul decât Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Și cred cu tărie că El știa ce spune, atunci când a compus-o. Am putea-o corecta doar dacă traducerea din original ar fi fost greșită. Dar *isenikis imas* (grecește) și *ne nos inducas* (latină) înseamnă același lucru: nu ne duce.

În al doilea rând, rugăciunea cere ca Dumnezeu să nu ne ispitească. Ca și Mântuitorul în Ghetsimani, zicem „Tată, de este cu putință, să treacă de la Mine paharul acesta.” Nu doar să nu ne abandoneze în clipa ispitei, dar să nu ne ispitească deloc. Recunoaștem astfel că ispita nu vine de capul ei, ci e direct dependentă de voința Domnului. Iar cel ce e deasupra ispitelor „ne va da și mijloacele să ieșim din ele”.

În al treilea rând, varianta „nu ne lăsa pe noi în ispită” lasă să se înțeleagă că ispita e cu sens unic. Din afară către noi. Dar și noi putem deveni prilej de ispită pentru cineva de lângă noi. Putem „sminti” zice românul. Iar varianta uzuală, „nu ne duce” acoperă și acest înțeles. Îl rugăm pe Dumnezeu să ne ferească să fim prilej de ispită pentru aproapele nostru.

Recunosc, textul poate fi greșit înțeles la o lectură superficială. Însă m-aș feri să îl modific doar pentru că așa mi se pare mie. În schimb, aş spune de o mie de ori rugăciunea *Tatăl nostru*, sperând că Dumnezeu mă va ajuta să înțeleg cu inima, nu cu mintea și că mă va feri de ispita modernizării unui text care e mai vechi decât veacurile.

FAMILIA MAGDA

LA A ȘAPTEA GENERAȚIE DE CANADIENI DE ORIGINE ROMÂNĂ

Victor ROSCA

Țăranii români din secolul al XIX-lea și din prima jumătate a secolului al XX-lea își apreciau bogăția după mărimea proprietății de pământ. În vremea aceea, țăranii se judecau ani de zile pentru o brazdă de pământ înșușită de un vecin lacom. Țăranul român era om dârț, gata să înfrunte orice obstacol ca să-și poată păstra averea sau să devină mai bogat. Pentru mărirea avuției sale, el era gata să meargă la capătul lumii. Când au aflat de colonizarea preeriilor canadiene,

țăranii români n-a stat pe gânduri ci au pornit decizi cu întreaga familie.

Popularea vestului sălbatic canadian a luat amploare după emiterea legii "homestead", ce promitea noilor coloniști împroprietărirea gratuită cu 80 de hectare de pământ pentru fermă și casă, în zona fertilă a preeriilor. Cei care au aflat de această promisiune, puțini au rezistat să nu-și părăsească satul. Bucovinenii plecau cu soții, cu copii, în grupuri de 30, 40 de familii, dintr-un sat. Numai flăcăii plecau singuri. Pentru realizarea țelului, orice efort îndurată nu li se părea

prea mult. Promisiunea de a obține o fermă sau de a câștiga o mie de dolari în doi, trei ani, propagată de agenții companiilor de vapoare și ai căilor ferate canadiene în Imperiul Austro-Ungar a golit satele ducatului Bucovinei și ale districtului Făgărașului de oameni tineri.

Între primii coloniști români ai preeriilor canadiene era și Nicolae Magda cu soția, din comuna Noul Roman, Districtul Făgărașului, stabiliți la Dysart regiunea Assinaboia, provincia Saskatchewan, unde au luat "homestead", **prima generație**. Împreună cu Nicolae Magda a venit și Aurel Magda, unul dintre cei doi fi ai săi, căsătorit cu soția Eva, din Noul Roman, districtul Făgărașului. Ei au luat "homestead" tot în Dysart, localitate înființată de primii imigranți români veniți în regiunea Assinaboia, provincia Saskatchewan.

Cei doi fi ai lui Nicolae Magda, Aurel și Gheorghe, au venit căsătoriți din România. Gheorghe Magda cu soția Ana Borzea plecați, în 1902, din Viștea de Jos, districtul Făgărașului, inițial se vor stabili în Cleveland, Ohio, unde era deja părinții soției sale din Viștea de Jos, Adea Borzea cu soția și alte neamuri ale ei. Ohio era statul american unde se găseau cei mai mulți făgărașeni. Însă, în 1905, la îndemnul fratelui său Aurel, Gheorghe Magda părăsește statul Ohio și împreună cu soția, Ana Borzea, vin și se stabilesc la Dysart,

unde Nicolae Magda, tatăl său și Aurel Magda, fratele său aveau deja ferme obținute ca urmare a legii "homestead". Gheorghe Magda și Ana Borzea, **a doua generație** dintre bunicii doamnei preotese Ana Popescu, au avut opt copii: Niculae, Maria, Gheorghe, Ioan, Ana, Aneta, Petre și Ileana.

Preeriile erau întinse și încă nepopulate iar Gheorghe Magda, cunoscând dulgheria avea de lucru. Chiar în anul când a ajuns în Canada, comitetul parohial din localitatea Dysart, reprezentând 40 de enoriași, s-a angajat să facă biserică. El se alătură vestiților maiștrii dulgheri, de biserică, Lockie Ionescu și Dimitrie Petrașcu și încep construcția bisericii de lemn, prima biserică din Dysart, pe care o termină în 1907. În același an este sfințită și primește denumirea ecleziastică "Sfântul Gheorghe". Gheorghe Magda iubind biserica la a cărei construcție a contribuit, o va servi devenind cantor. Mai mult, el este unul din cei patru laici responsabil de a administra biserica.

O altă familie, Dintre primii coloniști canadieni este familia Avram venită din Lugoj, Banat, în anul 1902, cu doi copii, o fată Maria și un băiat mic, Petre, în vârstă de 4 ani, care în 1941, va deveni preot ortodox, părintele Petru Avram. Ei se stabilesc în districtul Rouleau, Saskatchewan unde primesc "homestead".

Miron Donison din Satmare de lângă Rădăuți, ducatul Bucovinei, a venit în Canada de tânăr, necăsătorit. El s-a căsătorit în Canada, cu Maria Avram, sora lui Petre Avram veniți în 1902 și locuiau în Kayville, lângă Dysart, unde luase homestead.

Fratele lui Miron, Gheorghe Donison și Paraschiva Moloci din Satmare de lângă Rădăuți avea patru copii, Andrei, Ioan, Aspasia și Dominica. Andrei este singurul care are curajul să-și schimbe destinul. La vârsta de 18 ani el părăsește satul natal, Satmare și pleacă în Canada la unchiul Miron Donison, fratele tatălui său.

Andrei Donison, ajuns în Canada, ia "homestead" în Wheatstone Saskatchewan. După ce lucrează ca fermier 13 ani la ferma lui din Wheatstone, la vârsta de 31 de ani, o cunoaște pe Maria Magda - **a treia generație a familiei Magda** - fiica lui Gheorghe Magda, stabilit în Dysart. În 1925 cei doi tineri se căsătoresc, serviciul religios având loc în biserica "Sfântul Gheorghe" din Dysart, Saskatchewan.

Destinul a făcut ca în 1929 peste preeriile canadiene să se abată seceta urmată de cea mai mare criză economică mondială. Pământul roditor al vestului canadian se transformă în valuri și nori de praf. Unii dintre fermierii noi, neputând să-și mai hrănească vitele, au abandonat fermele și au plecat în zonele industriale ale Canadei. În 1929, Gheorghe Magda și Ana Borzea au părăsit Dysart-ul și s-au stabilit la Windsor, Ontario, o zonă industrială unde marea lui familie putea supraviețui crizei mondiale. (Gheorghe Magda a decedat la Windsor la 22 februarie 1962.)

Andrei Donison și Maria, n-au plecat cu părinții Mariei. Ei au rezistat, mai departe crizei economice, încă 3 ani. Aici, în Wheatstone Saskatchewan, au avut patru copii, Parascheva, Ana, (viitoarea preoteasă Popescu), Rozeta și Gheorghe. În anul 1932, însă, părăsesc și ei localitatea Wheatstone, pentru a merge în Windsor, Ontario unde erau deja părinții Mariei. Acolo vor mai avea încă trei copii, Maria, Aneta și Elizabeth. În anul 1945 familia Donison se mută din Windsor la Hamilton, Ontario.

Ana Donison, fiica lui Andrei și Maria, - **a patra generație** - în 1950, la vârsta de 23 de ani, îl cunoaște la Hamilton pe tânărul Petre Popescu de 33 de ani, venit recent din Franța. Fără să stea mult pe gânduri, în 1951, se căsătoresc. Petre Popescu era absolvent al Facultății de Teologie din Cernăuți și al Seminarului Pedagogic din București, ce-i dădea dreptul de a preda ca profesor, și un doctorat obținut la Sorbona. În 1951 își depune candidatura de preot la Biserica Buna Vestire din Montreal. La recomandarea Comitetului Parohial, Adunarea generală a bisericii, în frunte cu președintele Ananie Boicu, a votat în unanimitate în favoarea numirii noului preot Petre Popescu. În ziua de 10 iunie 1951, Petre Popescu a fost sfințit preot pentru parohia "Buna Vestire" din Montreal, rămânând Preot Paroh până la trecerea sa la cele veșnice din 6 iunie 2003. Preotul Petre Popescu, un om de mari inițiative, sub conducerea sa se construiește complexul Catedralei Bunei Vestiri din Montreal și implică Biserica Buna Vestire în realizarea mai multor programe comunitare.

Preotul Petre Popescu și doamna preoteasă Ana au avut patru copii, Alexandru, Corina, Maria și Lilianna - **a cincea generație** de canadieni de origine română. Astăzi după 113 ani, ei vorbesc românește, se implică în activitățile religioase și comunitare.

Alexandru Popescu se căsătorește în 1976 cu Diane St. Germain de origine franco-irlandeză. Diane, intrând într-o familie de origine română, a avut dorința și a reușit să vorbească limba română, limba familiei. Andrew și Dacia, copiii lui Diane și ai lui Alexandru Popescu, - **a șasea generație** de canadieni de origine română încă mai vorbesc românește și se implică în activități religioase la marile sărbători românești. Andrew conduce corul bisericii înlocuindu-l, de câte ori e necesar, pe tatăl său. La rândul lor Livia, fata lui Maria, și Alexander cu fratele lui Christopher, băieții lui Lilianna, prețuiesc moștenirea primită de la bunici

Andrew Popescu s-a căsătorit în 2009 cu Ann-Marie Dancause de origine franco-irlandeză și au patru copii, Peter, Annabella, Paul și Patrick - **a șaptea generație** de canadieni de origine ortodoxă română.

Desigur, coagulantul comunităților române din Canada rămâne Biserica ortodoxă cu Școala ei Duminicală din care izvorăște viitorul nostru canadian. Astfel, cu generațiile care se succed, tezaurul ortodox și simțul românesc sunt în continuare răspândire și devin parte integrantă a bogatului mozaic canadian.

Iată șapte generații de canadieni de origine română și ortodoxă, ale familiei doamnei preotese Ana Donison Popescu din Montreal:

- 1) Magda Nicolae și Borzea Aldea (străbunicii doamnei preotese);
- 2) Magda Gheorghe și Borzea Ana (bunicii doamnei preotese);
- 3) Donison Andrei și Magda Maria (părinții doamnei preotese);
- 4) Popescu, Pr. Petre (decedat) și Donison Ana, încă în viață;
- 5) Popescu Alexandru și St.Germain Diane, copii lor;
- 6) Popescu Andrew și Dancause Ann-Marie, nepoții lor;
- 7) Popescu Peter, Annabella, Paul și Patrick, strănepoții lor.

O familie care rămâne un exemplu în comunitatea ortodoxă română canadiană prin voința de a transmite ortodoxia, limba română și apoi simțul românesc din generație în generație, chiar și în cazul căsătoriilor mixte.

3 LEGENDE BIBLICE

Dumitru ICHIM

CEL DE AL DOILEA SOMN

....și Dumnezeu
a dat lui Adam
un somn foarte greu
cum doarme fiul mării
când apa și-o poartă spre nori,
cum doarme fiul lutului
când poartă în brațe
sămânța spre floare,
cum doarme focul
care nu poate să doarmă,
somm greu cum nu era pe pământ
în vremea aceea.

Când și mâna lui Dumnezeu s-a trezit,
Adam a întrebat-o:
Doamne,
cum ai putut să visezi
trup din trupul meu
și os neprețuit din ciolanele mele?
Ce nume să dau visului Tău?

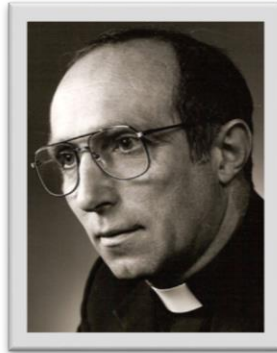
Dumnezeu tăcea
adâncindu-se-n privirile lor,
poate, ca un dor de sine Însuși,
și le-a dăruit și brațele,
de la copaci să-nvețe-asemănarea,
dar nu mai lungi decât crucea.
În cele din urmă - buzele
pe care Dumnezeu le mai folosea
o singură dată
la chemarea luminii din coasta lui Adam.

I-ar fi îmbrăcat, tot atunci, și cu umbră,
dar giulgiul pentru Fiul Său
nu era de ajuns și pentru ei,
fiind cu trei zile mai scurt
decât cel de al doilea somn.

PIATRA SOARELUI

„Ce casă îmi veți zidi Mie?”
Așa grăit-a Domnul
către Fii Oamenilor.

A venit piatra de râu:
„Doamne, nu am ziduri,
dar cu mine ai zidit muntele,
neatins de mână de om,
nezburlat nici măcar
de vreo umbră de înger,

și tot din osul meu
ai cioplit pleiadele fără turle și minaret
și pe toate tăcerile lor
ai așezat oceanele pescarilor Tăi.
Doamne,
grăiește către Fiii Oamenilor:
noaptea,
să pună sub cap piatra curată
a mâinilor Tale,
și mă voi face scară plină de îngeri,
corcoduș înflorit în noaptea cu denii...
Grăiește către Fiii Oamenilor :
Ziua,
să mă ridice ca pe un ou
să vadă locul celor trei zile de noapte.
Spune-le
să nu le mai fie frică de Tine,
deși Te-au bătut cu harapnic
de bou prins în jug.
Spune-le
că eu sunt Piatra Soarelui,
piatra pe care ziditorii
nu au luat-o în seamă,
piatra din care a țâșnit sânge și apă,
tuturor
acelora ce-au însetat
tăbârcindu-și pustia, mormântul...
Spune-le
că eu sunt Piatra Soarelui. Credința
și atât!

RĂTĂCIȚI PRIN CETATE STRĂINĂ

„Care pustiu la ora asta
o mai fi deschis?”

Te strângi în brațele mele,
dar eu tot greșit te-nțeleg
c-ai vrea să mă săruți,
dar tu îmi arăți cele două clepsidre,

de mâna a doua,
ce-abia le-am cumpărat.

„Nu mai suntem copii.
În Cetate
trebuie să ne purtăm
ca fiind oameni mari.
E nepermis să mergi
fără cuvinte-n clepsidră
pe străzile Cetății.
Uite-l la colț pe Diogene cerșind,
cu lampa în mână:
Dați-mi și mie măcar un pumn de nisip!”

Ochii tăi
îmi caută pădurile-n priviri,
și din nou
înțeleg greșit c-ai vrea să mă săruți,
dar ei mă imploră:
„Tu nu-nțelegi, clepsidrele ni-s goale?
Că-i nepermis ca să mai fim copii?
Neapărat
avem nevoie de nisip, de cuvinte...
Care pustiu
la ora asta o mai fi deschis?”

PEȘTERA LUI PLATON

Apoi s-au aprins luminile în sală
și a trebuit să coborâm spre plecare.
Cum poate un ecran
pe care-a curs atât de mult sânge,
pe care-atâtea vieți
ca arborii s-au rupt prin întuneric,
cum poate să rămână
atât de alb și liniștit ca o pânză de mort?

Ne strângem mâinile mai strâns,
cum crește frigul din ecranul alb!
Și la ieșire
tragem cu coada ochiului
cum umbrele noastre trec pe ecran
și-ți spun de oglinda
chiar murdărită de timp,
cât de puțin,
ar fi trebuit aruncată...

Ce bine e să cobori
spre plecare...

INTERVIU CU IOANA GERMAN ISTORIA CORULUI „LA MUSE”

Corina LUCĂ

O terasă pe strada Mont Royal, inundată de soarele de august și de o mulțime de turiști. Cacao și multă ciocolată. Verde, amintiri și bijuterii din sticlă de Murano.

Am în fața mea pe Ioana German, muza și sufletului corului „La Muse”.

- Dragă Ioana, au trecut doar zece zile de când v-ați întors din Italia. Păstrezi încă pe chipul tău soarele, lumina și energia locurilor străbătute. Ce ți-a adus nou acest ultim turneu ?

Ca întotdeauna, aceste turnee aduc în primul rând bucuria colaborării cu oamenii, sentimentul că «împreună» reușim să facem lucruri minunate. Așadar, din nou, anul acesta, turneul diversității culturale a reușit să aducă împreună iubitori ai muzicii, ai prieteniei și colaborării. Un grup de turneu se modelează în orele, zilele și săptămânile petrecute împreună. Noul din cadrul grupului este reprezentat de faptul că oamenii sunt, în mare parte, de fiecare dată, alții; coriști din diferite coruri din Montreal sau alte orașe care se înscriu pentru acest turneu. Însă toți au același scop și, în consecință, grupul se modelează împreună, devine coerent și împlinit. Noul mai este reprezentat de asemenea și de locurile splendide ce le vizităm, oamenii pe care-i cunoaștem și legăturile create cu aceștia. Amintiri de neuitat sunt create și păstrate cu drag.

- Ca să facem acum un salt în timp, am să te rog să-ți amintești cum ți-a venit ideea creării acestui cor?

Ideea creării unui cor a fost una firească deoarece muzica clasică românească abundă de piese pentru cor. Toată copilăria mi-am petrecut-o cântând în diferite coruri și am admirat minunatele ansambluri corale de la noi. În plus, mama mea, profesoară de muzică (specialitate pian) a fost de asemenea dirijoare de cor. De la ea am învățat foarte mult despre dirijat.

- Știu că în tine există gena lui Andrei Mureșanu, cel care ne-a dat Imnul Național. Explică cititorilor revistei „Candela de Montreal” care este legătura ta de rudenie cu familia Mureșenilor din Brașov?

Străbunicul meu este Iacob Mureșanu jr., compozitorul. Tatăl său este Iacob Mureșanu sr., poet, jurnalist, membru fondator, redactor și proprietar al ziarului Gazeta Transilvaniei. Acesta este văr primar cu poetul Andrei Mureșanu (tații lor sunt frați).

La îndemnul și cu ajutorul vărului său, Andrei se stabilește la Brașov unde va profesa la diferite școli. În paralel cu activitatea didactică se va ocupa de suplimentul cultural al „Gazetei de Transilvania”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”. În timpul revoluției de la 1848 va publica în „Foaie...” poezia „Un răsunet” sau „Deșteaptă-te române”, care devine după anul 1990 imnul de stat al României. În articolele din „Foaie” dar și din „Gazeta de Transilvania” publică articole despre educație și pedagogie, traduceri din reviste maghiare și germane, poezii, nuvele etc. Așadar poetul și gazetarul, au fost nu numai apropiați prin rudenie (veri primari) dar și prin crezul lor comun în susținerea istoriei și a culturii românești, exprimându-se în colaborarea permanentă a acestora de-a lungul întregii lor vieți.

- Cum și cine te-a inspirat în alegerea numelui?

Numele corului „La Muse” se inspiră din numele revistei muzicale *Musa Română*, o „Foaie Muzicală și Literară”, care a apărut între anii 1888 și 1907, sub direcția compozitorului și dirijorului Iacob Mureșanu, străbunicul meu. Această revistă a fost un lucru inedit și unic în Transilvania. Ea avea ca scop promovarea culturii și muzicii românești. În paginile *Musei Române* erau prezentate diverse evenimente muzicale și teatrale ale epocii, biografii ale unor compozitori români sau străini, articole de istorie și estetică muzicală, versuri de cântece populare, dar mai ales cântece și hore populare, aranjate pentru pian, cântece populare aranjate în formă de piese de salon, cântece populare și originale pentru voce cu acompaniament de pian, creații religioase, piese pentru cor, etc. În numărul inaugural, Iacob Mureșanu își exprima motivația pentru crearea ei: „Neprețuitul tezaur al muzicii noastre naționale se va conserva pentru totdeauna și astfel nu se va mai întâmpla ceea ce s-a întâmplat în timpurile trecute, ca o parte însemnată din acel tezaur să se piardă și să dispară cu totul; de altă parte străinii vor putea să admire frumusețea și bogăția acestui tezaur”.

Așadar inspirația conceptului de bază al asociației mele, al titlului acesteia și al corului este acest minunat proiect al străbunicului meu.

Aș dori să adaug că în afară de inspirația numelui, străbunicul meu a fost o mare inspirație prin însăși cuvintele sale din scrisorile către tatăl și fratele sau pe când era student în Leipzig sau profesor la Blaj. Încrederea și curajul său se oglindesc în frumoasele gânduri așternute pe filele scrisorilor sale. Personalitatea sa puternică, motivația și dorința de nestrămutat de a construi un limbaj muzical propriu românesc care și-a dorit să fie promovat atât local cât și străinilor, au fost elemente esențiale de inspirație pentru mine, pentru munca pe care o depun aici în proiectul de muzică ce l-am conceput.

- Care a fost primul concert și câți membri avea corul?

Primul concert a fost în data de 15 noiembrie 2009 la Librairies Paulines cu ocazia lansării mele de carte «Angoasa existențială». În acel moment corul avea 7 membrii (atât de origine română cât și din Québec). Am prezentat publicului un mic program de piese compuse de Iacob Mureșanu (cor, solist, pian).

- Ca orice drum, ai avut împliniri și încercări. Îți amintești de o situație dificilă pe care ai întâmpinat-o într-unul dintre spectacole și cum ai găsit rezolvarea?

O situație foarte dificilă am avut în anul 2012 în cadrul pregătirii pentru concertul nostru din octombrie, Rapsodii și balade. Cu două săptămâni înaintea spectacolului, soprana principală s-a îmbolnăvit, nu a mai putut să cânte. A fost un moment extrem de dificil. A trebuit să găsec rapid o bună soprană care să fie de acord să preia un rol cu două săptămâni înaintea unui mare concert și să cânte rolul principal dintr-o baladă românească. Am reușit până la urmă să găsec o asemenea persoană, cu care am lucrat foarte mult în cele două săptămâni (dicție mai ales) și care ne-a oferit o performanță minunată.

- Povestește-ne, te rog, de primul concert de succes, care nu se uită niciodată și ți-a dat încredere să mergi mai departe.

Primul concert care mi-a dat aripă, ca să zic așa, a fost cel din septembrie 2008: „Soirée musicale Iacob Muresianu” de la Chapelle Historique du Bon-Pasteur. A fost un concert în cadrul

evenimentelor „Journées de la Culture” și a avut un mare succes. Publicul a fost extrem de călduros și încântat de a cunoaște muzica românească. După concert, multă lume din public a stat de vorbă cu noi, având comentarii foarte pozitive. Această reacție m-a încurajat mult și, după spectacol, am luat decizia să formez și un cor deoarece muzica clasică românească cuprinde foarte multă muzică corală.

- *La început membrii corului erau numai români? Cum ți-a venit ideea să mărești numărul coriștilor și de ce ai apelat la alte comunități? Ioana, fă-ne un istoric al dezvoltării corului „La Muse”.*

De la început, membrii corului au fost români dar și din alte comunități. Am fost foarte încântată de acest lucru deoarece diversitatea culturală are o deosebită importanță în proiectul meu muzical. În fiecare an, numărul corului a crescut, fiind o cerință firească a unui asemenea ansamblu. Unele persoane au stat câțiva ani, alții mai puțin. Unii au plecat (de exemplu, din motive de maternitate sau altele) și apoi au revenit. Un cor este destul de fluid în acest sens și desigur că, într-un asemenea context, pregătirea acestuia prezintă o adevărată provocare. În aceeași măsură însă important este că diferite persoane vin în cor și rămân cu o frumoasă amintire și, mai ales, puțin mai multă cunoaștere a culturii și muzicii românești pe care avem șansa ca aceștia să le promoveze apoi mai departe. De multe ori vedem în publicul concertelor noastre foști coriști care ne susțin și ne poartă mai departe cu drag în suflet.

- *Cum percep ceilalți limba și cultura românească din cântecele folclorice?*

Coriștii mei, care nu sunt români, sunt foarte încântați să cunoască o nouă cultură. După cum știm în Québec, și în Canada în general, diversitatea culturală este privită ca o bogăție și, în consecință, este apreciată și căutată. Astfel, cei din cor sunt foarte curioși și plăcut surprinși de muzicalitatea și armonia cântului/folclorului românesc. Toate piesele sunt traduse și explicate pentru ei satisfăcând astfel o curiozitate și o nevoie firească. În acest fel fiecare corist are mai multe șanse să interiorizeze într-un mod creativ ceea ce cântă.

- *Cum reușești să creezi unitatea și armonia unui grup atât de mare? Spectatorii văd doar produsul final : sunetul perfect. Se lasă purtați pe aripile muzicii și admiră muzica, ținuta și spectacolul în ansamblul lui. Dar, repetițiile și organizarea fiecărui concert... sunt toate pe umerii tăi. Știu că experiența își spune cuvântul, dar, totuși, cum reușești?*

Eu cred că este din cauza atitudinii pozitive pe care o am, din cauza încrederii în proiectele noastre. Ca psiholog, știu că este foarte important să ai în primul rând o atitudine pozitivă pentru a putea întreprinde ceea ce îți dorești. Așadar e necesar ca eu să fiu prima care crede din tot sufletul în proiectele acestea ca apoi să pot insufla și celorlalți această energie. Până acum pare că funcționează și dă roade bune. În rest...o grămadă de muncă, disciplina de sine în fiecare zi deoarece organizarea concertelor presupune enorm de multe detalii.

- *Ce simți când te afli cu bagheta în mână în fața zecilor de ochi, care te urmăresc și așteaptă de la tine Totul?*

O mare bucurie. Mă simt inspirată de așteptările tuturor. Simt că suntem toți ca un singur trup. În fața zecilor de ochi care așteaptă de la mine totul, în inima mea e o oglindă. Aceasta oglindește zilele, săptămânile și lunile de muncă împreună, de străduință și de bucurie a lucrului bine împlinit pe care dorim să îl dăruim publicului. În acel moment toată strădania noastră se împletește și este dăruită publicului ca un frumos cadou de suflet.

- *În ce constă satisfacția ta ca dirijor, organizator și om de cultură?*

În a dăruir un produs bine realizat, în ultimă instanță, în cadrul concertelor desigur. Însă până acolo, satisfacția este presărată cu fiecare moment petrecut alături de toți cei cu care colaborez. Fiecare moment de muncă alături de coriștii, soliștii, instrumentiștii cu care colaborez este un moment de satisfacție sufletească de neprețuit. Este întâlnirea umană în care avem șansa să creăm împreună frumosul. Sunt sentimente de plinătate sufletească.

- *Un rol important în formarea ta artistică și muzicală l-a avut familia ta : părinții, bunicii și străbunicii. Spune-ne câteva cuvinte despre formarea ta ca muzician și mai ales ca dirijor.*

Toata copilăria și tinerețea mea am petrecut-o alături de mama mea, Elena Braga, profesoară de pian și dirijoare de cor. Am învățat enorm de mult de la ea în acest domeniu. Tatăl meu, Mircea Gherman, directorul muzeului familiei noastre « Casa Mureșenilor », mi-a sedimentat bazele experienței organizării și colaborării în cadrul evenimentelor culturale. Un personaj enciclopedic, tatăl meu a fost un exemplu de-a lungul vieții sale prin nenumăratele concerte, expoziții și evenimente culturale ce le-a organizat, prin minunatele relații umane ce le-a construit de-a lungul vieții sale.

Bunica mea, Sevastia Mureșianu-Gherman, fiica compozitorului Iacob Mureșianu, a fost o pianistă desăvârșită. Amintirile mele sunt presărate de ecurile pieselor cântate de ea la pian și de învățămintele ce mi le-a dat despre muzică.

Iacob Mureșianu a fost o mare inspirație ca dirijor însă, de asemenea, curajul și tenacitatea sa de a asambla oameni și de a construi proiecte frumoase sunt elemente de bază ce au inspirat motivația mea în conceperea pentru proiectele muzicale de aici.

- *Unde și când ai realizat că trebuie să duci mai departe dragostea și zestrea Mureșenilor?*

Mereu am simțit o nevoie intrinsecă de a duce mai departe această zestre familială și am știut că, într-un fel sau altul, o voi face.

- *În ce fel fata și soțul tău se implică și te susțin în activitatea ta artistică?*

Soțul și fiica mea mă ajută foarte mult în primul rând moral și emoțional. Este o susținere foarte importantă pentru mine, să gândim și să simțim același lucru pentru aceste proiecte, deoarece acestea cer mult efort și dedicație.

În organizarea propriu-zisă soțul meu este prezent în orice am nevoie de la supervizarea completă a concertelor și derulării acestora, la orice detaliu tehnic de care avem nevoie. Fiica mea este o soprană foarte bună și, în afară de ajutorul ce îl oferă în organizarea propriu-zisă a evenimentelor, ea cântă în cor de fiecare dată când îi este posibil (ea având multe alte proiecte personale în viața ei).

- *Când și unde va avea loc următorul spectacol organizat de tine?*

Este vorba de recitalul de pian care o va prezenta pe pianista de renume internațional, Raluca Știrbăț. Dna Știrbăț locuiește în Viena, Austria și este președinta Asociației Internaționale George Enescu, ocupându-se cu susținerea și păstrarea și promovarea tezaurului muzical al acestui mare și prolific compozitor român.

Evenimentul este o colaborare cu Institutul Cultural Român în care acesta din urmă susține proiectul prin plata onorariului artistei și plata zborului. Asociația „La Muse Heritage Muzical” preluând costurile sălii, cazării și promovării evenimentului. Recitalul va avea loc în sala „Jeunesse Musicale du Canada”, duminică 25 octombrie orele 16h00.

- *Marele concert anual al corului „La Muse” va avea loc, ca de obicei, în decembrie. Poți să ne dai câteva detalii?*

Este vorba de un mare concert de Crăciun în care va cânta corul „La Muse” acompaniat de pianistul Beguentch Guedyev, la nai Vitalyi Reutsky, flaut Lucie Bouchard, cvartetul Belakord și vom avea patru invitate, sopranele Marina Negruta, Corina Maria Zosim, Brigitte O'Halloran și Marie-Claire Fafard-Blais.

Va fi un minunat concert de Crăciun, care va prezenta în prima parte piese în limba franceză și engleză, iar în a doua parte numai colinde românești. În sală vom avea o expoziție care va prezenta tradițiile culturale românești, printre care portul românesc și de asemenea vor fi prezenți meșteri artizani cu produsele lor. Acest eveniment susține și subliniază diversitatea culturală, promovează cultura românească, făcând cunoscut publicului tradițiile de Crăciun, cântecul și obiceiurile noastre.

- Unde te vezi tu și corul „La Muse” peste 5 ani?

Am marea speranță să continui cu succes acest proiect de promovare a valorilor românești, să fiu mereu la bagheta corului, implicați cu toții în proiecte cât mai frumoase și mai bogate.

- În încheiere, te invit să adresezi un cuvânt membrilor corului „La Muse”, marea ta familie de suflet.

În primul rând un imens mulțumesc pentru energia și motivația ce o au pentru proiectele noastre, pentru entuziasm și colaborare, pentru interesul continuu de a învăța ceva nou. Îi simt pe toți ca niște buni prieteni, mereu parte din marea familie a Muzei.

Mulțumesc pentru compania agreabilă, felicitări pentru tot ceea ce ai realizat și mult succes în continuare.

POVESTIRI

Al FRANCISC (poetul orb)

Dragă Prietenă, Gabi

Încep mai întâi cu localizarea geografică a locului unde trăiesc deși sufletele care rimează nu au parte de localizări fizice.

Prin Toronto, la două treimi distanță de lacul Ontario trece o stradă paralelă care iese din marele oraș, către vest, și după treizeci de kilometri ajunge în Brampton, prin sud, paralel cu Queen street pe care se găsește lacul Chingacousy pe a cărui latură nordică se găsește căsuța mea de tip Predeal.

Între Steeles și Queen sânt aproximativ șapte kilometri.

Casa mea ființează pe strada Habitat, colț cu strada Hamlet pe care am ratat-o de puțin.

De altfel și Toronto l-am ratat tot cu foarte puțin, aproximativ treizeci de kilometri.

Și Statele Unite, tot cu puțin, până la graniță mai rămânând numai o sută treizeci.

Ratangiu în lege.

Casa mea, un fel de a zice, are un basement unfinished, o sală de mese la parter – una mare, stil și una micuță, pentru mine –, o bucătărioară, un holișor plus ieșirea pe driveway, în grădină – treizeci pe zece – și scara către primul etaj unde avem patru dormitoare și baia. Plus podul unde nu se poate sta în poziție verticală.

Lipit de peretele unde se află bucătăria se mai află un driveway de douăzeci de metri care îmi dă dureri de cap fiindcă a început să crape. Mai există și o zonă triunghiulară de iarbă pe care ținem vreo trei copăcei, lipită de peretele sufrageriei.

Totul arată ca la Predeal, locul unde ne-am petrecut săptămâna de miere, perioadă în care ursul avea să vină seara să scoțească în lada de gunoi situată chiar sub fereastra camerei noastre.

Dar nu am avut prea multă vreme pentru urs.

Dar după câțiva ani aveam să văd casa cu porniri locale care îmi aminteau că trăiam într-o zonă în care hoții nu intrau nici măcar în timpul liber ca nu cumva să se molipsească. Motiv pentru care le râd în nas tuturor celor care îmi propun să cumpăr sisteme de alarmă spunându-le că eu dorm fără să încui ușa de la intrare.

Și în general mă feresc cu grijă de orice tip de nevroză. Viața, oricum, este suficient de scurtă și fără ele.

Dar mai avem noroc cu lipsa de memorie.

Lumea pe aici este relativ săracă, și la propriu și la figurat. Copiii lor se adună de obicei pe gazonul nostru fiindcă locuim la mijlocul străzii, între un antebraț care coboară ușor și un braț care urcă cu o aceeași pantă.

Dar nu am nimic cu ei fiindcă îmi plac. Fac gălăgie? Au să răgușească. Și mai avem noroc cu mall-ul aflat la doi kilometri

de noi care ne alungă plictiseala cu dughenele lui lipsite de orice pornire artistică. Cei cu astfel de porniri nu își permit chiria exorbitantă a gigantului.

În numărul următor am să îți relatez episoade din viața subsemnatului care sper că au să te facă să zâmbești.

Zâmbetul doamnelor este fermecător.

Cu mult drag, dar zău că nu sună interesant.

Răzbunare

Păi, măi fraților, nu știți cum e cu omul sărac? Păi să vă spun eu. Respectivul cetățean ia unsprezecele din stație de la mine, se duce la dracu și vine de la mă-sa.

Îl rugasem pe șofer să îmi spună când venea oprirea mea dar cred că avea numai picioare de femei în cap, așa că a uitat. Norocul a fost că eu număraseram secunde în care circulase autobuzul așa că în clipa crucială am început să cobor către banca albastră care fusese instalată acolo datorită cererii mele.

SORRY, SORRY, aveam să îl aud pe conducător în spatele meu dar eu eram deja cu picioarele pe pământ, căutând banca.

MAMA TA DE CONDUCĂTOR IUBIT, l-am blagoslovit eu dar individul închisese deja ușa.

Să nu cumva să fi urcat înapoi. Dar nici vorbă să îmi fi ridicat fundul de pe obiectul metalic și rece care îmbia la lene.

De parcă nu aș fi avut destulă.

Până la urmă a trebuit să mă ridic și să parcurg una din laturile L-ului, strada mea, parte care mergea la deal, casa mea găsindu-se chiar în cotul făcut de literă, adică la mijloc și către exterior.

Strada era plină de plozi care urlau ca o ceată de maimuțe. Deh, își dezvoltau plămânii.

Și mai toți se adunau în fața casei mele, la egală distanță de capetele celor două laturi.

Soția mea tocmai ieșea afară. Controlă mai întâi cutiuța poștală. Nimic.

După care se îndreptă către ceata de copii, agitându-și degetul prin aer, arătându-le cele două laturi ale străzii.

Au înțeles-o așa că s-au răspândit care pe la casele lor.

Ziua următoare avea să înceapă tot dramatic, eu chinându-mă cincizeci de minute să o trezesc pe consoartă că doar ea mergea la muncă. După plecarea ei aveam să adorm din nou și să mă trezesc abia către miezul zilei, în zgomotul produs de copii.

Nu mă deranjau. Îmi plăcea de ei și dumnealor cred că o simțeau, chiar dacă eram un chior pensionat de boală și cu acte în regulă.

După mai multe ore apăru și perechea acasă, trebuind să oprească mașina la jumătatea drumului personal, să coboare din mașină și să dea la margine o bicicletă lăsată acolo în mod intenționat.

Se întoarse către copii care o urmăreau zâmbind mânzește și le făcu semn cu degetul.

O rupseră la fugă râzând.

Parcă regulamentar, coborî din autoturism după care verifică cutiuța. Nu găsi nimic nici de data asta.

Prichindeii încă mai râdeau.

A doua zi aveam să mă trezesc tot către prânz.

Dar mi-am zis că ar fi trebuit să fac și eu ceva util așa că m-am îndreptat către poștă.

Nu vedeam dar puteam să simt dacă era ceva înăuntru.

Iar soțioara avea să aibă mai puțin de lucru.

Am deschis ușa și în mod inexplicabil copilașii nu scoteau nici măcar un sunet.

Dar ce făceau? Probabil că nu erau acolo.

Am deschis capacul și am băgat mâna înăuntru, ca să constat că dădusem de ceva moale.

Am simțit moliciunea și mi-am tras mâna repede înapoi.

Ca să constat că trei degete îmi intraseră în materia respectivă.

Mirosul mi-a dat de știre că era POO de câine.

Secundă în care o mulțime de mititei începuseră să urle cu multă bucurie la vederea celor trei degete. Vederea mea proastă le permitea să stea foarte aproape de mine și să se bucure de întâmplare în lege.

Am făcut un gest ca și cum aș fi vrut să îi prind pe toți cu cele trei degete la care ei au început să râdă și mai tare.

Dar cu toată veselie generală din preajmă, am înțeles că nu eu eram destinatarul necurăteniei de câine ci persoana care verifica poșta zilnic și care avea să ajungă acasă abia peste câteva ore.

Și să îi amenințe cu degetul.

SUB PLOAIA DE CULORI

Miruna OCNĂREANU

ÎNTR-UN FLORI VERZI

Pe tine te-am visat între flori verzi
Era un vis al timpului trecut
Umerii-ți grei cădeau sub umbra mea
Și-aveau mirosul zilei de-nceput

Plouase ca de fiecare dată
Pământul se surpase către cer
Albastrul l-atingea o floare verde
Și se-nchina cântându-ți lerui-ler

PLOAIA FRUNZELOR DE NUC

Sub ploaia frunzelor de nuc
Mă-ncearcă iarna aspră
Din bruma nopții mă ridic
Privind-o prin fereastră

Se strâng culorile-n cirezi
Sub galbenul de foc
Iubirea plânsă prin livezi
Din iesle-și face loc

Din deal rostogolește teama
Și plânsetul de mamă
Și nici vecinii nu iau seama
Când jalea poartă strană

Mă-ncearcă iarna asta aspră
Sub ploaia frunzelor de nuc
Tu porți pe umeri brumă-albastră
Eu pe călcâie toamnă-aduc

Prin crengi îmbătrâneau lăstarii toamnei
Căraușind pe lespezile reci
Agale se-ntorcea un mînz acasă
Rănindu-se cu doruri pe poteci

Din coama lui mai scapără și azi
Un vis al meu ce-n visele-ți se pierde
În lan îmbătrânește-un anotimp
Eu cresc încet la rădăcina-i verde

FLUTURILE

Când cuvintele-or să cadă
Precum ploaia ropotită
Un dor pe obraz să-ți ardă
Într-o limbă nerostită.

Cu polei de dimineață
Oi sufla să-l răcoresc
L-oi broda cu șnur și ață
Într-un fluture regesc.

Când silabele-or să cadă
Precum stropi de ceață deasă
O să-l fac din rege, pradă
Și-o să fiu a lui mireasă.

Și sub valuri selenare
Ne-om ascunde de lumină
Până aripi mi-or apare
Și-om zbura din rădăcină.

VIN SĂRBĂTORILE

Un înger păzitor mi-a spus
Din cer vin sărbătorile
Și Moșu-n suflet e ascuns
Să strângă-n sac colindele.

Pe geamuri flori de rugă cresc
Pe tâmpale, lumânări de dor
Ard pentru o clipă, înfloresc
Peste ninsorile ce mor.

Mama deretică-n odăi
Și le botează-n lerui-ler
Ea ține post cu toți ai săi,
Iar cei mai dragi postesc în cer.

Alese stau pe geam gutui
Miroase-a vâsc în pragul meu.
O lacrimă mi-agăț în cui
Să mi-o colinde Dumnezeu.

DRAGONUL DACIC, DE LA DACI LA VLAD ȚEPEȘ

Marius FINCA

Urmare din numărul 4/2014.

– II –

Dragonul în Imperiul Roman de Răsărit

În secolul 4 d.Hr., autorul Vegetius semnală tentativa de schimbare a denumirii de „draconari” în „purători de dragon”. După 357 d.Hr., împărații Constantin II și

Iulian Apostatul aveau steaguri-dragon personale, purpurii, această culoare desemnând, de la Arsace încoace, casa regală. Conform lui Ammianus Marcellinus, cezarul Iulian, comandant al armatelor din Galia – după victoria de la Argentorate (357 d.Hr.) împotriva triburilor germanice, a fost numit de către trupe *augustus* și încoronat de un draconar. Acesta și-a scos colierul de aur de la gât și l-a pus pe capul Cezarului, în semn de coroană solară. Însa, Iulian a refuzat titlul. Tot Marcellinus a scris că șarpele-dragon l-a ajutat pe Iulian să recapete controlul trupelor în bătălie, într-un moment crucial, când jumătate din cavalerie fugea în dezordine. Un tribun, care fugea împreună cu soldații săi, a zărit sulita cu dragonul imperial și „s-a oprit, a pălit și s-a întors pe câmpul de luptă, chemat de stindard”. Astfel, Iulian a recăpătat controlul asupra trupelor sale.^[3]

Din secolul 5, intră în standardele militare un nou rang: „magister draconum”, amintit în numeroase inscripții și într-un poem de Prudentius. *Magister draconum* era comandantul tuturor draconarilor, având poziția imediat după cea de tribun. Se pare că se formase o școală de draconari sau un club de elită. Prudentius, în *Peristephanon*, îi cântă pe draconarii care poartă colane de aur, ca recunoaștere a aportului adus în bătălie. Ammianus scria însă că draconarii erau aleși dintre purătorii de colane de aur, arătând că numai elita putea primi o asemenea funcție. Inscripții din Sardinia arată existența rangurilor de „optio draconarius” și „bearcus draconarius”, poziții superioare, vagi, sub poziția de magister. Draconarii sunt amintiți și în manualul *Strategikon* al împăratului bizantin Maurikios (582 – 602 d.Hr.). La acea vreme, mai exista o școală de draconari, dar își pierduse însemnătatea militară, rămânând cea religioasă. Draconarii erau conduși de un grup de 10 clerici atașat unei prefecturi^[3]. După secolul VI, draconarii dispar din armata bizantină, căci puterea la Constantinopol a fost preluată de greci, până atunci majoritatea împăraților de la Septimius Severus fiind de origine traco-daco-iliră.

Steagurile-dragon au continuat să rămână în uzul cavaleriei în Caucaz și Georgia, iar în vest, vom regăsi acest stindard de luptă în dotarea unor armate europene până în preajma secolelor IX-X. De pildă, o pictură medievală (în *Psalterium Aureum* ca ilustrată la Psalmul 59) arată ostași din cavaleria franceză carolingiană aflați în marș, urmând un soldat care poartă un *draco*. Această pictură prezintă dragonul colorat în...roșu, galben și albastru.^[11]

Galerius, împărat roman (293-311) de origine dacă a immortalizat dragonul pe **Arcul de triumf** de la Salonic, ridicat în anul 304 pentru a aminti de triumful armatelor sale contra perșilor din anul 297, în care corpul de armată de bază a fost format din compatrioții săi daci, luptători neînfricați și posesori de arme redutabile.

Pe bună dreptate, vexilologul american Whitney Smith constată că: „Se pare că nu există stindard în antichitate care să fie atât de răspândit ca dragonul. Cu numai câteva variante nesemnificative de formă și folosire, din antica Persie, până în Britania, acest stindard a fost purtat în luptă mai bine de 1000 de ani”^[4]. Alături de jug și săgeți, a intrat în sistemul vexilologic hispanic și „balaurul” zburător cu cap de lup, considerat de același Whitney Smith un „insemn militar specific poporului spaniol”^[4].

Steagul cu „balaur zburător” a fost folosit în Imperiul roman de răsărit chiar și la sfârșitul secolului al XII-lea, atât de către trupele imperiale, cât și de către vlahii din Peninsula Balcanică.^[4] Sub conducerea a trei frați – Petru, Asan și Caloian – valahii dintre Munții Balcani și Dunăre au întemeiat un „regat al valahilor și bulgarilor”. În luptele purtate împotriva bizantinilor, stindardele valahilor se prezentau sub forma chipurilor de balauri care, atârnat în vârful sulitelor, se clătinau în vânt și-i înspăimântau pe vrăjmași. Sub flamura acestor balauri, Asan proiectase să unească sub sceptrul său cele două Dacii și să formeze un mare regat român, care s-ar fi întins de la Carpați până la Munții Balcani, lucru pe care l-a și realizat vremelnic. Cronicarul grec Nichita Choniates spune că flamurile din vârfulurile sulitelor erau colorate.

Stindardul călușarilor, așa cum îl cunoaștem astăzi, alcătuit din panglici colorate, se aseamănă cu stindardul dacilor descris de către Arian spre mijlocul secolului al II-lea.^[4]

Semnificația simbolică a Ordinului Dragonului

Cadrul istoric

În 1387, prințul Bohemiei, Sigismund de Luxemburg a fost ales rege al Ungariei, titlu obținut în urma căsătoriei cu regina Maria a Ungariei, în 1385, fără consimțământul acesteia. Timp de 10 ani a tot încercat să se mențină pe tron prin brutalitate și abuzuri. Situația se complică când în 1395, Maria, însărcinată fiind moare, se pare, într-un accident de călărie.

În 1389, are loc faimoasa bătălie de la Kosovo Polje – Câmpia Mierlei, când o „mierlesc” atât sultanul ottoman Murad I, cât și Lazăr I, cneazul Serbiei, ceea ce a dus la un deznodământ incert. Doi ani mai târziu turcii cuceresc cetatea Nicopole. Ascensiunea turcilor spre centrul Europei a fost întârziată de victoria lui Mircea cel Bătrân de la Rovine, dar amenințarea turcă creștea, ceea ce determină pe papa Bonifaciu al IX-lea să proclame o cruciadă împotriva semilunii. Sigismund a fost numit la conducerea acestei cruciade. Comandatul cavalerilor franci, Jean de Nevers ignoră sfaturile lui Mircea și Sigismund, ce cunoșteau stilul de luptă al turcilor și pornește în fruntea a 15,000 de cruciați într-un atac care s-a dovedit fatal, din care doar câțiva comandanți, printre care și Sigismund reușesc să scape cu fuga. Acesta, reîntors în Ungaria în 1401 trebuie să facă față la câteva

revolte pentru ca, încet-încet, sprijinit și de Stibor de Stiboricz, voievodul Transilvaniei, Nicolae II Garay, palatin al Ungariei și ban al Croației, Dalmației, etc și Herman II conte de Celje și ban al Slavoniei, să recapete controlul țării și să-și consolideze poziția de rege. Alianța cu acesta din urmă se întărește în 1408 când se căsătorește cu fiica sa, Barbara de Celje.

Motivele creării

Pe 12 decembrie 1408, după victoria contra bogomililor în bătălia de la Dobor, în care Sigismund a ucis 200 de boieri bosniaci - mulți dintre ei luptaseră împotriva turcilor - Sigismund împreună cu regina sa, Barbara de Celje au înființat Ordinul Dragonului. Statutul, redactat în latină, stipula că ordinul era o societate (*societas*) ai cărei membri purtau semnul dragonului. Documentele vremii foloseau pentru ordin diferite denumiri neoficiale, cum ar fi *Gesellschaft mit dem Trakchen*, *Divisa seu Societas Draconica*, *Societas Draconica seu Draconistarum*, sau *Fraternitas Draconum*.^[12]

Exista, desigur, în Europa timpului această modă a ordinelor, cum ar fi ordinul monahal, *Societas militae Sancti Georgii*, Ordinul militar Sf. Gheorghe, creat de Carol Robert de Anjou la 1318, având drept patron spiritual pe Sf. Gheorghe, foarte în vogă atunci prin răspândirea *Legendei Aurea*, care descria răpunerea balaurului de către acest sfânt. Un alt model a fost Ordinul Sicilian al Corăbiei, fondat în 1381, iar un altul asemănător a apărut imediat apoi în 1409, Ordinul Calatrava, (în Castilia) îndreptat în principal tot împotriva turcilor.

Statutul ordinului Dragonului, redactat de episcopul Eberhard de Nagyvarad, cancelar la curtea lui Sigismund, s-a păstrat doar într-o copie din anul 1707, publicată în 1841. În prologul acestui statut se stipula că ordinul a fost creat "în asociere cu prelați, baroni și magnați ai regatului meu, pe care i-am invitat să ni se alăture, sub acest semn, cu scopul și intenția de a zdrobi amenințările unor inamici perfizi și a adepților vechiului dragon, dar și - așa cum era de așteptat - a cavalerilor păgâni, schismatici și altor nații de credință ortodoxă și a celor invidioși pe Crucea lui Hristos și a regatelor noastre și a sfintei și mântuitoarei religii a credinței [adevărata], sub drapelul biruitor al Crucii lui Hristos..."^[12] Principalii dușmani sunt otomanii, "inamicii perfizi", dar și toți ce nu se supuneau papei, ca bogomilii, continuatorii formeii "gnostice" a creștinismului getic/arimin/zamolxian, "adeptii vechiului dragon", adică urmașii dacilor ce încă mai rezistau prin Balcani și Carpați, dar și husiștii, chiar și ortodocșii, adică oricine nu recunoștea pe papă ca stăpân.

Statutul descrie simbolurile ordinului, **ouroboros**, adică dragonul ce își înghite coada, **crucea roșie** și **crucea în flăcări** pe care le purtau membrii ordinului și dădeau identitatea acestuia, precum și obligațiile regelui și ale nobililor. Prima obligație era, firește, să jure loialitate regelui, reginei și urmașilor acestora și să apere interesele roiale. În schimbul acestei loialități, nobilii primeau protecție regală, onoruri și alte avantaje. Deci se vede clar ^[13] că Societatea Dragonului a fost creată să servească drept cadru instituțional a fracțiunii aflate la putere cu scopul întăririi puterii regelui.

„Balaurul” (dragonul) s-a întors pe pământul românesc din Europa centrală, unde catolicismul a dat o nouă interpretare simbolistică sale.^[4]

Membrii ordinului

Membrii ordinului, cunoscuți sub numele de draconiști sunt numiți de statut baroni sau uneori socii. Erau recrutați mai ales

dintre aliații și partizanii lui Sigismund. Grupul inițial conținea 21 de membri, grup extins la 24 în 1418. În 1408, la 12 decembrie, viitorul împărat al Ungariei, Sigismund de Luxemburg crează Ordinul Dragonului - *Societas Draconistarum* - cu scopul declarat de a proteja creștinătatea europeană de amenințarea otomană. Primul cerc al ordinului conținea un număr fix de 24 de cavaleri, cum am precizat mai sus, având în frunte pe Sigismund ca *Maestru magnificus*, înconjurat de un grup de cinci cavaleri consilieri, numiți mareșali.

Ulterior Sigismund crează un al doilea cerc (între anii 1431 și 1437), adică un fel de gradul II, inferior, mult mai numeros și care avea ca simbol doar dragonul, fără cruce. La anul 1437 numărul total al acestora ajunge la 97. Prin moartea lui Sigismund (tot în 1437), ordinul își pierde din importanță, dar unele familii nobiliare maghiare au continuat să poarte însemnele ordinului.

Printre membrii fondatori se regăsesc mulți cu funcții de voievozi și bani, instituții specifice organizării medievale a românilor, instituții moștenite de la daci, dar și de la romani, cum ar fi titlul de conte/comes.

Alianța frăției cavaleresti a membrilor Ordinului era coordonată de reguli stricte. În momentul morții unui cavaler din primul cerc, rangul lui este înlocuit de un altul. Proba virtuților de admitere în primul cerc durează un an. La funeraliile unui cavaler din primul cerc erau prezenți restul membrilor rămași.

Ei purtau o mantie, verde pe partea exterioară și roșie pe partea interioară. Culoarele nu erau alese la întâmplare. Verdele simboliza culoarea dragonului iar roșul semnifica jerta de sânge creștinesc împotriva păgânilor. În fiecare zi de vineri, membrii Ordinului purtau un veșmânt de culoare cernită în amintirea patimilor lui Iisus, din Vinerea Mare. Spiritul solidarității și arborarea semnelor heraldice ale Ordinului erau o normă permanentă obligatorie. Cel care omitea expunerea semnelor Ordinului era pasibil de o amendă. În spiritul timpului, Ordinul urmărea întărirea pământească a Bisericii lui Cristos sub aripa protectoare a religiei catolice creștine care poartă cruciadă împotriva dușmanilor externi și interni. Patronii spirituali au fost considerați Sfântul Gheorghe, Sf. Arhanghel Mihail și Sf. Margareta.

Deviza ordinului era "Puterea Dragonului". Emblema ordinului o reprezintă un dragon de culoare verde, cu o coadă verde-aurie înconjurată în jurul gâtului ce vrea să semnifice jerta de sine pentru salvarea unui alt suflet; pe spate pe o bandă albă este desenată o cruce roșie asemănătoare steagului cruciat al victoriei lui Hristos asupra morții după Înviere. Deasupra dragonului apare o altă cruce, aurie, înconjurată de flăcări, pe care scrie în latină: Q[UAM] MISERICORS EST DEUS PIUS ET JUSTUS. *O, cât de milostiv este Dumnezeu, credincios și drept*. Cavalerii primi poartă acest simbol, pe când cavalerii din rândul al doilea poartă un semn asemănător, însă fără inscripția în limba latină.

Vlad Dracul

Vlad Dracul, fiul lui Mircea cel Batran, a beneficiat de stima lui Sigismund de Luxemburg, astfel că, în februarie 1431, în cadrul unei ceremonii oficiate la Nürnberg a fost primit în Ordin. Prin

aceasta, alături de efigia Ordinului, Vlad Dracul primea una dintre cele mai mari distincții ale statului ungar. Admiterea în ordin se întâmpla înainte chiar de a deveni voievodul Țării Românești, în 1437. Între timp, Vlad Dracul s-a stabilit la Sighișoara unde a primit dreptul de a pune bazele unei bănării, numită și "hereghie de bani", unde bate ducați noi, ce au circulat întâi în Transilvania, iar apoi și în Țara Românească. Monedele aveau pe o parte un vultur cu aripile întinse, cu capul întors spre dreapta, iar pe cealaltă parte un dragon înaripat cu coadă de șarpe, cu aripile și laba dreaptă ridicate și laba stângă terminată în patru gheare. În acea casă din Sighișoara se presupune că s-a născut cel de-al doilea fiu al său, Vlad Țepeș, sau Draculea!

Apartenența la Ordinul Dragonului se moștenește pe linie bărbătească, iar despre Vlad Dracul știm că a avut 4 copii în urma celor 2 căsătorii - 3 băieți și o fată:

- **Mircea**, născut în 1428 sau 1429 cu prima sa soție (o aristocrată de la curtea lui Sigismund), care s-a evidențiat de-a lungul vieții în luptă și a murit alături de tatăl său în 1447, cel mai probabil îngropat de viu.

- **Vlad**, născut tot cu prima soție în 1429 sau 1430, cel ce avea să devină faimosul **Vlad Țepeș**.

- **Radu**, născut în 1438 sau 1439 cu a doua soție (Marina a Moldovei), luat ostatec la Istanbul împreună cu Vlad și convertit la islam; l-a răsturnat pe fratele său în 1462 și a domnit în Țara Românească până în 1475 sub numele de **Radu cel Frumos**.

- **Alexandra**, născută cu puțin timp înainte de moartea lui Vlad Dracul, avea să se reîntâlnească în Moldova cu fratele sau mai mare și să se întoarcă la Târgoviște după ce Vlad a urcat pe tron a doua oară.

Când a putut în sfârșit să urce pe tronul țării sale, Vlad Dracul a pornit la război alături de Iancu de Hunedoara și de alți membrii ai Ordinului Dragonului, dar recunoscând că lupta era una pierdută, a ales să plătească tribut sultanului.

A fost atras la curtea sultanului și obligat să își cedeze doi dintre fii ca garanție a fidelității sale. Când Vlad Dracul s-a întors în țară a fost ucis alături de fiul său mai mare, Mircea, la ordinul lui Iancu de Hunedoara. Acesta din urmă fusese păcălit de boierii valahi în a crede că fostul său tovarăș de arme îl trădase și se pregătea să se alăture armatei otomane. Nu a trecut mult timp însă, până când s-au ivit primele probleme. În anul 1432 Vlad Dracul se afla (contrar regulamentului și doctrinei creștine a Ordinului Dagonilor), în fruntea oastei otomane care a asediat și incendiat Cetatea Severinului, aflată la vremea respectivă sub protecția și paza Cavalerilor Teutoni. Acest gest și probabil altele care i-au urmat ducă în anul 1436 la excluderea din rândul cavalerilor și ștergerea numelui său de pe lista membrilor Ordinului.

Dacă Vlad Țepeș s-ar fi gasit la curtea de la Târgoviste în 1447 probabil ar fi fost și el ucis odată cu tatăl și fratele mai mare! În anul 1448 Vlad, părăsește Istanbulul luând cu el un corp de cavalerie turcească și un contingent de trupe împrumutate de la pașa Mustafa Hassan. Trecuse un an de când tatăl sau, Vlad al II-lea Dracul fusese asasinat alături de fratele său Mircea. La cei 17 ani, Vlad lua în mâini frâiele Țării Românești [cf. wikipedia].

Dragonul „sub semnul crucii catolice” n-a reușit să fie mai mult decât simbolul heraldic al familiei lui Vlad al II-lea (voievod al Țării Românești între anii 1436-1442 și 1443-1447), care a rămas în conștiința poporului român sub forma „Dracul”

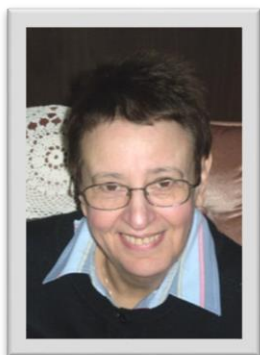
(Dracula), tocmai pentru că a readus „balaurul” străvechi sub semnul crucii catolice, pe care românii au respins-o, ca apărători ai ortodoxiei.^[4]

Bibliografie

- [1] Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- [2] Augustin Deac, *Istoria Adevărului Istoric*
- [3] Adina Mutar, *Epopoea steagului dacic de luptă*
- [4] Aurel V. David, *Stindardul dacilor*
- [5] I.C. Drăgan, *Mileniul imperial al Daciei*, București, 1986
- [6] Marius Fincă, *Cine sunt strămoșii noștri...dacia...geții...românii...valahii*, Pucioasa 2012
- [7] I.I. Russu, *Daco-geții în Imperiul Roman (în afara provinciei Dacia Traiană)*, București. 1980
- [8] Olimpia Cotan-Prună, *Stindardul geto-dacilor - invocator cultic de sacre energii cosmice*
- [9] L. Quicherat et A. Daveluy, *Dictionnaire latin-francais*, Paris, 1852
- [10] Gabriela Dobrescu, *Stindardul dacilor*
- [11] Valentin Roman, *Dracoul dacic, colorat în roșu, galben și albastru într-o pictură frabceză din secolul IX*.
- [12] Marius Fincă, *Bătălia de la Hastings, ZigZag Român-Canadian*, nr. 154, octombrie 2013
- [13] Boulton, *The knights of the crown: The Monarchical Orders of Knighthood in Later Medieval Europe, 1325-1520*, 2000

Anexă – Membri inițiali ai Ordinului Dragonului, adică "Draconarii"

1. Stephanus despoth, dominus Rasciae, item - Stefan Lazar IV, known also as Stevan the Tall (Стеван Високи, 1374 – 19 July 1427), Serbian Prince (1389–1402) and Despot (1402–1427)
2. Hermannus comes Cily et Zagoriae,
3. comes Fredericus, filius eiusdem,
4. Nicolaus de gara, regni Hungariae palatinus,
5. Stiborius de Stiboricz alias vaiuoda Transylvanus,
6. Joannes filius Henrici de Thamassy et
7. Jacobus Laczk de Zantho, vaiuodae Transyluani,
8. Joannes de Maroth Machouiensis,
9. Pipo de Ozora Zewreniensis, bani;
10. Nicolaus de Zeech magister tauernicorum regalium,
11. comes Karolus de Corbauia, supremus thesaurarius regius,
12. Symon filius condam Konye bani de Zecheen, janitorum,
13. comes Joannes de Corbauia, dapiferorum,
14. Joannes filius Georgii de Alsaan pincernarum,
15. Petrus Cheh de Lewa aganzonum regalium magistri,
16. Nicolaus de Chak, alias vaiuoda Transylvanus,
17. Paulus Byssenus, alter Paulus de Peth, pridem Dalmatiae, Croatiae et totius Sclauoniae regnorum bani,
18. Michael, filius Salamonis de Nadasd comes sicularum regalium,
19. Petrus de Peren, alias sicularum nunc vero maramorossensis comes,
20. Emericus de eadem Pern secretarius cancellarius regius
21. et Joannes filius condam domini Nicolai de Gara palatini.

"CALIGRAFIA" MESAJELOR ELECTRONICE*Veronica PAVEL LERNER*

Nu cred că generația de astăzi mai învață la școală caligrafie la fel ca cei din generațiile anterioare. Exercițiile se făceau pe caiete liniate special și munca de scriere "caligrafică" nu era ușoară, trebuia nu numai multă răbdare, dar și un anumit fel de penițe, care să diferențieze liniile: cele ascendente să fie subțirele, cele descendente să fie mai groase!

Caligrafia și scrisul de mână oglindesc acel "ceva", pe care marii caligrafi ai timpurilor ni l-au transmis prin operele lăsate de ei. Scriitorul turc Omar Pamuk -laureat al premiului Nobel în 2006- a descris superb, în romanul "Mă numesc Roșu" munca miniaturistilor și a caligrafilor de pe vremea când tiparul încă nu exista.

Revenind la școală, astăzi sunt valorificate alte competențe ale elevilor, viteza vieții fiind mult mai mare. Progresele tehnologiei în ultimii 50 de ani au permis unui singur om să facă ceea ce în trecut făceau mai mulți. Eu am prins, la serviciu, perioada în care scriam rapoartele științifice fie de mână, fie chiar la computer, dar o secretară mi le "formata" și întotdeauna -fără excepție- trebuia să corectez o mulțime de greșeli. Am fost fericită când am avut acces la programele de computer care permiteau formatarea rapoartelor științifice.

Din motive practice și în virtutea obișnuinței de a scrie la computer, am început să scriu și scrisorile la fel, pentru că era mi se părea mai simplu.

Se pare că organul principal al omului, creierul, se poate adapta la schimbări chiar fundamentale. Recuperările pe care creierul le poate face sunt uluitoare și, dacă o funcție a lui e diminuată din cauza unei leziuni pe creier, acea funcție poate fi preluată de o altă regiune a creierului.

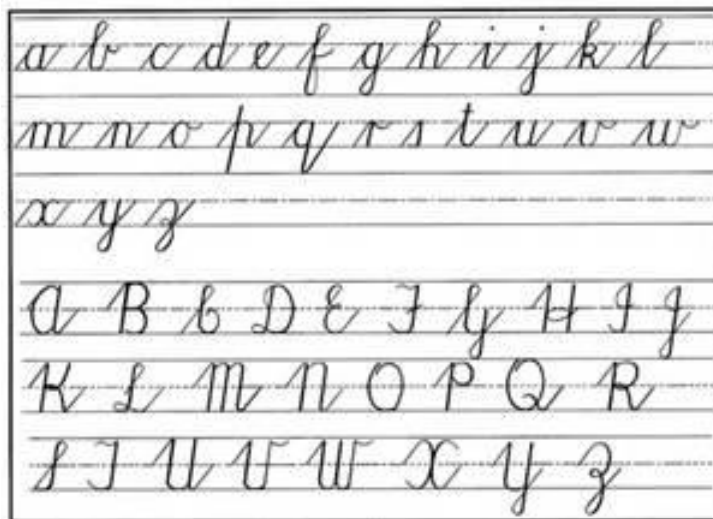
Mă întrebam, acum câțiva ani, dacă nu cumva tocmai acest fel de "recuperare" s-a petrecut și în cazul modului în care eu îmi citeam emailurile. Înainte, când primeam scrisori, cum mă obișnuisem deja să "aud" tonul comunicării în scris, asociază și grafica expeditorului cu "imaginea" lui. Nu două scrisuri erau la fel, deci nu existau persoane identice, nici realitate, dar nici în relația afectivă cu mine.

Și, deodată, când prin folosirea computerului scrisurile, indiferent de proveniență, s-au "uniformizat", toate "caligrafiile" au devenit identice. Primeam emailuri de la diverse persoane, dar toate aveau același format. Și totuși, printr-un miracol, poate pentru că funcția creierului de a deosebi "caligrafiile" în funcție de persoană a trecut de la zona "vizuală" la cea -să zicem- emoțională, am început,

încetul cu încetul să văd "caligrafii" diferite chiar și în emailuri. Nu exagerez. Mi-aduc aminte că am corespondat multă vreme cu un prieten, noi "ajutam" puțin computerul intercalând cu text colorat răspunsurile fiecăruia printre rândurile celuilalt. Era un fel simplificat, dar real, de caligrafie: câteva semne grafice ca "italic", "bold" sau de culoare nu schimbau prea mult, dar această particularitate se traducea, în percepția mea, în același răspuns afectiv pe care l-aș fi avut dacă mi s-ar fi scris de mână.

Sigur, scrierea cu tocul sau pixul, este, așa cum spun toți, o "prelungire" a mâinii. Dar și scrisul la computer e tot o prelungire, chiar a ambelor mâini! Am cântat ani de zile la pian și pentru mine, atingerea tastelor nu e un simplu "mecanism", ci e muzică, e suflu, e candoare, e tot o legătură corporală cu scrisul, ca și cel "caligrafic"...

Oricum, atunci când primesc un mesaj electronic, aud "vocea" celui care mi l-a trimis, îi simt participarea, am reacția emoțională pe care aș avea-o și în fața unui bilețel scris de mână. Pe cei care "regretă" scrisul de mână i-aș îndemna să aibă răbdare, pentru că, încetul cu încetul, vor vedea și în scrisul electronic acea "caligrafie" -oglină sufletească- pe care fiecare dintre noi o caută în rândurile primite de la un prieten. Pentru că, poate și tinerii care-și trimit scurte misive pe telefoanele celulare, de genul: "Vb dsr, te iub" (vorbim diseară, te iubesc) reacționează emoțional la fel ca îndrăgostiții care, pe vremuri, primeau o misivă frumos caligrafiată, în versuri...

DESTINUL BIVALENT AL ROMANCIEREI ALICE PARIZEAU

Mircea GHEORGHE

Într-un virtual catalog al scriitorilor imigranți care scriu în limba țării de adopție avînd totodată o atitudine meritorie și față de țara natală, și față de țara de rezidență, romanciera quebecheză de origine poloneză Alice Parizeau ar trebui să fie premiantă. Nu i se poate reproșa nimic acestei autoare care, ajunsă la vîrsta de 25 de ani în Canada, s-a făcut cunoscută prin romane scrise în limba franceză

tratînd fie subiecte poloneze din deceniile 5-8 ale secolului trecut, fie subiecte din realitatea quebecheză din preajma Revoluției liniștite a anilor 60-70. Dragostea ei pentru Polonia era indefectibilă, cum indefectibilă era și gratitudinea pentru Quebec unde avusese șansa unei vieți împlinite. Cu Alice Parizeau, ne aflăm în prezența unui destin bivalent.

Pentru ea, opțiunea de a scrie în altă limbă nu a fost o emancipare de cultura țării originare, resimțită ca provincială, și nici urmarea ambiției de a face, cu eforturi invizibile dar adesea dramatice, carieră literară într-o limbă de circulație internațională - lucruri altminteri perfect onorabile. Alice Parizeau pe numele ei adevărat, Alicja Poznanska scrie în franțuzește pentru simplul motiv că formația sa intelectuală perfectată în Franța, i-a dat o mai mare libertate de exprimare în limba franceză decît în poloneză: "Voiam să scriu, dar pe parcurs, între copilărie și adolescență, am schimbat limba. /.../ Simțeam vag că limba poloneză și polonezii ar avea totdeauna față de opera mea exigențe care ar fi pentru mine ca un carcan. Îmi plac poezii romantice, romancierii de la începutul secolului impregnați de tradiții creștine, mistice și eroice de care și astăzi sînt încă avidă, dar mai presus de toate, țin la libertatea mea. Libertatea era, în cazul meu, legată de manuscrise redactate, corectate și publicate în limba franceză".

Alice Parizeau a avut dreptate. Romanul său publicat în 1981 *Les lilas fleurissent à Varsovie* va fi distins cu *Prix européen de l'Association des écrivains de langue française*. Vor urma alte două romane care vor completa ceea ce s-a numit ciclul polonez: *La charge des sangliers* (1982) și *Ils se sont connus à Lwow* (1985).

*

S-a născut la Luniec, lîngă Cracovia într-o familie foarte bogată, marcată tragic de barbaria celui de-al doilea război mondial. Ambii părinți au murit în timpul ocupației naziste iar Alicja a intrat în rezistența poloneză ca agent de legătură și a participat la insurecția din Varșovia din 1944. Naziștii au înăbușit revolta armată varșoviană după o opoziție eroică de două luni, ignorată de americani și englezi și sub privirile complezente ale sovieticilor care se pregăteau să cucerească Varșovia dar de la nemți, nu de la polonezi fiindcă doar așa se puteau numi apoi "eliberatori".

Personajul Helena *Les lilas fleurissent à Varsovie*, o adolescentă care se întoarce dintr-un lagăr din Germania în Polonia mergînd pe jos pare o proiecție autobiografică: "Știi, Robert, spune Andrzej, un alt personaj important din roman, fiica ta este cineva! Irena ți-a povestit dar nu pot să mă împiedic să nu-ți vorbesc și eu despre ea încă o dată. Era înaltă de trei șchioape cînd a început să lucreze în rezistență. Ea a fost singura din toată clasa pe care a angajat-o preotul și bravul om a avut dreptate. Îi spuneam Mascota. Puteam s-o trimitem oriunde. Cu aparența ei angelică și cosițele lungi și blonde ea știa să se strecoare oriunde era nevoie".

Cîți ani va fi avut Alicja Poznanska, viitoarea Alice Parizeau, în timpul insurecției? Personajul din roman are în jur de 13 ceea ce corespunde aproximativ cu anul nașterii declarat consecvent de autoare în autobiografiile sale, 1930. Dar alte documente de identitate indică 1927 sau 1928. Cercetătorii sînt împărțiți între una sau alta dintre cele două date, dar deocamdată, dicționarele literare și enciclopediile canadiene preferă data avansată de scriitoare, 25 iulie 1930.

Oricum ar fi, în urma înfrîngerii insurecției, Alicja Poznanska a fost internată în Germania într-un lagăr de muncă unde a rămas pînă la venirea sovieticilor. După eliberarea din lagăr, a plecat la Paris spre a urma studii universitare, la Sorbona.

În 1953, obține o licență în Drept și a un Certificat în Științe Politice și doi ani mai tîrziu, vizitează o prietenă în Quebec. Se angajează la o bancă pentru cîteva luni. Cu mai puțin de o lună pînă la terminarea contractului, îl cunoaște pe viitorul ei soț, Jacques Parizeau.

Coup de foudre.

Jacques Parizeau era pe vremea aceea un economist de mare viitor, dar el va alege politica. Va deveni lider al mișcării suveraniste, șef al Partidului Quebechez și apoi prim-ministru provincial. În această calitate va organiza în 1995 un referendum privind separarea Quebecului ca țară independentă de Canada, soldat cu un rezultat extrem de strîns, dar totuși favorabil federaliștilor: 50,6% la 49,4%

Alicja Poznanska devine *madame Alice Parizeau* în 1956 și despre momentul acesta care i-a schimbat destinul, ea va scrie cu sensibilitate în jurnalul publicat postum *O femeie*. Avea un alt aspirant la căsătorie pe care-l refuzase, însă cu atîtea menajamente, încît el nu se resemnase și asiduitatea lui îl deconcerta pe Jacques - Jacek, potrivit felului ei de a-l numi, polonizat :

"- Și acum ce facem, mă întrebă el /Jacek/ mai tîrziu.

Epuizată de lungile săptămîni trăite în așteptarea rarelor sale apeluri telefonice, îndrăgostită pînă în punctul de a deveni complet iresponsabilă, lăsîndu-mi capul pe volan - fiindcă la fel ca totdeauna eram în mașina mea - i-am zis: "Dacă ne-am căsători..."

Am promis atunci bunului Dumnezeu, îmi aduc foarte bine aminte de asta, că dacă el îmi va răspunde, *de acord* nu-i voi cere niciodată nimic acestui om. Ei da, în mare măsură mi-am ținut promisiunea".

După căsătorie Alice Parizeau s-a afirmat cu jurnalistă la numeroase ziare și reviste din Quebec, a lucrat la televiziune și apoi în calitate de cercetătoare la Université de Montréal, în Departamentul de Criminologie. Bibliografia ei de studii și articole despre fenomenele de delincvență, mai ales juvenilă, este amplă, dar nu intra-atît încît să umbrească seria de romane care au făcut-o celebră ca scriitoare în Quebec și bine cunoscută în Franța și în Statele Unite.

După o primă etapă de acclimatizare și de căutare a unui timbru propriu (*Les Solitudes humaines*, 1962, *Voyage en Pologne*, 1962, *Rue Sherbrooke Ouest*, 1967), urmează în anii 80-90 romanele consacrate realităților din Quebec: *Les Militants* (1974), *Côte-des-Neiges* (1983), *L'amour de Jeanne* (1986), *Blizzard sur Québec* (1987). În romanele ei tîrzii, ea a îmbrățișat crezul politic al partenerului ei de viață, cu atît mai mult cu cît în idealul de suveranitate a Quebecului în raport cu Canada și în general cu lumea anglofonă nord-americană, ea întrezărea similitudini cu identitatea și istoria Poloniei, mereu amenințată de vecinii săi mai puternici Rusia și Germania și, tradițional, față de ea, imperialiști. Cărțile acestea nu ating nivelul romanelor "poloneze" și ea mărturisește în jurnal că era conștientă de scăderile lor. *Les Militants* este de-a dreptul un eșec, dar dincolo de luciditatea autocritică, este interesantă reflexia amară a autoarei despre scriitorul imigrant. Deși se bucura de multă considerație, ea se simțea, cînd scria rîndurile de mai jos stînjinită de senzația de a fi o intrusă. Sîntem departe de narcisismul unor scriitori emigranți, fermecați de sonoritatea elogiilor de circumstanță și de lista cărților proprii, dar incapabili să-și recunoască eșecurile și dispuși să inventeze false triumfuri: "Mi-am scris cărțile în franceză și am fost clasată drept scriitoare quebecheză dar cei de aici nu mi-au uitat originea pentru că n-am primit nici cel mai mic premiu quebechez. Asta este, printre altele, un scriitor exilat: un nedorit.

Un /romancier/ exilat nu este ca oricare alt romancier. El este mai umil, mai rezervat, vociferează mai puțin. Pentru a mulțumi cititorilor mei am scris deci *Les Militants*, o carte foarte proastă în toate privințele. N-am știut să creez personaje alături de care împărtășeam aceleași adevăruri și, din cauza stilizării, în mare măsură le-am și denaturat. Le voiam mai frumose ca în realitate și am greșit. Într-un roman, nu se poate trișa".

Spiritul acesta extrem de critic față de sine însăși ca scriitoare a dus la abandonarea parțială a literaturii și la experiența universitară în Departamentul de criminologie. Lucrurile s-au schimbat radical după apariția, peste șapte ani, a romanului *Les lilas fleurissent à Varsovie*, care distins în 1981 cu un premiu literar rezonant, a determinat întoarcerea lui Alice Parizeau la masa de scris.

Les lilas fleurissent à Varsovie narează istoria a trei femei din trei generații diferite în contextul istoriei poloneze dintre 1939 și 1980. Este o istorie dominată, ca în toate țările europene foste comuniste, de prezența copleșitoare a sovieticilor (*vania* cum le zic polonezii), a poliției secrete, a sărăciei, a represiunii, a suspiciunii și a delațiunii de tot felul dar e surprinzătoare și în roman - cum fusese și în seria de reportaje din *Voyage en Pologne* (1964), - vitalitatea a ceea ce numim societatea civilă. Se observă că represiunea comunistă în Polonia nu reușește să dinamiteze total opoziția populară care, măcar într-un punct - antirusismul - se află în

consonanță cu atitudinea secretă a nomenclaturii comuniste poloneze. Liderii comuniști sînt înlăturați sau promovați sub influența acestei opoziții populare care se manifestă fățiș și contagios, ceea ce este inimaginabil sub alte regimuri comuniste, ca de exemplu cel din România.

Și, paradoxal, numărul celor care se iluzionează asupra comunismului în chip de doctrină politică și economică pare mai mare decît în alte părți. Personaje importante ale romanului - Helena, Kazik, Marek - trec prin faza aceasta de loialitate, uneori abjectă, față de regimul comunist, înainte de a deveni militanți ai Solidarității. Autoarea le acordă cu bunăvoință șansa de a deveni altcineva și chiar opusul a ceea ce sînt la un moment dat, fără a le imputa trecutul reprobabil. În anii 80, era un mod de a sugera că pînă și cei mai fervenți partizani ai comunismului au ajuns să se convingă de tarele lui și să-l abandoneze.

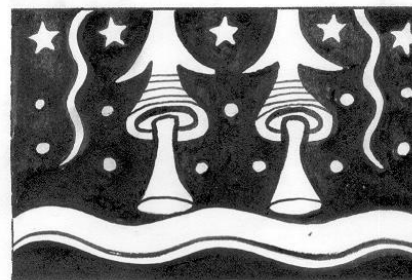
Romanul este astfel o cronică istorică relativ fidelă a Poloniei comuniste, sprijinită pe o structură de întîmplări și personaje fictive care în zilele noastre nu ar mai trezi interesul din 1981. Realitatea a depășit cu mult intuițiile și buna credință a unei autoare pentru care experiența vieții cotidiene sub comunism a fost la urma urmei doar documentară.

Prestigiul cîștigat prin romanul acesta s-a răsfrînt asupra întregii cariere literare ulterioare a autoarei. Celelalte două romane consacrate realităților poloneze - *La charge des sangliers*, o continuare a romanului dinainte și *Ils se sont connus à Lwov*, o evocare a emigrației poloneze - nu au mai primit nici un premiu, dar numele autoarei era suficient de bine cunoscut pentru ca ele să fie considerate evenimente literare notabile.

În 1988, Alice Parizeau descoperă că suferă de un cancer intratabil. Boala aceasta de care va sucomba în 1990 îi dă ocazia nefericită de a produce însă cel mai omenesc și mai percutant document din întreaga sa viață de scriitoare - un jurnal intitulat simplu *O femeie*, publicat postum. E de fapt cartea ei fundamentală - o disperată și eroică încercare de a lupta contra suferinței și spaimii prin scris: "Singura ocupație care mă calmează, care îmi înlătură angoasele și îmi place este scrisul. Mulțumesc Doamne! Cît timp va fi așa, viața va merita efortul s-o trăiesc."

Ultimele rînduri ale jurnalului sînt încă o însemnare de scriitor despre o tînră prietenă, Ula: "Mi-ar plăcea să fie fericită și să rămînă pînă la capăt cu mine, cu noi... Pînă la sfîrșit. Sfîrșitul meu... Cîteodată îmi povestește despre viața ei. O altă viață de femeie. Mi-aș dori să o povestesc într-un roman. Dar e prea tîrziu, mă tem..."

Avea dreptate. Era aprilie 1990 și nu a mai urmat nimic pînă în 30 septembrie 1990, cînd viața ei s-a sfîrșit.

SELECȚIUNI DIN „ALBAN ELFED”

Daniela VOICULESCU

Al Hamra

o castană... două castane. e toamnă... contabilul e poet. o lacrimă și un menuet. plouă încet. liniștea se dă în balansoar. Kamar s-a întors. chiar de echinocțiu... Alban Elfed. candelabru de cornalină și lumină violet. „nici nu am cuvinte să îți spun! sunt atâtea lucruri... am avut anumite stări! mă gândeam la tine, brusc!” intensitatea... am inimă de turcoaică, suflet de arăboaică, ochi de chinezoaică și voce pentru radio... de poveste! „turcoaică, arăboaică și... regină în Levant.” plouă torențial. intensitatea... alma, Al Hamra! „te port în trup, în sânii albi și grei, cum poartă rodia sămânța ei.” plouă torențial și Noe vinde felinare. treptat... am devenit o femeie de cristal. un vas cu flori de cicoare, margaretă sălbatică și lavandă. „te port în suflet, ca pe-un vas de preț, ca pe-o comoară-nchisă cu pecete.” m-am visat în cimitir. toți bărbații au plecat? „nimeni nu vine să ne facă ploile... și mai ales destinul!”

nucă, alună, castană... două castane. e toamnă... poetul e contabil. „în simbolistica persană, cifra doi multiplică puterea.” plouă pe inima de gutuie, plouă pe pârguita durere... Manole, Manole... al doilea zidar din „Meșterul Manole” era pescar. plouă pe o singură cifră. și îl aud pe Manole! „sol înalt, care stai între doi suliași ca între rău și bine...” marea se leagănă. balansoar albastru între două oglinzi! l-am pierdut pe trei... l-am găsit mereu pe patru! „să clădim biserica din pământ și din apă, din lumină și vânt!” Manole, Manole... jasp argintiu, șuier creativ... „și dacă totuși fac, o fac ca în ceruri: zic unu și gândesc trei.” nucă, alună, castană... și dulcele de toamnă! „te port pe buze, ca pe-un fagur plin. o poamă aurită de smochin.” intensitatea! regină în Levant! alma, Al Hamra! și suspin... „pe ea s-o jertfim, în zid s-o zidim!” aici e raiul tău! „ea mereu venea!” zidul se-nroșea! „soțioara lui, floarea câmpului!”

Observator

„noapte bună, regina noastră din constelații!” (nu știu când ești realitate și când ești vis! sunt ore ale zilei când mă gândesc la tine... așa... ca la cineva... nu știu... e un sentiment... ca atunci când pleacă trenul din gară cu cineva drag... și regreti.) carneol, onix și ametist... mi-e sete. „paharul nu e mare, dar beau din paharul meu.” imaginea unui deșert fericit... trei piramide, trei stele, trei clepsidre... eu, Horia și Daria. „să știm să-i mulțumim lui Dumnezeu. să știm să ne respectăm părinții, frații, semenii, prietenii noștri. să știm să recunoaștem atunci când greșim, chiar dacă e dureros. să știm să fim blânzi și buni, căci altfel nu vom mai putea avea unitate.” ea s-a nimerit acolo... la crâșmăriță! (din trei în trei... trei ghinde, trei alune, trei idei.) „simțire.” doi arici, din spumă de ciocolată și cafea. (așa e. e ceva intens. corect. el e dragonian. de acolo vine el.) „tăcerea e miere de salcâmi, aurie...” doi cai casătoriți. asta era parola de la pagina de

Facebook a Dariei! ochiul al treilea se ridică, îl văd... floare de fosfor... e noapte. noaptea mea. am uitat a câta noapte! (durerea iese doar când simte durerea altuia. iese și a ta, mai ales la suferințe comune.) nu știu când sunt realitate și când sunt vis!

Yuuna

apa fierbe. timpul se așază pe scaun. destinul e o sămânță de pepene. se simte un fel de praf, ametistul tresare... „Dino, pe unde ai umblat, Dino?” găletușa cu plastilină... magenta, șerpișori, indigo, ochișori, și ceva vesel, de culoarea fisticului... doi sori de topaz bleu, șapte gratii de opal și un sughiț... e toamnă! e octombrie! „Ana are mere. nici galbene, nici verzi, nici roșii... Ana are mere. atât. cât mai puține cuvinte!” apa fierbe. marinarul zboară. e parașutist! Horia desenează... „e un munte, pe care a nins!” îmi privesc amintirile. „când pantoful se potrivește perfect, nimeni nu-și mai aduce aminte de picior.” se simte un fel de pace, ametistul înflorește în casa de iasomie... îngerii mi-au adus migdale, grante și perle. mi-e dor de mare, de legănare... stele și uitare. lacrimi de cicoare. „crezi în alb, cu toată ființa, de acum încolo!” Mecca, Tibet, Israel. și-atunci... cu mine, ce era? „o trăire. dar tu ești din altă lume. ești specială. ești pură. tu o să rămâi cu divinitatea.” și Alain? „o să rămână în sufletul cuiva.” apa fierbe. „nepieritoarea, osândita...” margaretă albastră. evantai roz. liliac alb. ginseng turcoaz. verde japonez. ce mi-ai adus? „o japoneză.” Ana are... o vitrină cu yukata! Olimpia are mere albastre cu bujori! o să scriem jurnalul asiatic! „mai vreau în Japonia! rezemată de o rază de soare!”

Țesătorul razelor de lună

aspirină cu vitamina C... cucuveaua strigă... 02:00 - „fiecare deget cu soarta lui.” degetul mic se trezește, ca și cum marinarul l-ar săruta! se trezește și mijlociul, ca și cum marinarul nu s-ar sătura fără el! „nu mai știu exact când e ziua ta, știu că în curând, așa că în conformitate cu principiul greșeala recunoscută e pe jumătate iertată, îți zic de acum... la mulți ani! măcar sunt primul! dar dacă îmi reamintești ziua, îți mai zic și la timpul potrivit!” arătătorul se trezește visând! și desenează visând! apoi scrie visând! pe inima mării... „când vei adormi, să adormi aproape de mine.” albastru și bordo. „aici... acolo... peste tot...” și lacrimile curg! și amintirile curg! „asta cât va dura? va dura... pentru totdeauna.” pe arătător, e toată Arabia... într-un opal australian! mi-e dor... tot de el. îmi place să îmi fie dor. „noapte bună, Dorule!”

am visat... șamani indieni. îmi cântau, mă scanau... și-am visat și un bărbat. mă iubea atât de frumos, încât mi se schimba fiecare celulă, îmi schimba tiparul energetic! m-am trezit... caldă, cu poftă de iubire, îndrăgostită ca la 18 ani! zâmbind dulce, felie de sharon! nu mai era nici urmă de ametist! doar jocuri de opal, orgasm ce aleargă strigând: „fii propriul tău șaman!”

DUMITRU ȘI DUMITRA (I)

Florin ONCESCU

Bunicii mei din partea mamei, Dumitru și Dumitra, s-au căsătorit în ianuarie 1923, în comuna Mereni, din județul Constanța. Dumitra Frâncu era o fată din localitate, născută tot acolo, în 1901. Dumitru Orășteanu era un tânăr poștaș din Cobadin, comună aflată la vreo 10 km distanță de Mereni, dar născut în comuna Topolog, din județul Tulcea. După certificatul de căsătorie, anul nașterii lui Dumitru a fost 1902. Însă avusese actele pierdute în anii de război, iar Dumitra pretindea că, atunci când ceruse altele noi, se declarase mai tânăr. Dumitra i-a supraviețuit cu doi ani, așa că a avut timp să remedieze această eroare. Pe crucea comună din cimitirul constănțean Ville Noi, Dumitru e declarat născut la 1900.

Primii doi copii ai lor, fetele Ioana și Paraschiva (zisă Chivuța), s-au născut la Mereni, în 1927 și, respectiv, 1928. Acest amănunt ar putea spune că tinerii căsătoriți au locuit, la început, în casa Iordanei Frâncu, mama Dumitrei. Abia al treilea, Gheorghe (zis Gică), s-a născut la Cobadin, în 1931. Au urmat Valeriu (zis Valer, ori Valerică), în 1934, Ilie, în 1936, Eugenia (Jeni), mama mea, în 1939, Nicolae (Nicu), în 1942, Ecaterina (zisă Cati), în 1946. În total, patru fete și patru băieți.

Totuși, Valeriu apare în acte ca fiind născut în comuna Corbu, aflată la nord de Constanța și de Năvodari. La început de decembrie. Un detaliu care amintește de drumurile făcute de Dumitru și Dumitra, cu căruța, însoțiți de copiii îndeajuns de mari, spre casa părinților lui, de la Topolog. Drum de două zile pline, numai dusul, călătorie de o săptămână, cu totul. Mereu înaintea Sărbătorilor. Dacă Valeriu s-a născut la dus și a pricinuit astfel anularea călătoriei, ori la întoarcerea de la Topolog, nu se mai știe.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, localitatea Mereni încă își păstra numele turcesc, Enge-Mahale, iar populația sa era preponderent turcească și număra cam o sută de suflete. Era cel mai mic dintre cele patru sate incluse în comuna Edil-Chioi, alături de satele Edil-Chioi, Uzunlar și Amzacea. La 1895-96, comuna avea 951 de locuitori, cu religia declarată astfel: ortodocși 244, mahomedani 706, plus un catolic. După etnii, ei erau majoritar turci, tătari, sârbi și bulgari.

Tot atunci, comuna Cobadin, numită și Copadin, așa cum obișnuia bunica mea să pronunțe când am cunoscut-o eu, era populată de "turci, tătari, germani și bulgari". Avea 1009 locuitori, împărțiți, după religie, după cum urmează: ortodocși 15, catolici 382, mahomedani 607, de alte religii 5.

Sunt date din Marele Dicționar Geografic al României, ale cărui 5 volume au apărut între 1898 și 1902, sub coordonarea lui G.I. Lahovari. Ele arată că, în ultimii ani ai secolului al XIX-lea, românii erau aproape inexistenți atât la Mereni, cât și la Cobadin. Asupra prezenței germanilor la Cobadin voi reveni.

Situația era mult schimbată la 1930, adică în vremea în care bunicii mei se mutau de la Mereni la Cobadin. Conform datelor recensământului din acel an, comuna Mereni avea 665 de locuitori, componența etnică fiind: români 506, tătari 149 (dar niciun turc), alte neamuri 10. Comuna Cobadin avea atunci 2050

locuitori, împărțiți tot pe etnii astfel: români 466, germani 785, turci și tătari 730, alții 69.

Toate aceste date mă fac să văd povestea bunicilor în culori de western. La 1902, bunica mea Dumitra s-a născut într-o familie de pionieri ai colonizării românești în acel spațiu dobrogean. Pe la 1930, ea și Dumitru, împreună cu primii lor copii, se mutau de la Mereni, un loc în care românizarea izbândise, la Cobadin, unul în care românii erau încă minoritari.

Între cele două momente istorice, anii 1900 și 1930, avuseseră loc războaiele balcanice, al doilea terminat printr-un tratat de pace care adusese României, în august 1913, Dobrogea de sud și Țara bulgarilor. Urmase primul război mondial, care, pentru Dobrogea, a însemnat două luni de confruntări armate, septembrie-octombrie 1916, urmate de doi ani de ocupație germano-bulgară.

Poștașul Dumitru Orășteanu acoperea, cu șareta, Cobadinul și comunele învecinate, Viișoara și cele două Ciocârlii. Nu însă și comuna Mereni. Avea și căruța, pentru munci nelegate de serviciu. Ținea unul ori, uneori, doi cai. Era singurul poștaș din Cobadin, singurul care le ducea oamenilor scrisorile și pensiile. Șef îi era dirigintele Poștei, care însă stătea la birou. Aceasta era situația în copilăria lui Cati, în anii '50.

Un episod din timpul războiului a rămas în istoria nescrisă (până acum) a familiei. Cu puțin timp înainte de 23 august 1944, poștașul Orășteanu a fost acuzat că a întârziat în mod voit trimiterea la destinatari a unor ordine de recrutare și a fost condamnat la moarte. Ori ar fi putut să fie. Arestat nu a fost, pentru că a stat ascuns în pădure, la Viișoara, până la retragerea României din alianța militară cu Germania. Vinovat de neexpedierea ordinelor de recrutare, s-a aflat ulterior, când fapta devenise un merit, fusese dirigintele poștei, care voise să amâne trimiterea pe front a unor tineri din comună.

După război, cariera lui de poștaș a continuat nestingherită, sub toate guvernele. Când veneau la Cobadin funcționari superiori de la Ministerul Poștelor, mergea cu ei la vânătoare, apoi îi însoțea la chindii, prin alte case. Sub comuniști, după 1949, anul în care a demarat colectivizarea, și-a dat pământul la nou înființata G.A.C. (gospodăria agricolă comună) fără să stea pe gânduri.

S-a pensionat puțin înainte de 60 de ani, medical, în urma unei paralizii parțiale. În 1964, a vândut casa din Cobadin și a construit o altă la Constanța, în cartierul Km 5, de la ieșirea dinspre Mangalia, în care s-a mutat cu Dumitra, cu Cati și cu Nicu. Casa era din chirpici, așa cum fusese și cea din Cobadin.

Înjurătura lui preferată era „vangheaua mă-sii!”. A murit în 1977, iar la înmormântare a fost prezent și fratele lui cel mare, Ion, venit de la Topolog.

Cati și-a amintit de poveștile auzite în copilărie despre cum, în vremea războiului, surorile ei Ioana și Chivuța trebuiau să fie ascunse în beci pentru a fi protejate de tinerii germani din comună. Poate de tinerii ori mai puțin tinerii soldați germani, i-am spus, deși amănuntul tot straniu părea. Dar Cati a insistat, era vorba de nemți din comună. Sunt născut la 1960 și mi-am petrecut o bună parte a primilor mei 5 ani de viață în casa bunicilor, de la Cobadin, dar asta nu mă face cătuși de puțin

expert în dinamica demografică a locului. Nevoia de a înțelege ce era cu acei nemți m-a silit să mă documentez.

Pe scurt, la Cobadin a existat o colonie germană, înființată la începutul anilor '80 ai secolului al XIX-lea. Migrarea germanilor în Dobrogea s-a petrecut între 1841 și 1892, deci și înainte și după alipirea provinciei la Regatul Român, din noiembrie 1878. Colonii erau, în majoritate, germani basarabeni, lor alăturându-li-se și șvabi veniți direct din Germania. La 1900, în Dobrogea existau aproape 9000 de germani, reprezentând 3.4 % din populație. La 1940, numărul lor ajunsese la 16000. La sfârșitul aceluiași an, aproape toți au fost strămutați în spațiul german, într-o operațiune desfășurată sub lozinca Heim ins Reich (Acasă în Reich).

I-am spus lui Cati că presupusele fapte antisociale s-ar fi putut petrece cel târziu în 1940, pe când Ioana și Chivuța aveau 13 și respectiv 12 ani, ceea ce arată un grad avansat de decădere a tinerimii germane a locului. Cati a revenit asupra acestei amintiri în urma unei discuții telefonice cu verișoara ei Maria, din Suedia. Maria era apropiată ca vârstă verișoarelor ei Ioana și Chivuța. Ea și sora ei, Jenica, au trecut prin aceleași spaime. Nu nemți de-ai locului erau cei care bântuiau comuna în căutare de fete, i-a spus Maria lui Cati, ci soldați ruși, beți și agresivi. Deci povestea se muta de la începutul la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, adică cel puțin patru ani mai târziu. Când îi vedea, și-a amintit Maria, tatăl lor le ascundea în pod, apoi ascundea și scara.

Dumitru a avut numeroase aventuri, se pare, iar Dumitra accepta cu greu situația. Valer și Jeni își aminteau, iar Cati își amintește încă de certurile iscate de gelozia Dumitrei.

Aventura cea mai vizibilă a avut-o Dumitru cu Niculina, o vecină machedoană de la Cobadin, nevasta unui cioban. Femeia era cam bețivă și profita de plecările de lungă durată ale ciobanului pentru a se distra cu alți bărbați. Dumitru, printre ei. Când Cati era mică, Dumitra o lua cu ea în vizite în casele unor vecine prietene, care spionau pentru ea casa Niculinei. Discuțiile aveau loc la adăpost de urechile copilului. La una dintre vecine, scoasă în curte cu un coșuleț în mână, Cati era lăsată să culeagă pere după pofta inimii. Într-o zi, pe când Dumitru nu era acasă, ciobanul a apărut cu turma de oi în capătul străzii. Dumitra l-a văzut și, temătoare pentru viața lui Dumitru, l-a strigat peste gard, deși nu era sută la sută sigură că el ar fi fost acolo. Dumitru s-a salvat în extremis, sărind pe fereastră.

La bătrânețe, cu gândul la umilințele pe care fusese nevoită să le îndure, Dumitra îl cam bruftuiau pe Dumitru. Îl tachina pe tema unei presupuse noi infidelități. În familie umbla vorba că Dumitru și o doamnă în vârstă, cu pielea feței cam zbârcită, de pe aceeași stradă din cartierul Km 5, fuseseră văzuți schimbând o bomboană din gură în gură. Ori, poate, o cireașă. Dumitra fusese auzită muștrându-l: „Dumitre, nu-mi pare rău că mă înșeli, dar măcar fă-o cu una mai frumoasă, nu cu una zbârcită!”

După moartea lui Dumitru, Dumitra și Cati s-au mutat din casa din cartierul Km 5 într-un apartament de bloc din cartierul Tomis I. Dumitra a murit în decembrie 1979. Eram soldat cu termen redus la unitatea militară Bobocu, de lângă Buzău. Înfirmarea ei a coincis cu permisia generală de după depunerea jurământului militar. Locotenentul care-mi era șef de pluton decisese că eu nu meritam bilet de voie pentru acea mult așteptată permisie. De la Craiova, o cunoștință de-a mamei mi-a pus o pilă la comandantul de unitate militară. Am plecat la Constanța fără înștiințarea locotenentului. La întoarcerea mea la unitate, locotenentul m-a întrebat, în fața plutonului: „Ai petrecut bine la Constanța?” Ca să scap repede, i-am spus doar: „Da.” El:

„Deși ai fost la înmormântarea bunicii?” Mă prinsese pe picior greșit. Omul investigase și aflate motivul pentru care mi se acordase biletul de voie. Un motiv mincinos, credea el.

Cu gândul la Niculina, vecina machedoană cucerită de bunică-meu, Cati și-a amintit că, în școala primară, avea colegi de clasă machedoni care le spuneau lor, copiilor români, "mocani". "Ne luam la bătaie din cauza asta! Mă întorceam acasă plângând de ciudă."

Ce-și mai amintește Cati de machedoni? Oamenii, adică românii, nu dădeau bani cu împrumut machedonilor, pentru că aceștia aveau reputația că uită să-i înapoieze. Turcilor le dădeau, pentru că ei își țineau cuvântul. Nu era ca și cum pe turci i-ar fi invitat în casă, iar pe machedoni, nu. În casa bunicilor nu intrau nici turci, nici machedoni. Dar Dumitru și Dumitra se întindeau la vorbă cu vecinii turci întâlniți pe stradă, nu și cu machedonii.

E vorba de amintiri din anii '50. În 1965, pe când aveam 5 ani, singurul meu prieten la Cobadin era băiatul unor vecini machedoni, un copil de-o seamă cu mine, pe nume Nelu, pe care l-am adus în casa bunicilor mei și în casa părinților căruia am fost. Vară-mea Lili, fata lui Valer, mai mare decât mine cu un an, era prietenă cu sora lui, încă și mai mare.

Din nou, amintirile lui Cati m-au nedumerit. De ce erau românii, la Cobadin, mai prieteni cu turcii decât cu machedonii? Și care-i povestea cu această vorbă de ocară, "mocan"? Iar acum, după o nouă porție de documentare, cred că am răspunsul.

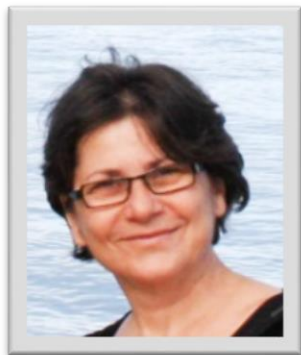
Datele recensământului din 1930 nu spun nimic despre prezența machedonilor la Cobadin, nici măcar despre prezența lor în Dobrogea, dar asta nu e o dovadă a faptului că ei ar fi lipsit cu desăvârșire, pentru că nici împărțirea după etnie, nici cea după limba maternă nu-i pune într-o categorie separată de a românilor. Machedonii, totuna cu aromânii, sunt considerați sută la sută români.

Se știe, însă, că în lunile care au urmat Tratatului de la Craiova, din 7 septembrie 1940, prin care România s-a văzut nevoită să cedeze Bulgariei Cadrilaterul, a existat un schimb de populații între cele două țări, axat în principal pe locuitorii Dobrogei, 80 de mii de români din Cadrilater mutându-se în județele Constanța și Tulcea, 65 de mii de bulgari părăsind aceste județe pentru a se muta în sud. O bună parte dintre românii strămutați, cam o treime, erau aromâni. Mai numeroși decât ei erau mocanii mărgineni, oieri sedentarizați, originari din zona Sibiului. Aromânii veniseră în Cadrilater în majoritate în 1925 -1930, cu încurajarea guvernului României, plecând din zonele tradițional populate de ei, aflate în Grecia, Albania, ori Bulgaria. Mocanii se stabiliseră aici înaintea lor, în număr mic încă de pe la 1860, în majoritate după 1913, când România anexase Cadrilaterul.

Toată această compilare de informații găsite pe net îmi spune că machedonii au apărut la Cobadin în vremea în care plecau nemții de acolo, ori imediat după plecarea acestora. Mulți dintre ei, se știe, s-au instalat în casele abandonate de nemți, dar nu toți, pentru că locuința prietenului meu Nelu numai a casă nemțească nu arăta. Iar în anii '50, machedonii erau încă nou veniți în comună, fapt care explică neîncrederea dovedită de bunicii mei față de ei, excepție făcând de atitudinea călduroasă a bunicului față de Niculina. Cu vecinii turcii, în schimb, situația era diferită, bunicii deja parcurseseră cu ei o bună bucată de viață împreună. Aceste date îmi dau și o explicație pentru vorba răutăcioasă "mocan", auzită de Cati în copilăria ei.

ÎNTÂLNIRE CU GEORGE ROCA ȘI CU POEMELE SALE CIFRATE MULTILINGVE

Milena MUNTEANU

Pe George Roca nu îl cunoscusem personal, deși am colaborat repetat la revistele dumnealui, în special la „Confluente Literare”. Intuisem un om plin de farmec, cu simțul umorului, care simte sufletul celui din spatele literei scrise. Îl știam ca pe un mare român, un „maven”, un rezonator, un transmitător al valorilor noastre, care duce mai departe, în spații diverse, simțirea românească, precum și dulcele

grai de acasă. Pentru mine a fost și este o inspirație, ba chiar am beneficiat de sfatul expert, de sugestiile oferite ca urmare a lecturii micilor mele încercări literare. Am așteptat, așadar, cu emoție, întâlnirea în persoană, facilitată de generozitatea scriitoarei Rodica Elena Lupu, directorul editurii „Anamarol”, care a organizat pe data de 28 septembrie 2015 la librăria „Mihai Eminescu” din București o lansare de carte ce includea, pe lângă mai multe volume colective publicate la editura sa, cartea poetului George Roca, „Poeme cifrate multilingve”. La sfârșitul serii am fost onorată să prezint și eu volumul „Departate de țara cu dor”, în fața unei astfel de companii selecte, care includea multe alte nume notabile din lumea scrisului.

Ajung la Toronto și deschid volumul „Poeme cifrate multilingve”, care m-a încântat din varii motive. Cartea conține (doar) opt poezii pe parcursul celor 208 pagini! Fiecare e tradusă în mai multe limbi, de la originalul în română, la franceză, italiană, spaniolă, portugheză, albaneză, maghiară, germană, olandeză, suedeză, engleză, ebraică și chineză. Poeziile sunt scurte și merg direct la suflet, indiferent de limbă, apoi, în fiecare limbă, pe o altă pagină, anumite litere din traducere sunt înlocuite de cifre. Înveți astfel repede că 4 este încifrarea literei „A”, 5 este egal cu „S”, 7 este „T”, etc... și ajungi să parcurgi cursiv și poezia încriptată, deși e plină de cifre în loc de litere. Un exemplu:

„M-4M ÎNDRĂ605717 D3 8U23L3 74L3/ FRUM0453,
ROȘ11, VOLU970453,/ 41DOM4 UN31 913R51C1/
4L70173 CU 0 C1R34ȘĂ.// CÂND 4M ÎNC39U7 5Ă
73 5ĂRU7/ 6UR4 74 4V34 6U57UL/ FRUC7ULU1
9451UN11.// 707UL 3R4 47Ă7 D3 4C71V Ș1
R34L/ D3 94RCĂ D01 ÎN63R1/ FĂC34U DR460573
93 L1M84 M34.// 47UNC1 4M ÎNT3L35/ D3 C3 4
9ĂCĂ7U17 4D4M...// (Sărutul).

Pentru cine nu știe, eu vin, așa cum bine spune scriitoarea canadiană de origine română, doamna Elena Buică, dintr-un „spațiu cultural exact”, cu alte cuvinte am de-a face cu codificarea în viața de zi cu zi. M-am bucurat să remarc în cartea domnului George Roca mai multe niveluri de încifrare. Mai întâi sentimentul, trăirea poetică este exprimată în vorbe - de obicei în graiul învățat la mama acasă, adică în limba maternă. Apoi, criptarea poeziilor e făcută în diferite alte limbi străine. Așa cum demonstrează cartea, se folosesc chiar mai multe alfabet. Latin, ebraic și cel chinezesc!

Nu în ultimul rând, cifrarea se face folosind un cod nou, astfel încât și dintre cei ce înțeleg aceeași limbă se selectează doar cei ce știu codul cu care poeziile au fost înciptate. Surpriza este că totuși poeziile ni se relevă în mod natural deși sunt traduse sau criptate. Experimentul demonstrează că anumite niveluri de în-

criptare nu ne împiedică să conectăm aproape firesc la poezie. Acesta e un testament al complexității creierului uman, dar și al creativității autorului. Mi se pare extrem de interesant. E demonstrat științific că avem o abilitate naturală de a compensa litere ce lipsesc în text, sau să creăm imagini mentale din cioburi vizuale. Avem abilitatea de a completa imagini noi pe baza imaginației noastre... iar jocul cu iluziile optice, cu „fallacies”, dar și cu efectele compensatoare ale creierului uman mi se par fascinante.

Într-una din vizitele din Spania am vizitat la muzeul din Figueres o expoziție extrem de imaginativă în care Salvador Dali se juca cu iluziile vizuale, compunând și recompunând realitatea în feluri extrem de creative. Volumul lui George Roca face un experiment similar, primul în lumea largă care se ocupă de criptarea/decriptarea acestui gen literar, cum spune autorul, testând flexibilitatea și limitele înțelegerii umane. Cum George Roca este și poet/scriitor dar și grafician, poate că următorul experiment va fi legat de combinarea cuvântului cu efectele grafice. Rămâne de văzut. Vom fi mereu surprinși de activitatea lui George Roca, ce ne propune de această dată câteva titluri de poeme colorate în „roșu”, „negru”, „alb”, etc., ce sunt relevante oricărui suflet, de oriunde ar fi. Indiferent de limba în care gândește. Volumul, ca un mozaic multilingv, multicolor, cifrat în fel și chip (în limbi străine, dar și cu litere codificate în cifre) este însă simplu de înțeles.

Învățăm astfel că în cazul limbajului universal al trăirilor umane, criptografia nu încurcă nici lizibilitatea textului și nu descurajează nici dorința cititorului de a se bucura de poezie, de a o înțelege. Ba dimpotrivă, criptografia pare îmbrățișată de cititor cu o curiozitate copilărească, de parcă ar fi o jucărie nouă. Cititorul, incitat să decodifice misterele, ajunge negreșit la poezia ce vorbește tuturor. Astfel, acest volum, care poate fi prima încercare de pe mapamond de a cifra acest gen literar, ne face să ne simțim din nou copii - bucuroși ca în fața unei descoperiri noi, incitați și curioși, dar mai ales încântați de creativitatea autorului. George Roca împinge granițele artei poetice în spații nepătrunse până acum. El este genul de inovator ce redefineste arta și îmbinarea ei cu alte domenii ale cunoașterii umane. Volumul „Poeme cifrate multilingve” reprezintă un „experiment” inedit. Vorbim aici despre o carte unică, nemaîntâlnită până acum, o carte-eveniment.

Autorul ni se relevă în acest volum și ca traducător al poemelor în limba engleză. El este un prezentator al trăirilor umane fundamentale în alte limbi și alfabet, al trăirilor ce vorbesc universalului din noi, care nu se împiedică de o cifrare sau alta, căci claritatea sentimentelor umane este universal traductibilă.

Pe limba sufletului. Iar eu, de departe, rămân încântată de cunoștință, cu noul volum „Poeme cifrate multilingve”, precum și cu autorul lor, George Roca.

VINE...MOȘ-CRĂCIUN

– p o e m e –
George FILIP

VINE...MOȘ-CRĂCIUN.

Moș-Crăciun cu plete dalbe
și cu barba albă...sură,
s-a trezit - ca în legendă,
a pus renii la trăsură
și-a pornit-o, de cu seară,
peste zări - sub clarul Lunii,
să împartă daruri multe
către toți copiii lumii.

Moș-Crăciune...Moș-Crăciune,
cum faci tu de ajungi - oare,
la toți pruncii de pe lume,
lumea cât ar fi de mare?
taina asta n-au aflat-o
pruncii ageri, de-o vecie.
taina asta minunată
numai Dumnezeu o știe.

pe potecile de pace,
din bătrâni se pomenește,
Moș-Crăciun împarte daruri,
niciodată nu lipsește.
Moș-Crăciune...Moș-Crăciune,
adu STEAUA SUS RĂSARE
și cântă-ne creștinește:
azi ești mic...vei crește mare!

RUGĂ DE CRĂCIUN

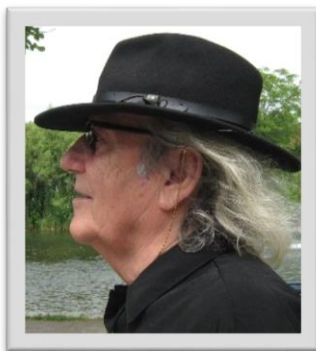
Spre Crăciun mă-nchin a rugăciune.
Stoluri mari de îngeri mă-nconjoară.
Simt în suflet jerbe de minune
Și devin copil...a câta oară...

La un sfârc de sfântă lumânare
Mă-ntâlnesc cu cerul și cu sfinții
Și le cânt un psalm întru iertare:
Doamne-Mare, nu-mi lua părinții!

Și copil smerit - a câta oară...
De Crăciun sorb jerbe de minune,
Coruri mari de îngeri mă-nconjoară;
Doamne - și mă-ndoi a rugăciune.

Sfântul-Duh mi se scoboară-n frunte,
Mesager din taina veșniciei;
Doamne, răstignit pe Sfântul munte,
Nu-mi lua nevasta și copiii!

Dacă vreun gând trist Ți se năzare
Când mă vezi că printre semei sânger,

Invocând o stea ce nu-mi răsare,
Ia-mi iubita și topește-o-n înger!

Sunt păstorul viselor rebele,
Prin pustii de flori fără stamine
Și de crezi că-s sterp de menestrele
Doamne...ia-mă-n ceruri și pe mine!

De mă vezi sleit de oboseală,
Dus să mă închin în Galileea,
Doamne-ți cer smerit și cu sfială:
Să nu-mi iei nici calul nici femeia!

Iartă-mă în zi de sărbătoare
Că Tu poți să le-implinești pe toate;
Vreau să cânt colinde mari de-ardoare
De CRĂCIUN...mărite Împărate...

COLIND ABSTRACT

*vine Moș-Crăciun din veșniciei.
iar în grajd se-adună credincioșii.
noi ne bucurăm că suntem vii.
ei își scaldă-n fantezii – hristoșii.*

*Moșul-Bun împarte sărbători
de melancolii, sau de tristețe.
am aflat că nu de multe ori
ne vom dezmiarda cu tinerețe.*

*ninge peste lume bucurii.
fulgii magici nu-s o păcăleală.
dincolo de groase dioptrii
viața scurtă pare ideală.*

*și-o să ningă și nămeții mari
ne vor troieni cu vise certe
astfel – la credință tributari,
chemăm Dumnezeu să ne ierte.*

*peste-aceste văi cu panoplii
trec și eu – cu sania uitării
și mai sper că n-o să întârzi
să sărut – acasă – buza Mării.*

*că așa e viața de creștin:
sorcova și vesela...și dură
dar ne iartă marele Divin
când rostim și câte-o-njurătură.*

*totul e pe lume lerui-ler
izvorât din dragoste Divină;
colindăm prin arșiță și ger
spre vecia de LUMINĂ LINĂ...*

RUGĂ ÎN POEM

iubiți creștini, la finele de an,
când numărăm caratele din sânge,
arginți, palate, visuri împlinite,
să nu-l uităm pe Omul care plânge.

și lacrima e smulsă tot din cer,
că bunul Dumnezeu ne-a dat de toate:
bogatului - huzurul, cândășia,
săracului: să spere...cât mai poate...

pe dealul lui Sisif urcăm cu toți.
cădem...urcăm și ne târâm mereu;
doar pe acel căzut, dar nu se frânge,
îl mângâie pe creștet - Dumnezeu.

să nu veniți la cea numărătoare,
la porțile de rai - unde Hristosul
va da din ochi ceresc verdictul sfânt:
care-a fost bun și care...păcătosul.

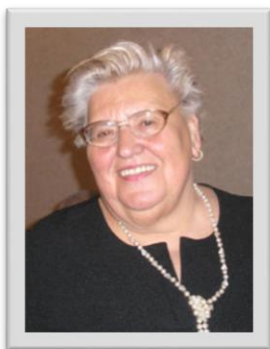
vor fi și șarle printre noi, atunci.
misiții ce-și vând crezul pe parale,
dar degetul Treimii arăta-va
irozii plăzmuiți de haimanale.

eu nu voi fi la poartă să vă-mpart,
dar sunt blagoslovit de Dumnezeu
să scriu poemul către veșnicie,
așa a vrut destinul: să-l scriu eu.

arginți, palate...visuri ticluite...
când numărăm caratele din sânge,
iubiți creștini - la poarta unui an
să nu-l uităm pe fratele ce plânge!

NIMIC NOU PE FRONTUL DE VEST

Elena BUICA

Recitesc cartea lui Erich Maria Remarque, *Nimic nou pe frontul de Vest* și retrăiesc un eveniment istoric de o încărcătură profund umană. Rememorarea acestei întâmplări îmi face respirația mai grea, inima își grăbește pulsul, glasul capătă un tremur. În preajma mea, se lasă liniște, lăsându-mi gândul să facă drumul înapoi, până la locul desfășurării acelor scene, revăzute cu ochii minții și cu emoția sufletului, așa cum s-au petrecut. Miracol? Dar

povestea e adevărată.

Ajunul Crăciunului, din anul 1914. Trecuseră doar cinci luni de lupte și atacuri zadarnice de la declanșarea războiului și se pierduse aproape un milion de vieți omenești. Speranța că acest război al tranșelor se va termina repede și că soldații vor putea face Crăciunul împreună cu familiile a fost înlocuită, treptat, cu deznădejdea. Traiul îngrozitor de aspru al soldaților le scăzuse moralul. Tranșeele pline de noroi, de excremente și de trupurile camarazilor morți, de șobolani care colcăiau, răspândind boli, infestând mâncarea, apoi febra tifoidă, holera și dizenteria făcând ravagii, vremea ploioasă și frigul pătrunzând până în oase – erau tot atât de necrutători inamici ca cei din tranșeele de vizavi. Acolo, pe „frontul de Vest”, fiecare clipă era trăită ca și cum ar fi fost ultima, fiecare tânăr învăța, în școlile tragice ale existenței, că viața nu e joc amuzant, ci un joc cu moartea. O nouă lecție li se preda soldaților-învățaței de către maestrul nevăzut al Întinericului: că existența întregii omeniri e o cumplită și absurdă întrecere între Rău și Bine, între Tiranie și Libertate. Dar ei știau că trebuie să-și păstreze credința într-un adevăr sublim: Răul triumfă la început, dar finalul aparține victoriei Binelui.

Pentru ridicarea moralului, soldaților li se trimiteau pe front pachete cu îmbrăcăminte caldă, alimente, băuturi, țigări... În Ajunul Crăciunului, germanii au primit brăduleți împodobiți, în care erau agățate lampioane de hârtie.

Trupele germane și cele franco-britanice erau așezate față în față, în tranșee atât de apropiate, la numai două-trei sute de metri, încât își auzeau chiar vocile.

Ajunul Crăciunului. Nașterea Domnului aducea "Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie". Și pe Terra noastră – creștină! – război. Atunci, ce mai înseamnă Crăciunul? Ce înseamnă când universul vibrează la marea „lumină care luminează din întineric și întinericul n-a biruit-o”, cum scrie în Evanghelia lui Ioan? Ce înseamnă când, deloc întâmplător, la două zile după solstițiu – moment cosmic în care soarele lasă loc nopții celei mai lungi – creștinii se întorc spre lumina lor interioară, acolo unde pot să se redescopere pe ei înșiși, în zone ale sufletului conștientizate mai rar sau mai puțin-?

Și tocmai atunci, când Nașterea Domnului ia amploarea unui act cosmic, germanii au pus brazi împodobiți pe deasupra tranșelor. Privindu-și imitațiile de podoabe din pom – simple lampioane de hârtie – soldații s-au simțit dintr-odată cuprinși de febra Sărbătorii Păcii și au început să cânte „Stille Nacht, Heilige Nacht”, „O Tannenbaum”. Uneori se deslusea câte o voce mai vajnică, transmitând urarea de sărbători fericite părții adverse.

Și acest proces tainic, prin care Dumnezeu își revărsa iubirea asupra tuturor fiilor săi, s-a transmis și în tranșeele britano-

franceze. Au prins a se auzi cântece de pe cealaltă parte a frontului, în alte limbi, dar în același spirit al păcii, al iertării, al împăcării, al armoniei de care toți simțeau o firească nevoie. A urmat un moment absolut răvășitor: câțiva soldați germani au ieșit neînarmați din adăposturile lor și s-au îndreptat spre pozițiile inamice, cântând și ducând cu ei crengi de brad cu ornamente de Crăciun. Tabăra, inamică până cu un minut înainte, acum era cuprinsă de aceeași sfioșenie a Sărbătorii Crăciunului și tinerii soldați au răspuns întinzându-le mâinile, la început cu precauție, dar apoi cu o caldă fraternitate. Un acord tacit: armele să tacă, să se lase învinse de Lumina divină. Pentru câteva clipe, toți au considerat că sunt fapte cu aceleași valori și că interesul niciunuia dintre ei nu era reprezentat prin acest război: îmbrățișări, schimburi de țigări, de ciocolată, de fotografii și de adrese, promisiuni de întâlniri după încheierea păcii... dacă vor mai fi în viață. Peste puțin timp erau împreună într-un aprins joc de fotbal, mult evocat după terminarea războiului. Mai mult încă, au căzut de acord să facă schimb de prizonieri și, ca într-un gest de profundă umanitate, au creat și momente solemne, înmormântându-și în comun morții. Abia acolo, în bestiala violență a frontului, am găsit superba manifestare a simbolului Crăciunului: creație întru Bine.. Și abia atunci creștinii din ambele tabere au redevenit creștini întru Cuvântul Domnului.

Acel moment de pace și de frățietate britanico-germano-franceză, când armatele, trăindu-și fiecare clipă gata să izbucnească o înfruntare, acum, prin reciprocă înțelegere, deveniseră prietene, acel moment – spun – s-a sublimat într-o solidaritate unică în istoria omenirii. Obligați să fie inamici într-un război absurd, omenescul din ei și-a dat mâna de Crăciun, dovedind, de fapt, că ei, oamenii, nu își sunt dușmani. Creând un astfel de moment de cea mai profundă umanitate, ostașii au fost mai nobili decât cei care au hotărât declanșarea războiului. Un armistițiu tacit, depășind toate barierele care puneau ostașii în slujba morții, a devenit simbolul păcii într-o înclăștare devastatoare.

Superiorii află de acest „Armistițiu” tacit și rămân încremeniți. Generalii sunt nevoiți să vină în prima linie și să ordone deschiderea focului sub amenințarea execuției pentru trădare. Inevitabil, ambele părți au fost obligate să se întoarcă în tranșee. Mă întreb și azi cu ce inimă mai puteau să tragă în cei pe care cu puțin timp înainte îi îmbrățișaseră ca pe buni prieteni?

"La 8.30 am tras trei gloanțe în aer și am pus steagul pe care scria <Crăciun fericit> pe parapet. Un german a pus un steag pe care scria <Mulțumesc>. Ne-am salutat și ne-am întors în tranșee. El a tras două gloanțe în aer și războiul începuse", își amintea căpitanul britanic Charles "Buffalo Bill" Stockwell.

Superiorii au ținut în secret această întâmplare, pentru a nu tulbura opinia publică, dar scrisorile și fragmentele de jurnal ale soldaților au ajuns în mâinile presei și vestea s-a răspândit, uluind lumea. Nici până astăzi nu se vorbește în niciun manual de istorie despre acest „Armistițiu de Crăciun” de pe front. În logica îngustă a celor care au declanșat acest măcel, fraternitatea a fost privită ca o trădare și nu ca un gest de mare încărcătură umană. Erich Maria Remarque, participant la ororile acestui război, l-a descris în excepționalul roman *Nimic nou pe frontul de Vest*, roman ecranizat magistral în 1930 și, apoi, în 1979.

S-au mai publicat, în ultimii ani, articole, comentarii, scrisori sau fragmente din jurnalele combatanților, oferind noi detalii despre acest „Armistițiu”. S-a scris și despre decesul ultimului

supraviețuitor al acelui moment, sgt. Alfred Anderson, petrecut în anul 2005, când fostul combatant avea 109 ani. Pe internet, acum, se găsesc descrieri cu multe detalii ale acestui memorabil fapt. Subiectul a fost reluat în filmul Crăciun fericit, regizat de Christian Carion în anul 2005, o coproducție franco-germană-anglo-belgiano-română. E un film pe care oricine îl poate înțelege, chiar dacă nu ar fi titrat, prin impactul puternic asupra publicului, impact care pune în lumină lecția de omenie și de iubire creștină dată de bărbații Europei.

Faptul s-a produs. S-au spus și s-au comentat multe.

Și totuși, mă întreb: dar dacă acea unică miraculoasă clipă ar fi oprit măcelul? Dar dacă forțele din tranșee – bărbați încă tineri și nepervertiți – s-ar fi unit în spiritul iubirii christice și ar fi tălmăcit până la capăt ridicolul lumii în care nu se ucid între ele numai imperii sau credințe diferite, ci și fiii aceleiași cruci? Dar dacă scânteia de lumină iscată din mocirla tranșeeilor ar fi învins

atotputernicia Întunericului? Și dacă timpul, clipa aceea în superbia ei s-ar fi mărit, Armistițiul ar fi continuat nu numai pentru a nu strica simbolul Crăciunului, ci și pentru a schimba rostul războiului – al tuturor războaielor –, pentru a reface, ca o unică și definitivă lecție de viață, destinul omenirii? Atunci, poate, „totul ar fi fost nou pe frontul de Vest”.

Și totul nou pe Terra...

Întunericul nu poate fi atotputernic; atotputernic e sufletul omului când se lasă vrăjit de o idee măreață. Mi se poate răspunde cu ironie că ceea ce spun e ridicol și imposibil. Numai că eu cred cu încăpățănare că atotputernic este doar omul înflăcărat care caută imposibilul.

FUNIA ROȘIE – VIII – Leonard VOICU

- Pe unde umbli... măi maică ?
întreba tanti Tanța când Dan
ajungea seara acasă, întrebare pusă
cu o intonație specifică din care
străbătea îngrijorarea, mai ales prin
aceste simple cuvinte: "...măi
maică..." În același timp, privindu-l
cu o expresie greu de descris. Era
un amestec între - te-aș certa eu...
dar îmi pare prea bine că ai venit
și știu că nu ți s-a întâmplat nimic
rău. Acum, lângă fusta mea,
trecutul e trecut - nu mai contează,
iar ce-o fi mai târziu... vom vedea

noi. Un oftat adânc făcea să-i cutremure pieptul său larg înainte de a continua:

- Păi bine măi Dane... tu știi de când te așteptăm cu masa ?
Hai spală-te mai repede pe mâini !

În timp ce era dojenit, Dan era cu gândurile prin văile și coclaurile pe unde hoinărise. Într-un cuvânt, nu-i dădea atenție mătușii sale și o lăsa să vorbească dând din cap aprobator, supunându-se cu umilință comenzilor primite.

- Ține ștergarul !

Dan Vardan luă ștergarul să-și usuce fața și mâinile, consimțind în același timp să fie examinat cu minuțiozitate de către mătușa sa, care dorea să se convingă, fără tăgadă, că Dan era întreg și nevătămat. Apoi, porni spre bucătărie și când a întors capul să-i mulțumescă, a observat un zâmbet de satisfacție pe fața ei pe care Tanța, se grăbi să-l ascundă înlocuindu-l cu o privire ce se dorea aspră, în timp ce, făcând o mișcare rapidă, își ascunse sub basmau înflorată câteva din buclele sale blonde. Dan nu a înțeles niciodată de ce sentimentul cel mai frumos - iubirea, trebuie ascunsă sub valuri de reproșuri, critici și sublinieri ale greșelilor. E ceva în neregulă cu lumea aceasta ! își zicea câteodată în sinea lui.

Intrând în bucătărie, un miros puternic de pui fript și mujdei de usturoi îl îmbrățișă pe Dan Vardan furișându-se direct în stomac, unde se transformă într-o gheară care îi răcăia pereții interiori groaznic de insistent și dureros. Acest miros predominant de friptură, acoperea mireasma ciorbei parfumate cu leuștean verde din grădină. Se așezară cu toții pe scăunele mici cu două sau trei picioare, ori pe prag, în jurul mesei rotunde din lemn. Mămăliga sosea prima și era răsturnată direct pe masă, iar apoi, tăiată cu ața pe lungime și pe lățime în porții

dreptunghiulare relativ egale. Bunica lui Dan, Gherghina Vardan, ori tanti Tanța, făceau această operație ce necesita rapiditate și îndemănare. Aburindă, aurie, făcută cu un mălai mai zgrunțos de cele mai multe ori, le aducea apă în gură și le deschidea pofta de mâncare. Sosirea mămăligii era semnul ce confirma începutul cinei. Ciorba era servită într-un castron mare de lut smălțuit așezat la mijlocul mesei, linguri aveau fiecare, și așa... într-o anumită ordine tacit stabilită, începeau, având grijă să nu piardă rândul și să țină pasul cu ritmul celorlalți. Acest mod, de a se servi cu toții din același castron, făcea imposibil ca cineva să mănânce la repezeală, obicei foarte nesănătos pe care mulți îl au în prezent. Pentru a se sătura fiecare, se mai servea un al doilea rând de ciorbă înainte de a se ajunge la friptura cu sos.

Bunicul, Florea Vardan, vorbea cel mai puțin. Cu părul alb tuns scurt, cu o mustață și ea albă și foarte scurtă, cu mâini puternice, obișnuite cu munca, era adus de spate acum la bătrânețe. Privirea ochilor săi albaștri era calmă și întrebătoare de parcă mereu ar fi vrut să afle ce gândesc ceilalți ori să afle ce este nou. Povara anilor trecuți apăsa greu pe umerii săi, dar aceasta nu-l împiedica să fie încă în putere, iar când era alături de fiul său Tudor, Dan Vardan a văzut cu ochii săi, cum bunicul avea un spate mult mai lat decât al unchiului.

Bunica, Gherghina Vardan, prefera să asculte poveștile celorlalți. Cu un trup firav și mâini aproape transparente, delicate, purta întotdeauna o broboadă neagră groasă și un cojoc de miel tivit cu o piele lucioasă. Fără broboadă și cojoc era atât de plâpândă și puțină la trup, de ai fi zis că este un copil de zece ani.

Unchiul Tudor, ori tanti Tanța îi cereau lui Dan Vardan să povestească pe unde a umblat ziua întreagă și ce a făcut. Numai că lui Dan îi era prea foame, iar cu gura plină, nu se vorbește ușor.

Către sfârșitul cinei, se planifica ziua de mâine.

- Florian al lui Tudor... al lui unchiu Stelică de, se duce cu caprele pe miriște. Vrei să te duci și tu cu el ? întrebă bunicul pe Dan Vardan, fără ocolișuri și pe nepregătite.

- Mă duc bunicule ! a răspuns Dan după ce, într-o fracțiune de secundă, evaluase potențialul de a se întâlni cu alți băieți din sat și a juca fotbal împreună, în timp ce caprele urmau să pască. Dan gândi că era o afacere bună să împlinească dorința bunicului său, iar în același timp să se întâlnească cu prietenii. Din grabă, nu luă în considerație și alte date ale situației, amănunte importante pe care urma să le descopere singur a doua zi, spre neplăcerea sa.

- Păi bine... atunci... te sculăm când va fi timpul să pleci. hotărâ bunicul și se ridică de la masă, acesta fiind semnul că au terminat cu toții de mâncat și este timpul să se pregătească de culcare.

Casa familiei Vardan era asemănătoare altor case de la șes. Mai mult lungă decât largă, avea cele trei camere principale puse una lângă alta, cu cea de la drum - cea mai curată, frumos decorată și în același timp, cea mai puțin folosită. Culmea era că nimeni nu dormea în ele. Din bucătărie, care avea ușa sa proprie spre curte, se putea trece într-o altă cameră pe direcția opusă celor principale. Această odaie, era de fapt, cea mai confortabilă. Nu prea mare, cu plafonul foarte jos, susținut de două grinde vopsite roșu închis, avea lângă ușă o sobă dată cu var. Mobilată cu două paturi duble separate de o masă acoperită cu mușama, pe care cele mai importante obiecte erau un radio, la care ascultau știrile ori muzică populară, și un ceas cu cadran mare, rotund, pe care îl întorceau în fiecare seară și îl potriveau să sune, ca să-i trezească la muncă dimineța, era încăperea cea mai folosită, binențeles, după bucătărie. Un calendar cu o foaie pentru fiecare zi, în care găseai rețete culinare, pe care bunica

Gherghina le colecționa în vederea unei zile când le va folosi, zi care nu venea niciodată, o lampă cu gaz, o oglindă folosită când bărbății casei se bărbieau și un cadru cu mai multe fotografii alb-negru de familie, îngălbenite de timp, îi decorau pereții albi. În această cameră dormeau Dan Vardan, tanti Tanța și unchiul Tudor. Bunicii aveau un pat într-o marchiză îngustă ce dădea spre camerele principale, iar vara, pe prispă, direct la lumina steluțelor.

- *Întinde picioarele ! Nu sta ghemuit !* îi spunea tanti Tanța lui Dan, dându-i în același timp prima lecție de relaxare. *Toată ziua muncim, alergăm, iar mușchii picioarelor și articulațiile suportă greutatea corpului. Acum la culcare, ține-le întinse să se odihnească și ele.*

Iar Dan, ascultător, se întorcea pe spate, întindea picioarele și începea să simtă căldura patului. Își făcea rugăciunea de seară, iar apoi închidea ochii, mulțumit de ziua ce trecuse și cu speranțe de mai bine pentru mâine. Dacă tanti Tanța dorea să continue cu întrebările, era prea târziu. Tânărul, într-un interval de numai câteva secunde, adormea buștean.

SPRE TOAMNĂ – POEME – Livia NEMȚEANU

ERATA

Ne cerem scuze că în numărul 3/2015 al revistei s-a produs o eroare majoră, și anume la pagina 34 au apărut poeziile d-nei Livia Nemțeanu sub numele și fotografia d-nei Lia Ruse.

Republicăm integral poeziile d-nei Livia Nemțeanu în acest număr cu scuzele de rigoare atât față de autori, cât și față de cititori.

REDACȚIA

SPRE TOAMNĂ

Până când să ne ajungă ropotul castanelor
Cad agale, risipite, frunzele îngălbenite.
Sunt uscate, împrăștiate, ca scheletele de oase
Ale unor mâini fantomă, ostenite, închircite.

Când le calc, un sunet straniu scârțâie pe scoarța
moartă,
Ca de sticlă spartă, porțelanuri vechi, crăpate
Și un foșnet de stafie sfâșie pădurea toată
Ce mă-nvăluie cu umbre umblătoare, speriate.

Mă-nfior. Răcoarea serii mă cuprinde deodată
Ca o vrajă fulgerată ce mă trage în pământ.
Îmbrăcă-ntr-o armură dintr-o piele înghețată
Stau sub frica ce mă-ncinge, mă dizolv și nu mai sânt.

TOAMNA TINEREȚII MELE

S-apropie toamna cu-arome jilave
Cu străzile negre sub bura de ploaie,
Cu transparențe de cețuri, de vrajă
Ce mă-mbracă-n invizibile straie.

Ușor, pe furiș, dusă de vânt și de ploie
Mă uit împrejur așteptând să apară
Cel ce să facă saltu-napoi
În anii mei tineri de odinioară.

Băteam străzile tremurând ca frunzele-n zbor
Să nu întârzie la întâlnirea cu Toamna
Sub tristul surâs al copacilor ce mor
Pe care timpul necruțător îi condamnă.

Rar, o țigară sticlea-n întuneric,
Pasageră, ca cel ce-a aprins-o,
Umbra lui mă-atingea ca un lucru himeric
Speriată, ca-ntr-o lume de fantome, surprinsă.

Aerul, plin de savori saturate
- Ce-mbăta ca absintul, pe vremuri, poeții -
Mă purta pe sus, fără greutate,
Spre pierduta țară a Tinereții.

Unde s-a dus, Toamna aceea cu mirt,
Cu vrăjita nuia spre infinitul deschis
Când fiecare clipă era ca un flirt
Cu eternitatea în paradis ?!

LACRIMI (Invocare)

Țară bogată
Țară săracă
Țară sădită și
Smulsă din mine,
Țară iubită
Țară urâtă
Țară ce-o caut
Și-o lepăd de sine,
Țară de glorie
De legende și zei
De mucenici
Și de farisei,
Țară râvnită
Țară vândută
Țară călcată

Țară temută,
Țară furată
Dar neînjosită,
Țară de hoți
De tâlhari
Și de iude,
Țară de sfinți
De eroi
Și martiri,
Țară pârjolită de lifte străine
Pământ din nucleul de radiații divine
Dacia felix
De strajă în munții
Ce poartă sămânța renașterii tale,
Țară ajunsă la incultură
La treapta de jos a naturii umane,
Țară de pajiști cu fluturi
Cu îngeri
Și de pârnaie cu oase zdrobite,
Țară pierdută
Țară păstrată
Cu râvnă
Cu patimă
Cu ghiarele minții,
Țară iubită
Țară urâtă
Țară bogată
Țară săracă,
Te vei trezi cândva odată
Pe malul timpului care-o să vie
Noi n-om mai fi,
Dar priveghea-vom
Renașterea ta din veșnicie.

DOAMNA DIN BALCON

A venit în lipsa mea. Și discretă,
Am găsit-o instalată în balcon.
N-a-ndrăznit să treacă pragul
Spre-nfloritul și gătitul meu salon.

Am ieșit ca s-o poftesc să mai stea
La o cafea.
Însă dânsa, rușinoasă,
Dispăruse după casă
Lăsând rochia ei albă pe podea.

Mă gândeam c-o să se-ntoarcă.
Dinspre sud, aerul toamnei
A suflat pe-acoperișuri
Și-a topit rochia Doamnei.

Alba nea. Prima zăpadă
Ca un zvon, ca o părere.
Eu, naivă, am uitat că discreta arătare
Va veni cu o armată de vântoase-asmuțătoare
Instalându-și teatrula ei fațadă
Și funesta ei putere.

TATĂL MEU

Tatăl meu era un om înalt,
Tăcut și închis în el, ca un munte,
Plin de peisaje sufletești pure și dure
Cu ochi de nepătruns sub sprâncenele crunte.

Ținea ca-ntr-un sipet dragostea nemărturisită
Ca pe-un secret ce nu trebuia dezvăluit,
Dar rareori cântecul ieșea singur din el
Și lumina tot împrejurul uimit.

L-am înțeles târziu, prea târziu
Când apusul ia umbrele înșelătoare
Și le duce cu el, lăsând în urmă doar amintirea
Unui gol care doare.

CÂT ÎMI LIPSEȘTI ...

Cât îmi lipsești, acum când nu mai ești !
Și cât mi-ai lipsit toată viața când erai,
În toate derutele mele, pe care le disecam
Cu morții, prin cimitire, căci prietene intime n-aveam,
Și pe care-aș fi vrut să le spulber în brațele tale ...
Mă regăseam mereu singură, în fața unei ferestre
Sau a pietrelor pe care călcam, și care n-aveau glas,
Nici urechi să m-asculte, nici degete să mă mângâie.

Mi-e dor de tine mamă, de cea care-aș fi vrut să fii,
Cea mai apropiată și nu un judecător cu ochi necruțători
Ca Iisus de pe fresca din cupola de la Montereale,
Mi-e dor de căldura pe care n-am avut-o,
Pe care n-am știut s-o scot din gropnița inimii tale
Blocată de neputința resemnată a neîmplinirilor
Din cruda ta tinerețe, și apoi

Unde ești mamă ? De m-ai putea auzi,
De m-ai putea vedea, de m-ai putea citi,
Să se așeze dezghețul peste nefosta noastră viață dulce,
Să cădem una în alta ca atunci când nu eram decât un
embrion,
Când ne așteptau zorile și nu apusul
Tristul apus, inexorabil, când soarele
Cade sub orizont și nu mai răsare
Pentru că e mort, mort pentru noi, mort fără întoarcere
Ca moartea ?!

DE DINCOLO

Virgiliu l-a condus pe Dante-n Iad
Au cine m-ar conduce și pe mine
Printre mormintele ce cresc ca un răsad
Și-ngână corul antic prin ruine ?!

Părinți și-amici, stihii, strigoi, fantome
Ies din uitare într-un gând răzleț
Și-și plimbă-nfățișările molcome
Printre câmpii de laur și sticleți

Bine-ați venit pe plaiurile mele
Neodihniți, voi veșnicii drumeți
Zburătorind din vremile acele

În care-ați fost mândreți de logofeți
Și-ați navigat prin spații fără vele.
Voi m-ați făcut regina-cestei vieți.

GALBEN

Copacul galben din fereastra mea
Plin de Matisse și de Renoir prin frunze
Ce freamătă și zbor într-un decor
De linii drepte și de curbe strânse

De un portret ce între două uși
Se-ntoarce și se duce către zare
Și vin prin frunze valuri de mătăsur
Ce se aștern sub pale reci de soare

Copacul galben s-a împuținat
Își pierde haina și mă lasă gol
Și-aud în minte pași de aripi cari
M-or părăsi curând ne-ndurător

Copacul meu s-a strâns într-un ghioc
Ce mi-a rămas fidel ca un zălog
E încă pe retină și pe suflet
Imensul galben dulce ca un drog.

POEZIA

Se naște din tot și din nimic,
Nu e nici un abur în sine
Se petrece pe lângă mine
Ca umbra după caic.

Când râde, când plânge,
Și ia subțioară geamlăcuri-oglinzi
Când trece sfințește tot ce atinge
Luminile stinse se-aprind.

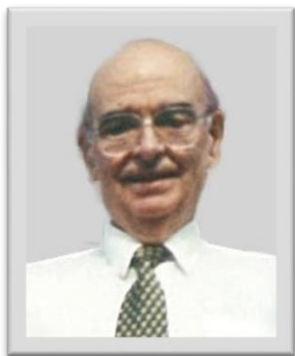
O caut în ochi și în priviri
O prind, îmi scapă, dar este,
Vânturi cu subțiri sfichiuri
O iau, o dizolvă, dar crește

Îmi pare c-o simt jur împrejur,
Dar ea dinăuntru mă cere
Aș vrea să mă rog, s-o conjur
Să-mi lase un larg în artere

Și mă simt dus de o viziune
Pe-un zbor de aripi ascunse
Prizonier în altă dimensiune
Între porți nepătrunse.

SERIA ȘTIINȚE 22. DESPRE REALITATEA MATERIEI Wladimir PASKIEWICI

*Numărul conține substanța tuturor lucrurilor
(Pitagora, Metafizica)*

Acum doi ani, am scris două articole despre structura materiei în care arătam că materia este compusă din molecule, că moleculele sunt compuse din atomi, că atomii sunt compuși din nucleee și electroni, că nucleeele sunt compuse din protoni și nucleoni și că aceștia sunt compuși din cuarci, fiecare din particulele subatomice observate, având o masă, o sarcină electrică și un spin. Mai spuneam că între aceste particule există câmpuri de

forță (atractive sau repulsive) de natură gravitațională, electrică, nucleară (puternică și slabă), și că la aceste câmpuri de forță sunt asociate, în mecanica modernă, alte particule, numite bosoni. (Vezi *Candela*, Anul XVII, Nr. 4 și 5, 2013).

În prezentul articol, penultimul pe care-l scriu în cadrul seriei *Științe*, voi încerca să explic **ce reprezintă realitatea** pentru un fizician nuclear. În articolele mele precedente am scris că pentru un fizician, realitatea este numai ceea ce poate fi observat (sau mai exact **măsurat**). Acum, voi preciza acest concept.

Definiția modernă a realității este simplă: « *materia care există în afara conștiinței omenești și independent de ea* ».

În cele ce urmează voi accepta, la început, această definiție și mă voi concentra asupra felului în care se poate **reprezenta** materia. La sfârșit voi reveni la definiția de bază a realității, pentru a arăta că aceasta nu este independentă de observație !

În general, pentru majoritatea persoanelor, realitatea se reprezintă sub forma unei imagini. Globul terestru, sub forma unei sfere văzută din spațiu ; sistemul solar, sub forma

planetelor ce se învârtesc în jurul Soarelui : o moleculă, sub forma unei structuri de tip *lego* mai mult sau mai puțin complicate : și un atom, dintr-un nucleu și dintr-un număr mai mult sau mai puțin ridicat de electroni care se învârtesc în jur. Nu-i așa ?

Ei bine, la nivelul atomic nu este așa. **Nu poate fi așa !** Nu poate, pentru că dacă ar fi așa, electronii ar emite radiații electromagnetice până când, pierzându-și energia, ar cădea în nucleu. Planetele nu emit nici o energie învârtindu-se în jurul soarelui. Electronii, da. Atunci ?

Răspunsul este că electronii nu se învârtesc ! Dar atunci, stau pe loc ? Imposibil, pentru că, fiind negativi, ar fi atrași de nucleu care este pozitiv ! Atunci ?

Pentru a explica acest paradox dar și pentru a explica natura ondulatorie a materiei (difracția electronilor) sau natura corpusculară a luminii (fenomenul fotoelectric) precum și existența de niveluri bine definite de energie în atomi, a trebuit ca fizicienii să inventeze (prin anii 1925) o nouă teorie pentru a descrie natura și comportamentul electronului. Această teorie se numește **mecanica cuantică**.

Care este « realitatea » electronului în această teorie ? Care este « imaginea » lui ?

În cazul sistemului solar, orbita unei planete poate fi descrisă cu precizie grație legilor lui Newton, deoarece cunoaștem cu precizie masa soarelui și masa planetei, și pentru că putem măsura, cu precizie – și în același moment – distanța între soare și planetă și viteza planetei față de soare. În cazul sistemului atomic însă, deși cunoaștem cu precizie masa nucleului și masa electronului, este **imposibil de măsurat în același moment** distanța și viteza unui electron față de nucleu ! De aceea, nu mai are nici un sens să vorbim de vreo orbită.

Dar atunci cum vom putea vizualiza electronul ? Conform mecanicii cuantice, electronul se reprezintă printr-un **nor**, sau o ceață ! O ceață ce se întinde, mai mult sau mai puțin densă, în

toate direcțiile. **Densitatea** norului într-un punct dat dă **probabilitatea** de a găsi electronul în acel loc !

Astfel, norul de probabilitate (de prezență) al unui electron de hidrogen stabil are o formă sferică, are o valoare zero în centru apoi crește repede îndepărtându-se de centru, trece printr-un maximum la o distanță de 0,5 Å (1Å, un Angström = o zecime de miliardime de metru) pentru a descrește apoi gradual către zero.

În rândurile ce urmează, voi descrie întâi aportul mecanicii cuantice și voi expune, după aceea, postulatele de bază ale acestei teorii revoluționare, pentru a da apoi un exemplu anecdotic dar ilustrativ al conceptelor manipulate.

*

Din punct de vedere practic, mecanica cuantică :

- a arătat că un atom posedă niveluri de energie bine determinate, singurele pe care electronii le pot ocupa ;
- a arătat că electronii pot trece numai de la un nivel la altul, absorbind sau emițând radiații de lungime de undă bine definită ;
- a explicat natura forțelor ce combină atomii între ei pentru a produce nenumăratele molecule din jurul nostru ;
- a explicat natura și proprietățile metalelor, materialelor magnetice, semiconductorilor, ceramicelor și materialelor compozite ;
- a explicat natura și proprietățile materiilor supraconductoare și a superfluidelor ;
- a explicat natura și legile radioactivității, emisiunea și energia particulelor alfa, beta și gamma emise ;

Dar mecanica cuantică a adus multe altele. Ea a schimbat percepția noastră asupra unor concepte de bază pe care le consideram ca imuabile :

- așa cum am spus mai sus, este imposibil să cunoaștem, cu precizie, poziția și viteza unui electron. În consecință, noțiunea de traiectorie dispăre și un electron nu poate sta pe loc ! Ce subzistă este numai probabilitatea de a găsi electronul undeva, cu o viteză oarecare ;
- particulele și undele nu mai sunt două concepte diferite : particulele au un comportament ondulatoriu și undele un comportament corpuscular ;
- un atom nu mai este reprezentat azi printr-o construcție compusă din blocuri de bază « desenabile », ci printr-o funcție matematică, numită « funcție de stare ». Această funcție conține ansamblul de informații necesare pentru a descrie proprietățile atomului.

Funcția de stare variază în timp și spațiu conform unei ecuații de baze (ecuația lui Schrödinger) care are o interpretare probabilistă. Soluția acestei ecuații dă nivelurile de energie ale atomului, probabilitatea ca un electron să fie găsit într-un anumit loc sau să aibă o anumită viteză precum și comportamentul unei particule atomice în prezența unui câmp de forțe. Deși funcția de stare este de natură probabilistă, rezultatele numerice obținute sunt de o precizie uluitoare.

În sfârșit, **din punct de vedere filozofic**, mecanica cuantică a adus o mare revoluție : realitatea (observabilul) se găsește în miezul unei entități matematice (funcția de stare) din care nu poate fi extras decât prin operații matematice aplicate funcției de stare (vezi mai jos). **Realitatea se găsește deci ascunsă într-un concept matematic creat de mintea noastră ca s-o poată descrie !**

*

Si acum, în acest paragraf numai si scris în alt format, postulatele de bază al mecanicii cuantice. Nivelul matematic este

cel al unui elev de cegep dar nivelul conceptual este destul de avansat, de aceea, în prima lectură, urmăriți numai procesul mental.

Primul postulat asociază la fiecare mărime fizică un operator matematic.

Mărimile fizice de bază sunt **poziția** și **impulsul** unei particule ; poziția este precizată prin coordonata x (în cazul unei singure dimensiuni) pe când impulsul p este egal cu masa particulei m înmulțită cu viteza sa v ($p = mv$) ; x și p sunt numite variabile conjugate (tot așa sunt timpul și energia). Toate celelalte mărimi fizice importante sunt derivate din acestea două (vezi mai jos un exemplu).

Operatorul asociat poziției $\mathbf{x}$, $\mathbf{x}_{op}$ este pur și simplu **înmulțirea** cu $\mathbf{x}$. Operatorul asociat impulsului $\mathbf{p}$, $\mathbf{p}_{op}$, este **derivata în raport cu $\mathbf{x}$** , notat $d/d\mathbf{x}$, (înmulțit cu o constantă) :

$$\mathbf{p}_{op} = \text{ctă} \cdot d/d\mathbf{x} \text{ (unde ctă} = -i\hbar/2\pi)$$

unde i este numărul imaginar ($i^2 = -1$) și $\hbar$ este constanta lui Planck egală cu

$$\hbar = 6.63 \times 10^{-34} \text{ m}^2\text{kg/s}$$

Forma surprinzătoare a operatorului asociat impulsului provine direct din natura ondulatorie a particulelor atomice în care lungimea de undă λ asociată unei particule este invers proporțională cu impulsul ei p ($\lambda = h/p$)

Operatorul asociat energiei cinetice T a unei particule de masă m ($T = \frac{1}{2} mv^2 = p^2/2m$) este deci :

$$\mathbf{T}_{op} = \mathbf{p}_{op}^2/2m = (-i\hbar/2\pi)^2/2m \cdot d^2/d\mathbf{x}^2 = [-\hbar^2/8\pi^2m] \cdot d^2/d\mathbf{x}^2 = \text{ctă} \cdot d^2/d\mathbf{x}^2$$

Al doilea postulat se enunță afirmând că fiecare operator definește o ecuație matematică de tipul :

$$\mathbf{A}_{op} \mathbf{f}_n(\mathbf{x}) = a_n \mathbf{f}_n(\mathbf{x})$$

unde $\mathbf{f}_n(\mathbf{x})$ sunt o serie de n funcții ($n = 1, 2, 3 \dots n$) și a_n o serie de n constante numite valori proprii.

În general, ecuația de mai sus, (numită ecuație de valori proprii), este o ecuație diferențială. În practică, funcțiile f_n trebuie calculate și valorile proprii trebuie găsite.

Ecuațiile de valori proprii nu sunt caracteristice mecanicii cuantice, ele se găsesc și în mecanica clasică, ca atunci când descriu fenomene vibratorii.

Al treilea postulat precizează că mărimea A nu poate lua decât una din valorile a_n găsite în ecuația de mai sus.

Cu alte cuvinte mărimea A este « cuantificată » : ea nu poate lua (în general) orice valoare ci numai valori bine definite. Continuul devine astfel discontinuu.

Al patrulea postulat pune în evidență natura probabilistică a mecanicii cuantice.

Dacă un sistem atomic este descris printr-o funcție $\mathbf{F}(\mathbf{x})$ (numită funcție de stare), dat fiind că aceasta poate fi întotdeauna descompusă într-o serie de funcții proprii f_n de mai sus :

$$\mathbf{F}(\mathbf{x}) = b_1 \mathbf{f}_1(\mathbf{x}) + b_2 \mathbf{f}_2(\mathbf{x}) + b_3 \mathbf{f}_3(\mathbf{x}) + \text{etc.}$$

atunci **pătrății** coeficienților b_1 , b_2 , b_3 sau b_n reprezintă **probabilitatea ca mărimea fizică A să ia valorile a_1 , a_2 , a_3 sau a_n !**

*

Pentru a termina, vă prezint un aparent paradox care ilustrează greutatea de a conceptualiza mecanica cuantică. Plasați într-o cutie încăpătoare dar ermetic închisă : o pisică, o substanță radioactivă, un contor Geiger, un ciocan, o fiolă de cianură de potasiu și un dispozitiv electromecanic care lasă să

cadă ciocanul pe fiola de cianură atunci când radiația emisă de substanța radioactivă este detectată de contorul Geiger. În aceeași secundă, fiola se va sparge, cianura se va evapora, pisica o va inspira și va muri.

Nu e nevoie să fi matematician pentru a determina care sunt caracteristicile vitale ale pisicii (*funcțiile proprii*). Aceasta nu poate fi decât vie sau moartă. Vom avea deci, în notație modernă :

$$f_1 = |\text{vie}\rangle \text{ și } f_2 = |\text{moartă}\rangle$$

Dar care este starea pisicii la un moment dat, (*funcția de stare*) ? O combinație de funcția proprie $|\text{vie}\rangle$ și funcția proprie $|\text{moartă}\rangle$:

$$F(t) = b_1(t) |\text{vie}\rangle + b_2(t) |\text{moartă}\rangle$$

unde coeficienții b_1 și b_2 variază cu timpul : b_1 descreește, în mod exponențial de la 1 la 0, pe când b_2 crește, invers, de la 0 la 1. Evident, la început ($t = 0$), pisica va fi vie și la sfârșit ($t = \infty$, unde semnul ∞ înseamnă « la infinit »), ea va fi moartă. Dar între aceste extreme? Cum cutia este ermetic închisă, nu putem ști.

Dacă substanța radioactivă ar fi iodul-131, perioada sa de înjumătățire ar fi de 8 zile. Dacă am avea un singur atom de iod-131, după opt zile, probabilitatea de a mai exista ar fi deci de $1/2$. La fel și pentru pisică. Conform formalismului cuantic, pisica ar fi atunci jumătate vie și jumătate moartă ($b_1^2 = b_2^2 = 1/2$), ceea ce pare cu totul absurd !

Din fericire, ieșim din acest paradox grație postulatului 4 : rezultatul precedent este exact numai în medie, ceea ce înseamnă că dacă experiența ar fi fost făcută cu 100 de pisici, după 8 zile, 50 din pisici ar fi fost încă în viață și 50 ar fi fost deja moarte.

*

Revin acum la definiția originală a realității : « *materia care există în afara conștiinței omenești și independent de ea* ». În universul mecanicii cuantice, dacă vrei să măsoari o mărime fizică, n-o poți face decât perturbând sistemul studiat. Astfel, se știe că fiecare particulă elementară are un spin σ care indică axa în jurul căreia se învârteste (conform imaginii clasice). La acest spin, este asociat un dipol magnetic (un mic magnet) a cărui direcție este în general nedeterminată (pentru că oricare direcție are aceeași probabilitate). Pentru a-l măsura, particula trebuie însă să fie supusă unui câmp magnetic ; atunci, spinul se orientează în mod automat în sensul câmpului magnetic !

(De fapt, situația este puțin mai complexă dar nu este cazul aici de a fi prea riguros.)

Mai în general, se poate afirma că **materia nu-și manifestă caracteristicile ei proprii decât atunci când este măsurată**. Astfel, o pisică « clasică » nu poate fi decât vie sau moartă pe când o pisică « cuantică » este și vie și moartă (atâta timp cât n-o observăm). Numai când o observăm aflăm dacă este vie sau moartă.

Realitatea depinde deci de intervenția umană ! Pentru a putea fi observată...

LANSARE DE CARTE FLOAREA SUFLETULUI DE LIUBA SÂRBU

„O mărturisire în fața Nostalgiei și Dragostei” Claudia Partole

„Floarea sufletului”, carte care aparține LIUBEI SÂRBU, este o mărturisire în fața Nostalgiei și Dragostei, a Dorului și a Vieții. Frumos zis: ”Dezleagă-mă, Doamne de dor/ Căci cu el nu mi-e ușor./ Trimite-l departe-n lume/ Să uite de al meu nume...” (din poezia ”Să ai dor nu e ușor”). Acesta ar fi motoul volumului, pentru că aproape toate poeziile inserează același mesaj liric, care este aureolat și pătruns de farmecul versului ancestral, de metafora mărturisirilor anonime păstrate de veacuri de inestimabilul nostru folclor. Autoarea pare a fi observatorul lumii care trece prin sine durerile, frustrările și bucuriile acesteia. Dorul de mamă (amintirile luminoase despre ea), dorul de Limbă, de frați, de baștină, de prieteni, de Chișinău, de Ștefan cel Mare și Sfânt, de Blajini... Obsesiile autoarei, în sensul cel mai frumos al cuvântului, sunt lutul, timpul, dragostea – simboluri ale trecerii și eternității. Toate poeziile au o motivație (printr-un cineva concret sau printr-un eveniment memorabil), care a inspirat-o pe autoare. Și nu sunt simple declarații! Fiecare poezie își are veșmântul său festiv țesut din cuvinte alese și simțire de poetă. Versurile-i sunt, de fapt, niște căutări mirifice sau, precum menționează autoarea: ”Te cauți printre clipele trecute...” Toată lumea se caută, e adevărat, numai că nu toți se găsesc pe sine în Cuvânt și nu oricine poate exprima prin expresii poetice și trăirile altora. Bunăoară, de un farmec aparte este mesajul poeziei ”Azi voi pleca”: ”Azi voi pleca, nu voi privi în urmă,/ Nici capul n-oi întoarce înapoi./ Suntem un Eu și-un Tu de-acum încolo, De azi noi nu mai suntem

Noi./ Azi voi pleca, și mâine dimineată/ Nou răsărit de soare vom vedea...” Sunt versuri (majoritatea) care te întorc la propriile nostalgii, la propriile trăiri... Asta este menirea unei creații – să-i facă și pe alții să re trăiască anumite momente de viață, anumite stări sufletești. Nu e un volum prea mare, dar este plin, intens și impresionant. Poeziile din ”Floarea Sufletului” sunt ca niște răspunsuri înaripate la frământările nu doar ale autoarei. O completare a mesajului liric fiind și inconfundabilele ilustrații care-i aparțin lui Vasile Botnaru.

„Se citește ușor, ca o poveste” Corina Luca

„Floarea sufletului” este titlul cărții de poezie, scrisă de Liuba Sârbu. Cum am putea noi oare descifra ce se ascunde în sufletul ei gingaș? Cum altfel decât prin poeziile oferite cu atâta dragoste. Cartea în sine este o floare cu o mie de petale. Ne rămâne nouă cititorilor să o primim în casa noastră și în inimă.

Coperta este sugestivă, simbolizând prezentul și trecutul. Clipa prezentă este de o culoare vie, fiind în continuă mișcare și grație. Ea trăiește din plin creația vieții, bucurându-se de fiecare moment oferit. Nu privește în urmă sau înainte, ci doar în ea însăși, descoperindu-se. Din trecutul ilustrat alb-negru, Mama o privește zâmbind din negura timpului, însoțindu-i pașii cu gândul ei bun.

Poezia are ritm și nerv. Se citește ușor, ca o poveste. Te leagă cu muzicalitatea rimei.

„Apusul care mă ~ tot ninge doare,
Veni-va răsăritul să -l alunge

*Cu noi miresme care mă vor unge
Privesc în zare.” (Privesc în zare)*

Petală cu petală, descoperim floarea. Floarea Sufletului.
Poetul își pune sufletul pe tavă. Durere, tristețe, dar și
acceptarea adevărului că moartea este doar o trecere spre
lumină. (Nu-s vii doar viii...)

Plecata mi-a rămas pleoapa...

Știind că sus este lumina

ea tremura și se închina

și-și curge apa.

Sufletu-mi geme...

Nu-s vii doar viii...

O simt când scriu, sau merg pe străzi,

Căci vii sunt morții și morți sunt viii...

Copilăria, tărâm de basm, este sursă infinită de energie și
inspirație în care natura, găzele și cocorii sunt în totală
armonie, iar fluturi, tei și clopoței își dau mâna veselă în hora
prieteniei. Sensibilitate și nostalgie.

Pe de alta parte, avem de-a face cu poetul justițiar. Poezia
„Călăilor Limbii” este un mesaj virulent adresat celor ce au
uitat limba română. Iar „Limbii Române din Basarabia” oferă
soluții concrete pentru păstrarea limbii cu orice preț.

Poezia „Cugetă” arată multă profunzime și înțelepciunea
unui om bătrân. Vă invit să-i gustați substanța.

Cugetă...

Nu tânji... că timpul trece...

Sau că-ți pune ani în spate...

Cugetă..., ce or să spună...

Din cei ani... a tale fapte.

Nu uita... n-ai să stai veșnic...

Când te-i duce... nu se știe...

Cugetă..., ce semeni astăzi,

Umbră veșnic o să-ți fie.

Nu-ți dori să le dai replici...

Unora... ce n-au valori...

Cugetă... de-o să răsară

Pe-ale tale urme flori.

Într-un cuvânt, dacă am dori să o definim pe Liuba
Sârbu, am spune doar talent, dăruire și freamăt de iubire. La
mulți ani, Liuba. Cadoul pe care ni-l oferi astăzi de ziua ta,
este deosebit, frumos ambalat și plin de bunătăți.

TĂCEREA MEA Lia RUSE

TĂCEREA MEA

Și... iarăși, vreau să mai ascult tăcerea!
Clipa vorbește-odihnitor, timpu-i opal.
Simt înserarea devastând grădina
Și viața se dezbracă de presimțiri. Egal
Mărește vremea nostalgia și-o rotește,
Așteptările, în vise, se ascund...
Albă seara -în lună- se potrivește!
Se-nșiră iubirea.

 Timpul din ceasul rotund
Simte cum scriu, pe hârtie, lumina,
Sentimentul se închide, în suflet, duios
Nostalgia fuge! Și tăcerea, nebuna,
O scânteie cere pe-un vis armonios...
Din scânteie clipa, ușor, se aprinde
Inima se lasă-orbită de privirea ta,
Cuvintele sunt de prisos...
 ce pot cuprinde
Mai mult decât ochii?
 Tu știi? Iubirea mea!

DORUL ACELA

Dorul acela era
Un sâmbure aprins
În înveliș de vis
Legănat duios,
Cum floarea albă
Și rotundă
De nufăr
Pe ape tremurate somnoros...
Dorul acela
-Avea sufletul pur-
Și glasul stins.
Privirea îi ardea ușor
Prin zilele care l-au nins

În căderea lor...
Azi două tăceri
La capete de drum,
Sunt o prelungire albastră de fum...
Sunt umbre,
Sub timpul care a sărăcit,
În lumina cerului îmbătrânit...

SUFLUL IUBIRII DIN STELE

Iubire-mpletită din razele privirii
Și înfășată -pe suflet- într-un fior,
Iubire măsurată de bătaia inimii
Și atât de tandru ascunsă în dor!
Iubire născută, -n nemurire, cu vise,
Cu lacrimi, cu zâmbet
 și înflăcărate gânduri
Deseori închipte și-apoi scrise,
(Adunate noaptea în cuminți rânduri);
Iubire-apărată de blânde sentimente,
Vegheată de emoții, sărut și cuvinte,
Care prin arterele inconștiente
Se ridică sălbatic și fierbinte;

Iubire aprinsă-n ochi
 prin crengi de lumină,
Rezemată în gesturi, ajutată de stele,
Luna-ți aduce speranțe-n clipa divină,
Ruga își pune amprenta pe ele...

GESTURI ÎNGEREȘTI

Întrupări languroase și suave...
Noaptea era albă ca-n paradis,
Timpul era solemn!.. Cu fețele grave
Treceau îndrăgostiții aceluiași vis...
Nu mai știau dorința s-o ascundă,
Iubirea îi fermeca în trupul ei,
Vremea trecea secundă cu secundă,
În ochi se aprindeau,
 din când în când, scânteii...
Copilăroși mergeau încet prin noapte
Cu degetele îmbrățișate-armonios...
Era atâta dragoste în șoapte
Că timpul lor devenise prea duios...
De-atâtea priviri și gesturi îngerești
Luna nu îndrăznește să se miște,
Iubirea-i un dar din daruri cerești,
Nici stelele nu îndrăzneau să riște...

.....
Tandre, silabele foșneau o iubire
(Euforia era ceva necunoscut),
Amețiți și asurziți de nemurire
S-au trezit, așa, - neașteptat- în sărut!...

DORINȚĂ

Suavul bujor iar a înflorit...
Ce grație e viața-n dulcea floare!
O frântură de cântec îndrăgit
Tandru acoperită de culoare.

POEM DIFUZ

.....
 Cu fața roșie ca bujorul
 Aud timpul cum șoptește de dor
 Și, îmi cântă-n auz amorul...
 Însingurarea mi-o port mai ușor.
 Rămân -în vară- răscolind în suflet!
 Aerul se-nfioară...cine apare?
 Un pas se aude? Ce tandru foșnet !
 Inima mea speriată tresare...
 Un val de foc s-aprinde și joacă-n noi,
 (Basmu-ăsta parcă răsare din pământ)
 Fiorul dulce ne prinde pe-amândoi...
 Bujorul, mai roșu, ne-ngână pe vânt.

Cuvintele zboară în ceasul târziu!
 Blând ferecată-n porțile mirării
 Cu lacăte de-abur în spațiu-argintiu,
 Mă-ntreb : ce va mai fi-n clipa plecării?...
 Q, desigur, o nostalgie oarbă
 Îmi va prinde gândul,.. Îndurată clipă,
 Ard și mă topesc, ca ceara,-n iarbă...

 O briză aş vrea să fiu, plecată în risipă...

Stoluri de clipe visătoare
 Dintr-un lirism fluid revin
 Într-un poem difuz pătrund
 Și ca o scoică între aripi
 Mirajul inimii-l ascund.
 Altar măreț al nostalgiei
 Se-acoperă c-un gol în timp
 Și teama-n fuga ei de-o clipă
 A răscolit o amintire
 Cu sufletul rămas de veghe
 La poarta unui anotimp.

POEME ÎNTR-UN STIH DE MELANIA RUSU CARAGIOIU

Eva HALUS

Cartea Melaniei Rusu Caragioiu, bine-cunoscută și îndrăgită scriitoare originară din Timișoara, este o mică bijuterie estetică. Apărută la Editura Napoca Nova din Cluj, în 2014, în 1000 de exemplare numerotate manual și oferite cu dedicație de către autoare, cartea « Poeme într-un stih » are o alură minimalistă – un singur vers pe pagină, însoțit de o imagine într-un pătrat de 5cm/5cm - ea reușește să trezească stări de spirit

și amintiri, celor care o parcurg cu răbdare, sau chiar și în grabă. Iată ce spune autoarea în cuvântul introductiv :

« (...) publicul larg, având felurite ocupații și hobbyuri se delectează, doar preț de secunde cu poeziile pe care trudnicii poeți le oferă ca dar din preaplinul sufletului lor ».

Vă dau câteva exemple, care vin să rotunjească acest aspect al versurilor care se citesc dintr-o singură suflare :

Stilou// Tu, inimă, ce plângi atât de des...

Poem//Un fir de borangic prin rost

Carte//File înviforate-n duh : așternut de căpătâi

Efigie// Sărutul unui gând, ce altora îl dai

Aceste frânturi de poezii captează într-un singur stih o imagine, care este atât de bine surprinsă, încât este aproape o revelație, având efectul unei metafore puternice, alcătuită din câteva cuvinte. Imaginile din josul paginii, ce apar după enunțarea succintă a titlului versului în sine și stihul care urmează, nu fac decât să fixeze și mai bine în memoria cititorului metafora titlului.

Acest joc de stihuri, parcă a fost creat ca o delectare de la Palatul unui Șah Persan, sau a unei Cleopatre. Un poem într-un stih este un poem rafinat și la propriu și la figurat.

Vă citesc în continuare :

Zori//A rămas din umbra nopții doar hlamida aurorei...

Înserare// Spre balul nopții se îndreaptă făpturi cu voaluri viorii...

Vara// Trosnea hambaru-ncăpator, sub aurul turnat din plete-i

Fluture//Plutește peste inimi și lasă flori în urmă

Astfel vedem cum se revarsă poezia, ca un flux care pătrunde în liniște în sufletul cititorului, într-o singură suflare. Concentrarea mesajului poetic într-un singur vers are puterea aparte de a trezi energia matricială a instinctului imaginației comună tuturor cititorilor familiari cu limba în care sunt scrise aceste poeme, limba română, căci fiecare poate avea o imagine anume acumulată în memorie despre un anumit cuvânt, care desemnează o stare de spirit sau obiect, iar lectura stihului trezește amintirea lor, cititorul regăsindu-se des în aceste poezii. Și atunci impresia lăsată de un vers bine migălit pentru a capta acele unde, își atinge scopul.

An Nou // Inelul meu de scoarță, mai numără-un colan....

Tomis// În cornul mării legănată, antica, pontica cetate

Istm// Îmbrățișat de ape, își teme sărutarea

Naiadă// Mai pură decât clarul cleștarului din unde

Camee//O vie Nefertitti, în miile-i fețe!

Balerina// Cocor plutind spre înălțare

Aceste versuri sunt literalmente ca un clopoțel de mărgăritar, sunând o melodie în surdină...Și, în afară de lirismul și gingășia acestor stihuri, am mai descoperit încă o calitate: Poezia Melaniei Rusu Caragioiu, în această formă, se transformă în meditația unui înțelept (unei înțelepte?), puține cuvinte, dar cu miez adânc!

În această carte sunt abordate teme precum Marea, Viața, Eul, Vârstele, Poezia și Instrumentele scriitorului, Anotimpurile și din când în când, tristețea, despărțirea și moartea.

Vârstele sunt foarte bine surprinse:

Copilărie// Un fin parfum de pere văzute peste gard

Bunic//Pe covorul de sub masă,/ Elefantul ducea puii.

Bătrâna//Vălurită e oglinda în frumoasa-i apă clară , etc.

Și ca la sfârșitul unui spectacol la Curtea Regelui Arthur, cartea se încheie cu stihul :

Final// Sub faldul cald și asudat,/Surâde-ntr-un adio, clovnul,

confirmând ipoteza mea de mai devreme, că acest joc de stihuri a fost regizat spre a constitui o fină delectare atât poetei cât și cititorului, pe care autoarea îl abordează prin vers, subînțelegând că această poezie într-un stih se adresează unor sentimente nobile.

FASCINAȚIA MUZICII DE VIOREL CÂTEA

Elena OLARU

Apărută la Editura PIM, Iași – 2015, volumul **„Fascinația muzicii”** semnată de nimeni altul decât distinsul Domn' învățător Viorel CÂTEA, fiul al Răducăneniului nostru drag, este prefăcut de omul de litere Horia ZILIERU, care – printre altele semnalează cu franchețe: *„Am avut dintotdeauna o prețuire cu totul aparte pentru omul de la catedră.”*

Și dacă acesta a văzut lumina zilei în această cetate binecuvântată de Dumnezeu este faptul că în zborul său, unui vultur i-a căzut din plisc o sămânță din înțelepciunea lui Hermes, sămânță din care a răsărit o mlădiță plină de înțelepciune și har. Mlădița a crescut, a devenit Copac și, în ramurile acestuia s-au aciuat multe, multe păsări; cu trilarile lor – diferite însă, au format un grup vocal mai întâi; apoi un cor timid după care, firesc de altfel, o adevărată simfonie...

Acesta este omul Viorel CÂTEA, fiul distinsului învățător VASILE CÂTEA, profesorul de muzică din comuna Răducăneni care, prin blândețea-i aducea alinare în sufletul copiilor bogați sufletește dar săraci materialicește... Cum nu *haina face pe om ci caracterul*, noi, cei care l-au ascultat și recepționat învățăturile am realizat că trebuia să se întâmple așa: dintr-o familie de dascăli eminenți, dascăli trebuiau să se nască...

Muzica înnobilează pe om și-l însuflețește în vremi de restriște; nu se putea ca mlădița nouă – Viorel, să nu calce pe urmele sensibilității tatălui și rigorii și perseverenței mamei domniei-sale, Violeta.

Original însă, muzica acestuia pe versuri din Nichita Stănescu, Otilia Cazimir, Mihai Eminescu ș.a. reprezintă o dulce și melancolică aducere-aminte de neamul nostru strămoșesc, de restriștile prin care am trecut de-a lungul anilor doar din dorința de a ne păstra neștirbite granițele, de ce nu, acel **spleen** caracteristic românilor, dor intraductibil în toate limbile posibile.

„Pe pământ, tot ceea ce există are nevoie/ din când în când să plângă...” (Nichita Stănescu) Indubitabil! Așa cum Dumnezeu plânge pământul, să înflorească viața indiferent de este floare, plantă, copac sau om, întocmai, el, Omul udă cu lacrimi – sărate însă, să curețe obraji de suferința lăuntrică. Și din această sărătură a lacrimilor izvorăște înțelepciunea, fără de care nu am dăinui în vreme...

Natural, înțelepciunea se sădește, se prefabrică, se șlefuieste – diamantele obținute – **copiii**, mâine, într-o zi să poată mulțumi celor care le-a mânăuit tocul pentru a scrie **Mama**, celui care cu duioșie în glas le-a vorbit despre „Unirea Principatelor Române” sau „Deșteaptă-te Române!”. Învățătorul adică.

Prin mânăuirea arcușului viorii și scoaterea notelor muzicale cu care să dea tonul mai întâi pâlnia urechiușei ascultătorului devine atât de ascuțită încât inima îi tresaltă să spargă pieptul nu alta iar chipul îi rămâne stană de piatră... Apoi linia melodică își continuă cursul ca și cum omul, ascultătorul nu ar face altceva

decât să cânte el însuși în surdină. Iată, arcușul D-lui Viorel CÂTEA se armonizează cu sufletul, devenind solfegiu... Cât de frumos! Cât de romantic! Cât de sensibil!... Specific românului de altfel care-și plânge dorul prin muzică și bucură sufletul murmurând sau acompaniindu-se la un instrument vechi de când lumea: vioara. Mai nou, chitara.

Așa ne amintește de versurile lui Mihai Eminescu dedicate **„Mamei”**; omniprezentă în sufletul poetului, aceasta dăinuie și se încorporează în viața de zi cu zi a celui care *„cu o voce baritonă caldă (...) ne adună sufletele (...) chiar de la prima audiere”*. Nu cred, sunt sigură că și talantul primit de la Dumnezeu, acela de a fi dascăl, l-a umplut de noblețe, l-a inspirat, l-a sensibilizat, alături de Eminescu amintindu-și cu drag de *„cireșele lui Creangă”* dar și de sensibila Doamna a versului dedicat copiilor, Otilia Cazimir...

„Zestrea cea mai valoroasă a unui om, ne spune Viorel CÂTEA, este cultura și caracterul său, pregătirea sa, știința și credința pe care o are!! La acesta trebui să mai adăugăm: Iubirea! Iubirea față de aproapele, jertfelnicia, așa fel ca cel de lângă tine să suporte suferința a ușor. Că, Doamne, *„Toate neînțelegerile, toate disputele și necazurile trebuie să se stingă atunci când suntem opriți de necunoscuți pe stradă, de foștii noștri elevi, care ne spun că i-am ajutat să devină oameni!”*

Aceasta este Iubirea! Și iată feedback-ul!....

*Târziu copilărintă mereu în cer
Învăț din nou ce încă nu știam,
Pe ochi se-așază o geană de mister...
Am încă dorul pe care nu-l aveam.*

*E-acolo un tărâm neînceput
Și gândul meu ajunge să se mire
De fiecare fluture căzut
Pe aripă strivind o amintire.*

*E o lumină tânără și nouă
În care intru retrăind mereu...
Uimirea albă-a florilor de rouă
Când plouă dulce cerul e mai greu. („Când plouă dulce”)*

Maturizarea poetului face să privească lucrurile din altă prismă: sufletu-i copil, ajuns la acea cunoaștere la care toți tindem dar nu toți o cuprindem cu privirea-ne lăuntrică, îl face pe poet să renunțe la bucuriile materialicești – trecătoare, și să îmbrățișeze sensibilitatea pe care i-o oferă natura, armonizarea lucrurilor făcute de divinitate cu atâta măiestrie și parcă atât de simplu... El însuși cuprins de dorul cunoașterii, coboară cu privirea la jocul nevinovat al fluturelui *„căzut pe-o aripă”*, *„strivind o amintire”* care, cine știe incomoda într-o vreme. Luminat pe dinăuntru sau cum ar spune Marea Carte, cu cămara sufletului văruită, poetul se uimește pe sine continuu: vede lumea din altă prismă, retrăiește mereu cele două vieți, *„uimirea albă a florilor de rouă”* uimindu-l: simplitatea acestora, modestia și mulțumirea adusă supremației, plecându-și petalele în semn de îngenunchere că au fost binecuvântate cu rouă, *„ploaie dulce”* care, vai, ușurează și îngreuiază sufletul...

*Când ninge albastru, a mea să rămâi
Cu fruntea lipită de umărul mamei
Nu-i dor mai aprins ca ninsoarea dintâi
Crescută-n miracolul din miezurile apei.*

*Sămânța din gânduri zăpadă-i acum
O roată-n lumină și-nvârte norocul
Pământul înghite furtuna pe drum
Negăsindu-și, cuminte, speranța și jocul*

*Corăbii de gheață te cheamă în larg
Cărări neumbrate și-acoperă visul (Prima ninsoare)*

Da. Făcând o similitudine între cele patru anotimpuri ale anului, iată Omul parcurge el însuși anotimpurile vieții: primăvară, vară, toamnă și, indubitabil iarna. Nu ca o părere de rău însă! *Prima ninsoare* a fiecărui an, mai devreme sau mai târziu trezește în suflet bucuriile copilăriei când învingea frigul lăsând să „plângă în palmă” primii fulgi de nea. Alături de cei dragi sufletului, **Mama**, pe umărul căreia gângurea, se alinta,

mai târziu lacrima pentru o nevinovată ofensă, toate au devenit *semințe ale amintirilor*. Copacul Viorel CÂTEA, primește Lumina! „și-nvârte norocul, o roată-n lumină/ Pământul înghițind furtuna pe drum”.

Natural, ajuns la senectute, nu-i mai sfichiuiie obrazul o vorbă goală, nici ura, nici „furtunile” inerente răsărite de niciunde. „Cuminte”, pe „cărări neumbrate” până mai ieri, poetul cu o anumită teamă față de Atotputernicie, cu „corăbii de gheață”, cheamă în larg Cunoașterea!

Vrea să fie împăcat cu sine. Și cu semenii.

Cine nu l-a cunoscut pe omul Viorel Câtea are vreme să-l cunoască! Nu interesează până la urmă unde ne oprim cu dorul de a ne apropia de bucuria aceea imensă de a fi simplu, modest, deschis, cu acea bucurie lăuntrică cu care, Doamne, să îmbrățișăm cu privirea trecătorul, descoperindu-i și acestuia fruntea. Ce mult contează un zâmbet! Ce mult liniștește un cântec!...

POEZII

Cristina-Marina MURGEA

Ordinea mea

Transmite, dacă poți, doar un gând bun,
Chiar într-o lume de minciuni și răutate!
Să fim în suflet „preoți” și să iertăm păcate
Chiar și nespovedite, vreau să spun !

În dreptul meu, nu mă bazez pe sceptru,
Nici cu ciocanul legii ordine nu fac.
Cum cred eu just, încerc doar să împac
Certații ori avizii, înapții ori erezii: un larg spectru.

Mă rog curat la Dumnezeu, Dragul nost
Malefice făpturi să nu-și facă nicicând lăcaș
În corpul viu sau sufletul vreunui bun urmaș !
Aerul Sfânt El să ni-l dea de fruct cât și de post .

Eu legi împart, învăluite în rigori creștine,
Dar n-am pe cap coroane de metal ;
Trei corpuri sânt hlamida mea pierdută în astral
Și alte patru, ca înlănțuire între Univers și mine.

Ca un dibaci „păianjen”, cu un fir nevăzut
Încerc să țin o plasă și spirite să prind
Cu tot ce-i pur în ele și mă văd hrănind
Și aducând pe calea dreaptă, tot ce-I decăzut.

Închipuie-ți, deodată, imaginea de vis:
Bolnavi se vindecară, cu leacul cel secret ;
Bogați deschid, să-mpartă, averea din sipet ;
Lacrimi, dureri profunde se transformară-n râs ;

Copiii sunt toți genii ai binelui de Sus ;
Din temnițe ieșiră toți hoții, erudiți ;
Pământul reînvie pe toți cei adormiți ;
Tancuri și tot ce-i armă, doar pacea au adus ;

„Shambala” ne primește pe toți cei proști și mulți;
Un „vistier”, din umbra Imperiului-a ieșit ;
Răpiti și pierduți, pe loc s-au regăsit ;

Nu-i nici o încordare, un geamăt nu ascuți !

Porți ne deschid, în față, vameșii la pasaj ;
Cuvântul : rău și groaznic, le scoți din astă limbă ;
Câini, cu pisici și șoareci nestingherit se plimbă ;
De vrei să faci o plată, lași fericire-n gaj ;
Nimeni nu-ntoarce fața religiei Divine ;
Știința și-ocultismul secrete nu mai au ;
Dușmanii și-aliații, cinstiți, mâna și-o dau ;
Norii se pierd și-n față sunt doar zile senine ;

Ecranele dau știrea de un Paradis trăit
De frații și părinții familiei globale,
O viață de-nfrățire, ca-n rituri vechi, tribale
Unde nu-ntrebi pe nimeni pe cine-ai moștenit ;

Condușii sunt de-acuma, pe rând, conducători,
Politica nu-i armă, aleșii nu-s perfizi ;
Nici un motiv nu este pentru ca să ucizi ;
Nu mai există-n lume, deloc, răufăcători ;

Chiar de plecăm o vreme să ne « plimbăm » pe sus
Venim iară și iară să ne vedem la față
Mai buni, mai clari în minte și datori în viață
Să re-nviem un astru, ce tocmai a apus.

De ce credeți cu toții că e doar o poveste ?
Știți că telepatia, celulelor dă ghes
S-atace cu furie. Și-atunci, cele bolnave ies.
Fiți pozitivi! Să evităm o catastrofă! C-apoi, ordinea mea.. nu mai este.

Dilemă

Unde stă sufletul? Savanți s-au întrebat
Și mii de explicații, în scris, au așezat.
E el în corpul fizic ori doar naivi suntem
Gândind astfel, arhaic, că altfel nu putem?

1. Anticul om văzut-a sufletul separat
Vorbindu-I, clar, în vise, deși era plecat..
Căzut, în bătălie, sub ziduri, chiar în Troia
Prietenul să-și vadă, asta-i fusese voia.

2. "Pitagora Ionianul", inițiat măreț
Punea sufletul nostru la loc de mare preț :
În germenul, în care două substanțe stau ;
Ele ne dau corpul și „aburii calzi” dau.

3. Socrate, creatorul, pe „daimon” auzind
Vedea sufletul „rege”, tot corpul conducând
Și-având un privilegiu: Divinul să cunoască
În starea Lui subtilă, în pacea îngerească.

4. Platon avea o frică de un „Timeo” malefic
Obscură creatură, un spirit, rău, „noesic”
În creștet, spune greul, c-acest demon perfid
Răstoarnă cai divine ce ușile-și închid.

5. Fedru vedea „ideea” în veșnică mișcare
Suflete-naripate plecau spre încarnare

Lumea de Zei văzut-au în drumul lor etern
Departa de pericol, departa de Infern.

6. În „sanctuarul minții” și Magnus a văzut
Tot ce văzură Grecii : Divinul Absolut.
Spre „starea cea divină” ne-ndreaptă credincios
Purificați, în pace, și Adevăr frumos !

7. Freud, prin psihanaliză, dă viselor un sens :
„Sânt simple tresăriri și nu suflet intens”!
Dar somnul ne „trezește” ceva mult mai profund :
Reprezentări, răspunsuri ce-n vise se ascund.

8. Steiner vedea-n „teluric” un loc bun de-nvățat,
Evoluând spre moarte, spre ceruri înălțat
Și revenind, perpetuu, din cercurile-astrale
Primim, mai clar, mesaje din lumi spirituale.

9. Omul modern, cultura în minte și-a păstrat
Sufletul lângă vise, direct, a așezat
Această simbioză „vis-suflet” merge-n timp
Pe două cai contrarii. Ca gânditor, mă plimb.

Iarna rea

Fulgi mari și reci, de gheață
Pe mine cad, dar se topesc pe loc.
Mă biciuiești, atunci, în plină față,
Cu vântul tău șuierător. Macabru joc !

Mă uit, dar nu mai văd, deloc, în jur
Tot ceea ce-mi părea obișnuit.
Măcar, totul e-n alb și pare-atât de pur !
Că nu mă-ntreb ce a-i acoperit...

În toat- această vijelie zgomotoasă,
Nici gând s-aud cumva un cîrîpît.
Nu te-ngânfa, nu ești melodioasă.
Natura vie aproape- ai omorât.

Ai alungat un ultim stol de păsărele
Și dreptul de-a te instala, nu l-ai cerut.
« Surorile-ți » de dinainte spun și ele
Că tu mereu, mereu te-ai prefăcut.

Răceala să-ți uităm și agonia
Ne-nvăluie cu minciuni de Moș Crăciun.
Toți ne lăsăm orbiți de bucuria,
Adusă de brăduțul, din Ajun.

Ne numeri anii, că ți-ai dat puterea
Să-i schimbi, atunci când ești în apogeu.
Ne-mbătrânești, deși nu-i asta vrerea,
A noastră-a tuturor, inclusă sunt și eu.

Te iert, fiindcă tu, „Luceafăr” ai născut,
Acuză că la război ai îndemnat strategii !
Soldați lasat-au sângele pe unde au trecut
Și s-au născut de-atunci, orfanii și betegii.

Nu am răceala ta, ca să îngheț ca tine,
N-am nici puterea ca, pedeapsă să-ți aplic.
Eu pot doar să iubesc, cu sufletul din mine !
Și intru-n hibernare,
că vreau să dorm, un pic.

Din Umbră

Iureșul timpului ne-a luat de mult puterea
Decizii despre soarta noastră să luăm.
Într-un Apus morbid, tu îți clădești averea,
Iar nouă, ne dai crucea, cu nume s-o purtăm.

Achiesăm involuntar la astă soarta noastră,
Pe care-n „conferințe”, din umbr-o stabilești
Și zilnic ne adapi din apa ta, salmastră,
Ce-o torni, zicând că setea tu ne-o potolești.

Tronezi perfid, din piramida nevăzută
Decât de acoliții tăi, tiranii cei servili,
Imperiul peste-o lume mult prea decăzută,
În care militari ascuns-ai în civili.

Nu ascultarăm ce-a spus Nostradamus,
Catrenele-i am ignorat, dar scrisul lui,
Vorbește-nchis de-un fel de animus
Nou răsărit și-apus prin fumul Orientului.

Noi știm cu toții, că în corpul unui sănătos
Nu curge sânge negru, blestemat.
Poate de-aceia îți « hrănim » tot mai vârtos
Pântecul gras, de nesățul, famat.

Ne « aperi » de-un dușman ce însuși l-ai creat
Să lupte-n locul tău, slujindu-te pe tine.
Mulți oamenii zic, cum c-al tău Goliat
Are rival pe David, care luptă „bine”.

Popoare ai creat și hoarde desfrânate
Bătându-se turbate, pe tabla unui șah banal.
Pionii primelor țipă după dreptate
Și se sacrifică regelui lor, viclean șacal.

« Biletul » pus direct în fața noastră oarbă,
Faci ca să fie-o armă cruntă : un dispreț.
« Aleșii », deja i-ai ales și-ți răzi în barbă,
Zicând că nimeni nu-i ca tine de isteț.

Urechile ciulit-am la cântecul Eladei..
Confuzi privim ecranul, pe care pui, în grabă,
Frunze de-arțar căzute, în cântecul baladei
Cântată de « maeștrii », în lumea fără iarbă.

Atât de proști și singuri, atât de orbi și muți
Ne tot „jucăm” cu arme de foc,
dar și de boală !

Fiind prea mulți, ca să murim tu ne « ajuti »
Și-apoi ne scuturi, repede, din a ta poală.

L A B E S S

Carmen Ileana IONESCU

Ora 23. Dorm. Prin somnul care abia își găsea pacea în mine, aud sunetul telefonului care-mi anunța intrarea unui mesaj pe Messenger. Bag mâna sub perna de alături și îmi caut ochelarii cu ochii încă închiși.

- Dormi?, zicea mesajul...

Nu ajung să răspund, că telefonul începe să sune.

- Dormeau?, zice vocea.

Nu!, răspund cu vocea încetoșată de somnul care tocmai fusese

izgonit cu brutalitate.

- Vrei să ieșim?

- Da. Unde mergem?

- Ai să vezi. Nu te îmbracă sofisticat, ci mai degrabă super comod. În 15min sunt la tine.

Mă târăsc din pat pentru a-mi aprinde o țigară. Deschid ușa de la balcon și mă așez pe treptele verzi de fier. E cald afară. Și treptele sunt tot calde.

Ultima țigară. O să-mi iau în drum, îmi spun. Trag cu nesat din ea în timp ce mă uit la vecinii mei care stau afară la o bere și râd cu gurile până la urechi. Printre genele abia deschise îi privesc invidiindu-i un pic pentru că s-au strâns acolo, în spatele blocului și stau la taclale pe scaune de camping, așa ca la ei acasă, întrebându-mă dacă prietenii mei ar face așa ceva.

Termin țigara și mă duc să mă spăl pe dinți și pe față. Îmi trag fusta de blugi și un tricou, îmi înșfac sacul și cobor scările în grabă.

Mașina ne duce către o stradă pe care o cunosc bine, nu departe de unde locuiesc eu. Ajungem și parcăm mașina la intersecția a două străzi - St. Roch și Querbes. Și mă întreb fără a rosti nici un cuvânt - 7669 Querbes sau 7669 St. Roch? Pe gemurile murdare, este scris cu o vopsea albă - La place de la Cummune. O cafenea.

O ușă precum orice ușă banală se deschide către o încăpăre care nu e deloc primitoare. Întunecată. Cu niște mese de toate felurile. Unele din lemn masiv cu încrustații, altele rotunde cu marginile de metal. Scaunele sunt și ele diferite - unele din lemn același stil cu mesele sculptate, altele cu spătare îmbrăcate în vinilin imprimat cu modele, tipic nord american anilor 60. Privesc tavanul. Lustrele și ele - chioare de altfel, fiecare de altă nație. Două au globuri de sticlă transparentă, una e precum un candelabru.

În fundul sălii este un bar care împarte camera. În spatele lui, pe stânga, două mașini de cafea și o masă pe care se înghesuie o grămadă de lucruri de la pahare și farfurii, la puni și farfurii de plastic, toate într-o dezordine inimaginabilă. Totul este promiscuu. Două frigider cam jigoase se holbează la cei ce intră. Sticle de vin, de gin, de whisky sunt în dezordine pe bar. Paharele se amestecă între ele, dar nimănui nu-i pasă. Pahare de toate felurile, nici unul la fel cu altul!

Pe peretele din partea stângă niște rafturi cu tot felul de cutii și cutioare. Mă apropiu să pot descifra acest mister și ce văd mă uimește de-a dreptul - un coș de rafie cu capac din care ies niște andrele și câteva fire de lână roșie și maro. O

cutie de cafea fără capac din care se ivesc vârfurile unor pensule. O altă cutie, de data asta pătrată, pe care este lipită o etichetă gata să se dezlipească pe care scrie - acuarele, iar alături alta în aceeași stare pe care scrie cărbuni. Nu din aceia pentru bbq, ci pentru desen. Câteva foi de hârtie și niște dosare sunt de asemenea aruncate în dezordine. Mai încolo o lampă fără abajur. La dreapta un dulap scrijelit de vreme ale cărui uși ascund cine știe ce.

O masă rotundă, șase scaune total aiurea la care stau de vorbă patru oameni. Doi bărbați și două femei - eu le-aș spune mai mult doi băieți și două fete. Vorbesc spaniolă. Una e șatenă cu părul scurt. A doua însă este brunetă cu un păr des și lung până la mijlocul spatelui. E înaltă și slabă. Nu are forme apetisante. Plată precum un par. Dar are o privire ageră de femeie trecută prin viață. Poartă o fustă neagră până aproape de glezne și un maieu tot negru. Fața îi este senină ca o zi de vară. Râde. Râde mereu. Unul dintre băieți poartă o pereche de pantaloni cărmizii și o cămașa albă. E înalt. Are părul lung până la baza gâtului. Tot numai bucle. Al doilea e scund de statură. Pantalonii strânși pe picioare îi dau un aer de dandy. El și fata cu părul lung stau în picioare alături de ceilalți doi.

În continuare, o altă masă pe care un dj și-a pus întregul arsenal. Nu e prea înalt, are părul lung până la urechi și și-l dă mereu pe spate. Din când în când pune la ureche o cască pentru a asculta melodia care urmează și bate ritmul muzicii cu capul.

Pe partea stângă, chiar la intrare, e o masă plină cu hârtii pe care o fată cu nasul coroiat ni le prezintă cu convingere - un proiect comunitar, la care ne invită să luăm parte. Nu suntem interesați.

Pe peretele din spatele ei atârână, pe trei sfori bătute rudimentar în cuie, niște picturi făcute direct pe hârtie, agățate acolo cu cârlige de rufe din lemn. Fiecare reprezintă un grup de oameni sau un singur individ. Sunt aproape naive. Dar semnate.

Pe terasa de la intrare stau la cele patru mese - fiecare diferită de cealaltă - alți oameni care vorbesc între ei. Fiecare are în față o sticlă de bere sau un pahar cu cine știe ce băutură. Și fumează. Toți.

Ne așezăm la o masă și bem bere. Îi privesc pe cei din jur și mă întreb ce o să urmeze. Pentru ce prietenul meu m-a adus aici?

Un tip intră pe ușă purtând în mână un sac negru care avea forma unei cutii dreptunghiulare. Se îndreaptă către peretele desemnat artei - cel cu tot felul de cutii și desface sacul. Din el scoate o cutie, așa cum mă așteptasem. Dar cutia nu e o simplă cutie, ci un cajon. Apoi, se îndreaptă către bar, dar în drum salută și îmbrățișează pe cei prezenți.

Se cunosc, îmi spun în gând.

E scund. Părul negru, numai bucle îi atârână într-o coadă scurtă. Poartă sandale, așa cum este la modă în zilele noastre. Pe tricoul negru este imprimat Marocco.

Ajuns la bar își ia o bere pe care o bea direct din sticlă, așa cum le bem și noi pe ale noastre.

Cam în același timp, intră un tip roșcovan. Barba scurtă este împletită, motiv pentru care stă ca o țepușă îndreptată înspre înainte, de parcă ar spune lumii să nu se apropie prea tare. Are părul lung, de asemenea prins într-o coadă de cal. E

înalt și bine făcut. Fața îi e calmă. Pare un tip retras, căci nu salută pe nimeni cu gesturi de adevărată bucurie, ci doar din vârful capului. Ochii albaștri sunt cam triști. Are trăsături frumoase. Fața îi este lunguiață, iar nasul are o suplețe pe care orice femeie ar putea invidia-o. Și el are același gen de sac negru din care iese la iveală un alt cajon.

Ies afară și-mi aprind o țigară. E o seară splendidă. Cerul este limpede, iar un vânt de mijloc de august mângâie străzile. În jurul meu oamenii sunt veseli pentru această oră târzie. Îmi place să le simt vitalitatea. Strada vibrează sub felinare. Alături de mine, o familie. El ține la piept un copil

care nu pare a avea mai mult de două luni. Lipit bine de trupul tatălui, pruncul doarme liniștit în hamurile confortabil matlasate. Alături de ei, două fete, un cuplu. Vorbesc engleză.

Beau din bere, iar bruma sticlei se transformă în picături reci care mi se scurg către cot atunci când duc sticla la gură. În răcoarea serii, senzația de rece îmi înfioară pielea de pe braț. Simt nevoia să îndepărtez apa, dar renunț. Uite așa, vreau să nu fac ceva ce așa face de obicei.

Va urma

OAMENI PE CARE I-AM CUNOSCUȚ DE VERONICA PAVEL LERNER

Ioana PĂRVULESCU

Tablouri dintr-o expoziție afectivă

Ducem cu noi galerii de portrete. Orice om capabil să iasă cât de cât din crusta egotismului și să privească spre cei din jur își adună, de-a lungul vieții, o colecție de personaje, de „oameni care au fost”, de prieteni care sunt, și constată că de la fiecare a luat câte ceva, că fiecare i-a decorat altfel sufletul. Că, până la urmă, omul matur e suma întâlnirilor esențiale cu ceilalți, cum bine s-a spus. Hazardul existenței face ca aceste expoziții, adesea cu o amprentă stilistică foarte clară, să nu semene unele cu altele. Și, desigur, același hazard face ca numai puțini oameni să fie în stare să lase o mărturie despre semenii lor. Iorga, Pompiliu Constantinescu, I. Peltz, Virgil Carianopol, Cezar Petrescu, H. Stahl, Eugeniu Speranția sunt doar câțiva dintre cei care au scris asemenea evocări.

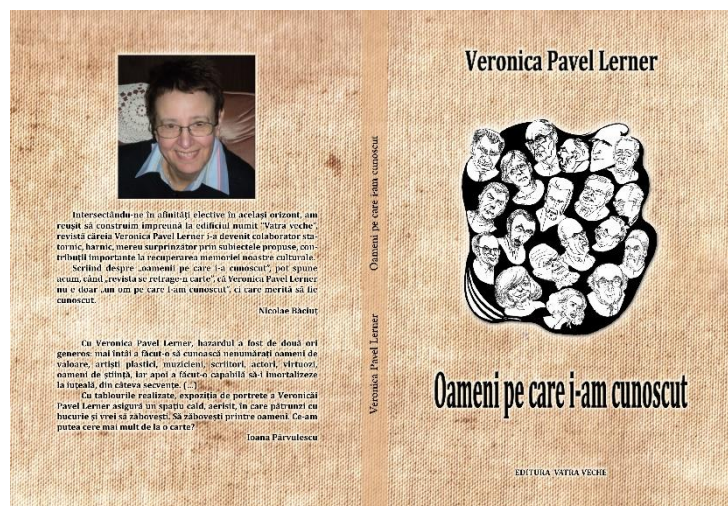
Cu Veronica Pavel Lerner hazardul de care pomeneam a fost de două ori generos: mai întâi a făcut-o să cunoască nenumărați oameni de valoare, artiști plastici, muzicieni, scriitori, actori, virtuozii, oameni de știință, iar apoi a făcut-o capabilă să-i immortalizeze la iuteală, din câteva secvențe.

Unii, rămași doar în amintire, sunt prietenii „de ieri”: Nicolae Steinhardt, în postura de musafir frecvent la familia Pavel, actorul Mircea Șeptilici, poetul Ștefan Aug. Doinaș și soția lui, balerina Irinel Liciu, dramaturgul Theodor Mazilu (excelent prins, cu felul lui de-a fi, în decorul de la Mogoșoaia), compozitorul și profesorul Aurel Stroe (cu care autoarea a luat lecții de muzică), profesorul, eseistul și scriitorul Matei Călinescu, criticul literar Mircea Iorgulescu, muzicianul Iosif Sava. O altă categorie, la fel de aleasă o reprezintă prietenii „de azi”: prozatoarea Adriana Bittel (și pisica ei), Profesorul și scriitorul Mihai Zamfir (cu teii și teițele și romanele lui), pianistul Li Min Qiang, scriitorul Andrei Pleșu (și șarmul lui), pianistul Dan Grigore (și mâinile și munții lui), cântăreața de jazz Aura Urziceanu, poeta Ana Blandiana, savantul și inventatorul britanic Bruce Wallis (și laboratorul lui) și alții.

Tuturor acestora, oameni cunoscuți, autoarea le găsește laturi necunoscute sau reconstituie măcar momente inedite, cu modestia unui martor liniștit: ore împreună, un prânz luat la Paris, o vizită acasă, o plimbare la munte, o carte poștală primită, o vacanță la „2 Mai”. Totul povestit cu simplitate, fără „efecte speciale”, cu echilibrul omului de știință care nu-și greșește experimentul (autoarea chiar este om de știință, specialistă în chimia analitică a gazelor), dar nu fără putere de evocare a atmosferei. Episodul meu favorit este cel de la „2

Mai”, atmosfera de vacanță, răcirea alimentelor în fântână, eventual în mare, și cântecele tinerilor bărbați despre anul 2000.

Gustul cu care rămâi după citirea cărții *Oameni pe care i-am cunoscut* este unul bun. Cartea este scrisă la centenarul nașterii mamei, Amelia Pavel, cunoscut critic de artă și în memoria ei. Pe Amelia Pavel colegul meu de la *România literară*, Pavel Șușară, responsabil cu pagina de artă, a prezentat-o astfel: „Bună cunosătoare a artei europene și universale, cu o solidă cultură literară, filosofică și estetică, dar implicată profund și în arta românească, în special în cea interbelică, Amelia Pavel și-a creat, pornind poate tocmai de la acest spațiu al diversității, un mod de a evalua și de a judeca generos, fără puseuri voluntariste și fără nici cea mai palidă prejudecată”. M-a uimit cât de aproape este acest profil al mamei de al fiicei, Veronica Pavel Lerner, așa cum rezultă el din cartea *Oameni pe care i-am cunoscut*. Într-adevăr, din paginile memorialistei ies la iveală aceleași calități: generozitatea privirii și a aprecierii, plierea pe model „fără puseuri voluntariste” și lipsa prejudecăților. Cu tablourile realizate, expoziția de portrete a Veronicăi Pavel Lerner asigură un spațiu cald, aerisit, în care pătrunzi cu bucurie și vrei să zăbovești. Să zăbovești printre oameni. Ce-am putea cere mai mult de la o carte?

POEZII

Dorina OMOTA

Dorina Omota s-a născut la 4.12.1959, în Arad, frumosul oraș de pe Mureș. A cunoscut o copilărie grea. A rămas orfană la vârsta doar de 3 ani. În primii ani ai epocii de aur, alături de mama ei, a cunoscut foamea și lipsurile acelor ani. De la vârsta anilor de școală generală a îndrăgit poezia și odată cu ea, pe Ion Minulescu, George Bacovia, Adrian Păunescu etc. A publicat volumul de poezii „Lacrimi, petale și spini” „și de atunci”, spune autoarea, „nu m-am mai putut opri din scris.” Poeziile Dorinei Omota izvorăsc din suflet. Multora dintre ele transmițându-li-se nota sa de tristețe.

Victor Roșca

Sărutul de adio...

Scriu gânduri cu slova tăcerii,
Și tăciunii aripilor arse de dor,
În camera tristă a înstrăinării,
Pictată de cenușa amintirilor!

Ninsoarea de dor cerne în mine,
Iarna durerii ninge lacrimi mute,
Zăpadă tăcută se-asternă, ruine
Rămân din vara, iubirii pierdute!

Sufletul zdrențe rupt de povara,
Clipelor în care eram amândoi,
Îmbrățișarea fierbinte din seara,
Când cerul plângea pentru noi!...

N-am cum să pot uita vreodată,
Sărutul trist din gara fără nume
Și gura ce-mi șoptea îndurerată,
Eu plec, dar inima aici rămâne!

Inima mea...lacrimă de dor...

Nu mai știu care dintre noi a greșit,
Știu doar că azi îmi este tare greu,
Căci cel pe care atâta l-am iubit
Se-ndepărtează de sufletul meu!

Aș vrea să pot, să-ți cer iertare,
Dar unica mea vină este că te iubesc
Și plâng văzând iubirea cum moare,
Căci să adun cioburile nu reușesc!

Inima mea e doar o lacrimă de dor,
Răscruce de amintire-n pragul serii,

Unde te-așteaptă în țipăt de cocor,
Cu ploi tăcute pe-obrazul disperării!

În scrinul plin cu șoaptele iubirii,
Am așezat bucăți de suflet scrise,
Poate într-un târziu, povara amintirii,
Te va-ndemna să vii măcar în vise!

Nu mai știu care dintre noi a greșit,
Dar știu că fără tine nu mai pot,
Și rog sufletul meu atât de răvășit,
Să uite că...plecând i-ai luat tot!...

Sărutul dinainte de plecare...

Încă te mai aștept în nopți târzii,
Dar știu că tu n-ai să-mi mai vii.
Cărările cândva bătute-n doi,
Plâng astăzi amintirile cu noi...

Te aștept și știu ca n-ai să vii,
Căci pașii tai ar rătăci în labirint
Și niciodată drumul n-ar găsi,
O știu și n-am cum să mă mint...

Te-ai dus zâmbind spre nicăieri,
Cu lacrima în ochi arzând
Și te-ai ascuns printre tăceri,
Dar ai rămas la mine-n gând...

Eu am rămas copilul nimănui,
Țin doar în mine durerea mare
Și-aș vrea să uit dar cum să uit?
Sărutul dinainte de plecare...

Tristețe pleacă...nu te vreau!

Mă-nvăluie tristețea
Și-mi vine iar să plâng,
Mă caută n-am cum să mă ascund,
Nici gând!

Tristețe pleacă nu mă oropsi
Atât de tare,
Sunt și eu om fie-ți un pic de milă
Căci mă doare.

Ca un copac ce și pierde
Frunzele în vânt
Așa mă dai tu când te-apucă
De pământ.

O rana sângerândă e azi
Sufletul meu,
De ce mă chinui și-mi aduci
Lacrimi mereu?

Aș vrea să fac cu tine-un târg Tristețe,
Tu să mă uiți să nu-mi mai dai Binețe,
Să pleci într-un voiaj pe undeva
S-o lași alături de mine
Pe bucuria sora ta.
Sau știi ceva?

Eu de la tine nu mai vreau nimic,
Plec eu! Te las!
Din hăul deznădejdiei am să mă ridic.
No să mai las să-mi fie ochii
Un ocean de lacrimi,
Te voi zvârli fără regret
În marea de întunecimi și patimi.
Te du de lângă mine
Rămâi a nimănui,
Ca să mă vezi plângând vreodată
Mai pune-ți pofta-n cui!

LUMINĂ ÎNTR-UN „MILENIU DE ÎNTUNERIC”

eseu de george FILIP

LANSARE DE CARTE

*Duminică, 4 oct. 2015, la Centrul Cultural Român din 8060
Cristofor Columb, la orele 13, a avut loc lansarea volumului
istoric ROMÂNII în MILENIUL DE ÎNTUNERIC, semnat de
scriitorul Marius Fincă.*

Ceea ce țin acum în mână nu este o carte. Cuvintele sunt, uneori, prea sărace pentru a exprima adevărurile gândite.

Priviți, eu am între palme o operă, un munte de axiome printre care lumea respiră de când lumea. De la maica GENEZĂ spre azi și spre viitor.

Știți cât de greu este să parcurgi cu felinarul rațiunii în frunte printr-un „MILENIU DE ÎNTUNERIC?” Ei bine, eu de fapt vă vorbesc despre un homo sapiens, un semen de-al nostru, care se legitimează cu numele său real - MARIUS FINCĂ. Acest om de știință n-a scris...o carte, fiindcă nu despre o oarecare narațiune...naro-narare...vorbit.

Autorul acestui travaliu a cercetat prin străfunduri și în amănunt și a elaborat o operă științifică, chiar literară și mai ales istorică.

A împlinit un proiect vast în care a condensat „Un mileniu de întuneric”, la propriu, între copertile a 324 de pagini.

Pe prima copertă este gravat cu majuscule albastre numele autorului, sub un supra titlu roșu «Restituiri culturale culese de Marius Fincă. » De ce « culese? » Este prea sărac verbul folosit! S-ar potrivi mai bine un sinonim ca «selectate». În subsolul paginii a 5-a , cu litere extrem de modeste, Marius Fincă semnează cuvenitul «Cuvânt introductiv». Poate nu din în-
tâmplare, chiar la Înălțarea Domnului și la

Praznicul Sfinților împărați Constantin și Elena. Nu cred într-o coincidență. Fiindcă iată o frază firească în care autorul face o totală mărturisire de credință: “ și eu, la rândul meu, în mod “suveran”, nu recunosc decât doi stăpâni: pe Dumnezeu și neamul meu. La unul mă rog pentru ajutor iar pe celălalt...m-am angajat să îl apăr, căci este lovit crunt din multe părți.”

„Cine sunt strămoșii noștri?” este întrebarea din subtitlul imprimat într-un oval, tot pe pagina întâia. Și pentru a afla, ca ori ce drept gânditor român, istoricul se duce de-a-napoia timpului până în GENEZĂ. Despre începutul începutului ne spune printr-un fragment din RIG-VEDA, un document care dăinuie de peste 4 milenii, interpretat și tradus de I. Laurian Postolache.

IMNUL CREAȚIEI

Atunci nici Neființă n-a fost, și nici Ființă,
Căci nu era nici spațiu, nici cer și nici stihie.
Avea stăpân și margini pe-atuncea Universul?
Avea adânci prăpastii? Dar Mare? Nu se știe.
N-a fost nici nemurire, căci moartea nu-ncepuse.
Nu se născuse moartea, căci nu fusese zi.
Nici vânt n-a fost să bată acele începuturi;
Însă ceva în lume - unicul - se ivi.
Rig-Veda (x, 129), cu o vechime de peste patru milenii.
Leit-motivul este preluat și de poetul nostru filozof Eminescu
– în arhicunoscuta nouă

SCRISOAREA I

La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și de voință,
Când nu se-ascundea nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost minte pricepută și nici minte s-o priceapă,
Când era un întuneric ca o mare fără-o rază
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...

*

Drumul incomensurabil până la GENEZĂ a fost încercat asiduu de marele nostru bard și filozof Eminescu. Iar destinul a hotărât ca el să fie cu câțiva pași înaintea lui Einstein în materie de distanța de la noi oamenii până la Geneză și Divinitate.

La steaua care-a răsări
E-o cale-atât de lungă
Că mii de ani i-a trebuit
Luminii s-o ajungă.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem și nu e.

M-am încumetat cu o frică disimulată dar avidă de cunoaștere în această ultracondensată cetate de istorie zidită integral pe umerii unor Români ce-au dăinuit real în acel “Mileniul de întuneric”

M-am încumetat chiar dacă și doar “CUPRINSUL”, care însumează 60 de capitole, lasă impresia unui teritoriu de timp intraversabil...

De aceea îi previn pe prezumtivi lectori ai vastei lucrări. Cartea, mă repet, nu este un roman de beletristică obișnuită, scrisă după normele genului. Citind veți coborî într-un „mileniu de întuneric” foarte luminos. Va trebui să *deveniți* niște chirurgi *desăvârșiți* care să *disecați* monolitul epocilor pe fragmente urmărind cu atenție ideea și subiectul pe care vă propuneți să le studiați și analizați.

Limbaajul operei este foarte accesibil tuturor gusturilor și nu veți întâlni fisuri sau lacune neelucidate.

Mai metaforic spus, aș vrea să precizez că în întregul ei această lucrare științifică este un vals geo-istorico-politic în care, dacă nu ai simțul cadenței și al ritmului este bine să nu te încingi.

Prin ordinea cronologică perfectă și prin argumentele sale istoricul Marius Fincă invită de fapt rațiunea națională la o sfântă justiție.

Spun așa fiindcă hienele in justiției au mușcat marile adevăruri începând de la Homer, Herodot, *Socrate*, încoace, până la mai tinerii noștri Cantemir, Bălcescu, Pârvan, Eminescu, Iorga sau Marius Fincă etc...

Lirismul ușor perceptibil al lucrării istorice despre care vorbim șterge lesne cu palma lui nevăzută perdaful nesăbuițelor neaveniților noștri intriganți contemporani.

Vai... cât de lungă și dezesperantă este truda unui veșnic maratonist prin istorie, a unui alergător de cursă lungă, în cazul în speță!

Fiindcă aproape incomensurabilă este calea de la Geneză spre „Sciții în Europa” până la „alte cronici orientale” sau altele mai puțin cunoscute. (Vezi Cuprinsul)

Nu am devorat acest vast fragment de operă chiar ad-literam, că nu sunt eu un istoric inveterat sau un cercetător competent în a autopsia volumul atât de...voluminos.

Sincer spus, de câte ori mi-am ales din „Prefață” un subiect anume m-am dus mai întâi la pagina indicată și am citit în subsol resursele folosite de autor. După care m-am răsăfat prin text și mi-a fost mai lesne de înțeles și asimilat adevărurile scrise.

Așa vă recomand să faceți tuturor. Astfel vă veți antrena în excursii solitare, sau în grup, cuprinși de magia extaziantă a lucrării.

Deci, dacă dorim să ne întâlnim cu dacia lui Decebal, vizigoții, galii, Carol cel Mare, sciții din insulele britanice, sau să-mi revăd Dobrogea de odinioară, în cazul meu, să stăm la taifas cu scriitorii daco-români, deschideți rogu-vă cartea la paginile 10,19,33,44,49...202,275 și vă satisfaceți îndată toate doleanțele.

Și dacă inima avidă de cunoaștere vă îndeamnă, vă invit să poposiți și prin „Bibliografia” lucrării.

Cine sunt strămoșii noștri?...ne întrebăm...

Dar cine suntem noi – știm? Nu, dar încercăm să ne dăm seama.

Dar cine este contemporanul, coplanetarul, omul de lângă noi Marius Fincă – știe careva? Încă nu...

Chiar dacă personalitatea acestui trudnic *cercetător* în istoria neamului nostru nu s-a fixat total pe pedestalul cuvenit, ei bine, anumite haite nomade de coioți ascunși printre noi încearcă deja să-l defăimeze. Pe cine? Pe istoricul acesta care reușește să presare lumină în mileniul nostru de întuneric.

Și... dac-ar fi după voia mea, aș fonda o „Academie de istorie a românilor din exil” și aș încrusta numele MARIUS FINCĂ pe frontispiciul acestui castru modern. Cu bine!...

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL SCRITORILOR ȘI ARTIȘTILOR LA A XII-a EDIȚIE *Eva HALUS*

« La moisson lyrique des baies sauvages », cum e numit festivalul internațional al scriitorilor și artiștilor de la Val-David, este un eveniment bianual de amploare în Val-David din Laurentide, frumos flancat de zona deluroasă cu păduri și lacuri, unde Rezidența Internațională a Scriitorilor și Artiștilor din Val-David, devine o adevărată fortăreață a poeziei și picturii.

Flavia Cosma, Directoarea festivalului și a rezidenței, în parteneriat cu Consiliul de Arte al Canadei, cu Liga Poetilor Canadieni, cu Asociația de Autori din Laurentide și cu municipalitatea din Val-David, organizează acest festival de 6 ani. Dna. Flavia Cosma, scriitoare publicată în cele 4 limbi de circulație internațională, cu peste 40 de cărți la activ, primește în frumoasa casă de creație, cu ocazia acestui eveniment, scriitori și artiști din întreaga lume. Astfel, America Latină, Mexicul, Statele Unite și Canada își dau mâna cu România, Franța, Spania, Anglia, Estonia, etc., într-un unic fel de a privi lumea prin intermediul artelor și literaturii, lăsând o amprentă muiată în cerneală și culori, de neuitat, asupra celor prezenți.

Anul acesta, la 3 și 4 octombrie, festivalul a sărbătorit cea de-a XII-a ediție. În cele două zile de desfășurare, peste 30 de scriitori și artiști, precum David Brême (Franța), Gertrude Millaire, Jeannine Pioger, Ivan-Denis Dupuis, John Mallette, Jeremiah Wall (Laurentide), Carmen Doreal (Deux Montagnes, România), Felicia Mihali, Melania Rusu-Caragioiu, Eva Halus, Adrian Erbiceanu (Montreal, România), Ljubica Milicevic (Montreal, Serbia), Louise Carson, Sandra Stephenson (Montreal), Anabelle Aguilar Brealey (Costa Rica, Venezuela) etc., au luat cuvântul, sau au expus picturi. Menționez, în mod special, prezența primăriei din Val-David, dna. Nicole Davidson, care este o iubitoare de poezie și a festivalului, participând la festival atât în calitate de poet cât și de partener și susținător.

În prima zi au avut loc lecturi de poezie și proză și lansări de carte, punctate de pauze muzicale cu compozitorul-interpret Ivan-Denis Dupuis și de masa de prânz, frumos pregătită pe terasa rezidenței.

Dna. Flavia Cosma a anunțat un eveniment extraordinar al carierei sale literare - apariția în două luni (septembrie, octombrie 2015) - a nu mai puțin de cinci cărți ale sale, după cum urmează : *Liniste Divina*, ediție bilingvă română-albaneză, (Editura Amanda Verlag, București), *Sălbăticiuni și umbre* (Editura Ars Longa, Iași), *Griffures sur le miroir* (Editions du Cygne, Paris, France), *Aranazos sobre la faz del espejo* (Ediciones Torremozas, Madrid, Espagne), *The Latin Quarter* (MadHat Press, NC, USA).

Alte surprize au urmat : Carmen Doreal, bine-cunoscută pictoriță și poetă din Deux Montagnes, a citit versuri în română și franceză din volumul de poezii « *Poèmes en couleurs* » și a expus noi tablouri, cu măiestre culori aplicate în pete de culoare, într-o tehnică proprie, iar Eva Halus (subsemnata), a prezentat poezii în română, engleză și franceză, din manuscrisul cărții sale în lucru, cât și trei pansée-uri umoristice pe tema celebrității. Scriitoarea în rezidență, Anabelle Aguilar Bearley, a recitat poezii

din ultima sa carte aflată încă sub tipar, « *Profanacion del huerta* »/ « *Profanarea Grădinii* », Gertrude Millaire, Louise Carson, Jeannine Pioger, David Brême au citit creațiile lor literare.

Prima zi a festivalului s-a terminat în acorduri de chitară : Ivan-Denis Dupuis, interpretând piese personale în limba franceză, foarte apreciate de public. Una din compoziții, numită « *Le dernier loup* » – și de aici evoluează o « poantă » care ne-a însoțit în lungul întregului festival – avea ca refren versurile : « *Je suis le dernier loup/ Légende de loup-garou* » etc. Din public, Carmen Doreal, a spus « *J'aime Garou* », referindu-se la celebrul cântăreț quebecois. De aici au derivat o mulțime de glume, cum că Ivan-Denis Dupuis cântă mai bine ca Garou, sau că Garou este un lup etc.

Duminică, 4 octombrie, a urmat cea de-a doua parte a festivalului, deschisă cu o serie de conferințe. Și de această dată, dna. Anabelle Bearley a încântat publicul cu o descriere a evenimentelor istorice și culturale din Costa Rica, într-o conferința intitulată « *Viața culturală în Costa Rica, trecut și prezent* ». Dna. Gertrude Millaire a prezentat « *Un pelerinaj cultural pedestru în Spania Atlantică* », iar dna. Nicole Davidson a făcut o scurta introducere la volumul de poezii « *Zgârieturi pe fața oglinzii* », al Flaviei Cosma, carte tradusă în franceză și spaniolă.

După pauza de prânz, a fost inaugurată o noua serie : « *Mari poeți ai lumii, puțin cunoscuți și astăzi dispăruți* », fiind vorba despre Mircea Ciobanu, poet român. Au prezentat Flavia Cosma și David Brême. În program au urmat dna. Melania Rusu Caragioiu, cu poezii, dna. Sandra Stephenson și dna. Felicia Mihali, care a citit în engleză un capitol din « *Nine steps to riches* », / *Nouă pași spre bogăție*, un ghid de sfaturi amuzante pentru noii veniți în Canada, scris cu umor.

Pictorițele Carmen Doreal, Eva Halus, Ljubica Milicevic și Marie-Pierre Charboneau au decorat salonul festivalului cu picturi. Carmen Doreal a dăruit participanților calendare 2016, cu picturi personale. Eva Halus a expus o serie de acuarele pictate pe marginea lacurilor din Laurentide, în vara 2015.

Seara s-a încheiat cu un recital la Centrul de Arte Vizuale din Val-David, unde toți cei prezenți au avut plăcerea să ia cuvântul, manifestându-se prin poezie sau muzică. Acest mini-program de la Centrul de Arte Vizuale a debutat cu Jeremiah Wall, compozitor-interpret, care a cântat piese compuse în anii '90 și piese recente, în stilul său binecunoscut, post-modern, inconfundabil.

Festivalul a luat sfârșit pe note de muzică : Ivan_Denis Dupuis, urmat îndeaproape de Jeremiah Wall. În acorduri de chitară, poeții și artiștii au adus mulțumiri organizatoarei și scriitoarei Flavia Cosma și și-au exprimat speranța să se reîntâlnească la următoarea ediție a festivalului, care va avea loc pe 4 și 5 iunie 2016.

POEZII DIN BASARABIA

Lilian CUREVICI

Lilian Curevici, născut la 27 octombrie 1970, în orașul Bender (actualmente Tighina) Republica Moldova, este unicul copil în familia părinților săi - Ion și Valentina, ce activează în calitate de învățători la școala medie din comuna Hagimus, raionul Căușani. În 1987 a absolvit școala medie de cultură generală din comuna Bulboci, raionul Soroca, locul de baștină al tatălui său. În 1992, termină Institutul Politehnic „S. Lazo” din Chișinău, facultatea de radioelectronică (din 2003 redenumit Universitate Tehnică a Moldovei) și a lucrat la

aceeași Universitate la, facultatea de radioelectronică și telecomunicații, catedra Telecomunicații, ocupând funcțiile de lector-stagiar, apoi lector-superior. Terminând doctoratul în electronică, din 2006 până în 2008 activează ca lector-superior la Academia de Transporturi, Informatică și Telecomunicații (ATIC), catedra Științe Reale. În 2008 imigrează în Canada, cu întreaga sa familie - soția Viorica și cei doi copii Daniel și Daniela, și se stabilește în provincia Québec, orașul Longueuil. Emigrarea sa, este suportată cu o imensă nostalgie față de plaiul natal mult iubit. Faptul, că actualmente țara sa de baștină trece printr-o perioadă grea de convulsii politice și sociale, ultimele evenimente îl inspiră și-l fac să-și exprime poziția sa civică prin versuri. Victor Roșca

Rugăciunea Basarabiei

...Revino, Ștefane, din Putna,
Trezește-Te din somn domnesc,
Că dau tătarii iarăși buzna
Peste pământul strămoșesc!!!

Se-ndeamnă corbii împreună,
Tot rup și rup din trupul sfânt,
Au rupt Bugeacul, Bucovina,
Lăsând doar jale pe pământ...

Ascute-ți paloșul mai bine,
Căci dușmanii sunt numeroși
Și printre-a noastră boierime
Avem mancurți și ticăloși...

...Revino, Ștefane, din Putna,
Ești unicul ce ne lipsești!
Trădați am fost de-a noastră hurtă*,
Ce-și pleacă capul tot spre...est.

...Măria Ta, mai este-o boală,
Ce-n mintea multora s-a stins:
Precum, că nu avem nici mamă,
N-avem nici țară, limbă, scris...

Ne doare mult biciul minciunii,
Păgân e mult din ce-a fost sfânt,
Azi strângem roada..., Uniunii”
Ce ne-a schimbat la chip și-n gând...

Am fost cu toții rupți de casă,
Lipsiți de grai, de vale, deal,
Să nu mai fim ca soră, frate,
Cu cei din Iași sau din Ardeal...

...Revino, Ștefane, din Putna
Te așteptăm, Doamne, la Prut,
Să încetăm cu toții lupta,

Să o luăm de la-nceput!!!

Să spunem tuturor, să știe,
Că nu-s hotare între frați
Și-același grai din latinie
Nu poți prin Prut să îl desparți!!!

Oricând mireasă...

...Ai fost cândva, a noastră casă,
Dacă citim hrisoave vechi
La multe mese tu - mireasă
Și capul trebuia să-l pleci.

C-așa a fost de când e lumea
C-acel de brațul ți-l lua
Urma ca singur să decidă
Când ochii poți ai ridica.

Dar n-ai avut noroc în viață
Cu cei, de-ai fost în măritiş,
Căci toți aveau aceeași față
Hapsâni la suflet și meschini.

Gândeau ei toți doar la avere,
Rupând din cel puțin avut
Ce ți l-au dat prin moștenire
Cei daci cu sufletul durut.

Aveai și poartă tu spre mare,
Mai multe dealuri și poteci
Și cei Carpați din Bucovina,
Ce-ți fură ochii de-i privești.

Și ca să nu-ndrăznești vre-odată
De cele porți să-ți amintești,
Ți-au arătat Fântâna Albă*
De-o fi cândva să mai încerci...

...Acum, de-i mică țara noastră

Pe harta lumii-ntr-o vecini,
Eu mă mândresc cu-această casă
La care vin să mă închin.

Căci nu-i ca ea-n întreaga lume
Să-nvie mii de ori din morți,
Să poarte demn același nume,
Chiar de-a fost prada multor hoți.

E țara codrului cel sfânt,
Ce urcă-n sus, spre dragi Carpați,
Și te ridică din mormânt,
Pentru dreptate să te bați.

Pentru Bugeac și Bucovina,
Ce-au fost, în miez de zi, furate
Și pentru Tiras* cu Tighina,
Lipsind cea soră de un frate...

Ne iartă, Maestre...

...Bădiță Mihai, îmi fac eu plecăciune
Și cad în genunchi lângă teiul din vers,
Dorind să îți spun că mi-e tare rușine
De-a noastră trădare și drumul ales...

N-ai scris, Dumitale, în grafie latină
Și-apoi ne-ai cântat
prin cel vers românesc,
C-apoi să ne urle,
cu privire meschină,
Ai noștri ca lupii, neomenesc?

Știut-ai, matale, că limba-ți vorbită
Păstrată de secol de-ai noștri strămoși
Va fi după moartea-ți foarte grăbită
Însămânțată cu spini veninoși?

Știut-ai, atunci, că dulcea Bucovină,
Ce-i sânge din sângele trupului sfânt,
Va fi spintecată de o mână haină,
Iar fiii ei, de vii, băgați în mormânt?

Îmi tremură vocea, mă înecă suspinul,
Mă doare durerea, ce maluri nu are,
Ne doare și limba, ne doare destinul,
Că ziua ni-i scurtă și noaptea e mare...

Suntem disperați, fără mamă și tată,
Iar unii și crucea
deja n-o mai poartă,
Suntem blestemați
și nu știm de vre-odată
Vom fi oare vrednici
de schimbare la față...

Ne iartă, Maestre, de toate ce-s rele,
Ne iartă de limbă, de-a Ta Bucovină,
Ce-n suflet apasă, ca pietrele grele,
Că n-am stăpânit-o,
că-acum ni-i străină...

Metafora...

...Am îndrăznit în prag de seară
Să dau citirii acel vers,
S-arăt cum plânge biata-mi țară
Pe drumul patimii ales.

Am scris durerea sufletească,
Ce-mi vine din ai mei strămoși,
Voind ca lumea s-o trezească
Din somnul anilor hidoși.

Am scris profund și deloc epic,
De e să cred pe cineva,
N-aveam „metafora” în creștet
Ce versul mi l-ar promova...

S-au zis diverse lucruri bune
De cei, ce versul l-au trăit,
Ce n-au uitat de-al țării nume
Și că din daci noi am venit...

Vorbit-am eu și despre corbi,
Ce ne-au trădat în mod păgân
Privindu-ne ca niște orbi,
Zicându-mi că nu sunt român.

Am supărat pe cineva
Cu cea Columnă-a lui Traian,
Ce versul vine-al riposta,
Precum, că nu-i din neam roman (!?)

O, Basarabie română!
Ți-ai început acea corvoadă
Fără să știi, din care mumă
O lume-ntreagă să Te vadă?!

Trăit-ai secole cu turcii
Și-un veac amar fanariot,
Să nu-i mai pomenesc pe rușii
Schimbându-ți nume și-al tău port.

Dar n-ai plecat, Tu mândră, capul
Păstrându-ți limba și-al tău har,
Neînchinând la toți colacul
Ce-s fără de cruce și altar.

Ce-ar trebui să fac, să credeți,
C-am fost și sunt de-același neam
Chiar de purtam mereu în creștet
Căciula-mi simplă de cărlan?!

Desigur, pot vorbi și greacă,
Ba și turcească-n eforie,
Doar ca dușmanii mei să tacă,
Având un pic de omenie...

E foarte greu și-i mult amarnic
Când cel de-al nostru te împoașcă,
Lovind în sfânta latinie*
Și-n a mea limbă românească...

Mă tot întreb...

Trăim cu toții vremuri grele,
Zicând lui Ștefan vorbe rele -
Precum c-a ars el Bucureștiul
Și n-a jelit deloc Ploieștiul...

Precum, c-a fost el doar valah
Și nicidecum din sânge dac.
Sau că e dușman la munteni
Și-i frate doar la moldoveni.

Mă-ntreb, de unde-atâta ură,
De-l tot hulesc și-l tot înjură,
La cei cu mintea rătăcită,
Ce văd doar lumea înrăită?

Mă-ntreb de ce se-ndeamnă unii
Fiind dușmani ai reunirii?
De ce Moldova-i suverană,
De ce nu este ea romană?

De ce avem atâtea corbi
Ce ne privesc ca niște orbi,
Văzându-se moldoveni buni,
Nevrând să-și zică că-s români?...

De ce ăst Prut tot ne desparte,
De ce nu suntem soră, frate,
De ce rămânem tot orfani
Știind c-avem strămoși romani?...

...Măria Ta, cu ce-ai greșit
Cu mănăstiri ce le-ai zidit,
Prin lupte grele la hotare
Față de hoardele tătare?

Prin sângele ce l-ai vărsat,
Bătând pe turcul blestemat,
Prin propria ta vitejie
Ca neamul nostru să mai fie?!

Am tare multe-a întreba,
Dar n-am răspuns, Măria Ta,
Nici n-o să-l am în timp aproape
Cât România se desparte.

Cât mințile sunt zdruncinate,
Nu suntem soră și nici frate,
Cât goală ne e conștiința,
Lipsind și Crucea și Credința!!!

* **húrtă** (rut. hurt, cireadă, mulțime, etc).

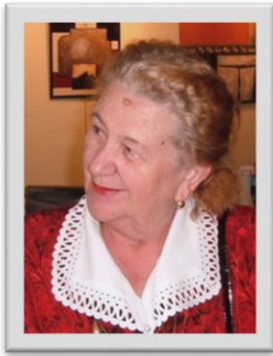
* Masacrul de la **Fântâna Albă**. În 1940, România a fost forțată să cedeze Uniunii Sovietice un teritoriu locuit de peste 3 milioane de locuitori, în urma ultimatumului primit în luna iunie a aceluiași an. Câțiva, „mai norocoși”, au fost arestați de NKVD din Hliboca (Adâncata) și, după torturi înfricoșătoare, au fost duși în cimitirul din acel oraș și aruncați de vii într-o groapă comună, peste care s-a turnat și s-a stins var;

* **Tiras** – vechea denumire a râului Nistru. Apropos, denumirea orașului transnistrean Tiraspol, ce este centrul Republicii Moldovenești Transnistria – regiune separatistă și nerecunoscută de actualul guvern al Republicii Moldova, a apărut de la vechea denumire a râului Nistru – Tiras.

* **LATINIE** s. f. (Inv.) Limba latină. – Din latin + suf. -ie. Grafie latină.

UN SAPIN PEU ACCOUTUMÉ

Melania RUSU CARAGIOIU

J'aime beaucoup ma Mitou. Je parle souvent avec elle.

Une soirée de Noël, quand nous restâmes seules, toutes les deux à la maison, elle m'a raconté une petite histoire dès sa tendre enfance :

"C'était un grand hiver. Nous, dans notre famille, étâmes six chatouilles entassées dans la niche qui se cachait sous la grosse poêle en briques. Nous toutes étâmes d'une mauvaise humeur, un peu ennuyées, un peu miaulantes, mêmes pleurnicheuses, sans avoir envie de sommeiller.

La grande- mère, Missis Mitou, en profitant de l'absence des maîtres de la maison, nous a préparé une surprise walt – disneyenne.

On dit : "quand le chat n'est pas à la maison, les souris dansent sur la table". Pour nous, le dicton s'est transformé tel que suit : „Quand les maîtres de la maison ne sont pas chez eux, les six chatouilles et leur grand-mère dansent sur la table!"

Et maintenant, voici l'histoire :

Missis Mitou, - elle sait comment, a improvisé pour nous un "beau sapin de Noël", qui pendait au dessous du lampadaire. L'arbre de Noël était tout plein de bombons multicolores pour les chats. Des guirlandes de queues dorées de souris l'entouraient.

Des souris de fromages, avec des yeux de grains de poivre rouge se balançant sur de longs fils de laine colorée. Des petits saucissons en forme de figurines, pendaient sur chaque branche. Les lumières étaient des tétines au lait, dont les six les plus grosses et au lait tiède portaient la photo de chacun d'entre nous. Tout haut trônait le Chat botté, dans son plus bel uniforme de mousquetaire.

Missis Mitou, qui avait aussi le sens de l'humour, pour se moquer de nous, a accroché sur le sapin beaucoup de miroirs et de calendriers, c'est -à- dire, les sots (les chats) sont incapables de voir dans le miroir leur allure et ils ne peuvent pas apprendre à lire même le calendrier, le plus commun des livres.

Sous le sapin étaient rangés, en grand ordre six cousins tapissés. Leurs broderies colorées nous rappelaient les contes de nos ancêtres qui étaient très spécialisés pour rattraper les grands rats et les rusées souris. L'une des broderies représentait notre grand père.

Par ci et par là, des balles et des souris mécaniques s'encourageaient autour de sapin et même descendaient et montaient par les pieds de la table, en nous incitant de les rattraper !!!

À côté du sapin était montée une petite table, sur laquelle des assiettes bien assorties s'étaient des plats esquisses, comme, des petits ailes frites de moineaux, des têtes de cailles, de couenne, de jambon, et ... des minuscules poissons tout frais, et encore, de crème sure. Quel délice pour nous !!!

La grand-mère n'a pas oublié d'orner le sapin avec plusieurs oiseaux empaillés, spécialement des moineaux et de colibris, des dentelles étincelantes à patte à griffe, qui entouraient le sapin. Des boîtes à musique nous jouaient des miaulements, des cris de souris et des pialements des oiseaux.

Puis, Missis Mitou en prenant son air solennel nous a peroré :

"Nous, les chats, sommes souvent traités comme des esclaves pour garder la maison sans souris ou, comme de simples jouets, poupées à caresser. Je veux, ce soir, vous introduire dans les coutumes des gens qui fêtent en hiver le Noël en se prosternant à leur divinité. Dans cette journée, bien choisie, les gens sont plus bons, plus nobles, accueillants, généreux, entre eux et avec nous. Je me souviens à avoir trouvé, dans mon bol à côté de ma nourriture habituelle, des morceaux de dinde, des pattes à la viande, des petits os de canard et de cailles.

Je vous offre ce spectaculaire sapin pour vous faire mieux comprendre l'esprit des humains et pour développer votre horizon, pour ne rester comme le chat devant le calendrier. Moi, j'ai lu (elle savait lire !!!) dans les journaux, qu'on pratique aujourd'hui le Noël des chats.

Puis, elle nous a laissés libres pour goûter les bonnes choses préparées, ou arborés sur le sapin. C'était merveilleux de grimper dans le sapin, de jouer avec les décorations, qui oscillaient ne se laissant pas appréhender et en rattrapant l'appât à qui tentait un autre d'entre nous.

C'était notre fête, à nous, les petites chatouilles, et nous nous divertissions et jouons comme des fous. Tard, nous nous sommes endormis sur nos coussins, et ... en nous réveillant, tout était disparu comme après un rêve !"

POEZII

Marcela STRAUA

Către mine

În poem, regăsesc zborul
Un gând, desprins parcă din rai
Sau poate-un sunet scos de nai
Un cânt purtat de un ecou
Din paradis e stihul tău.

Și slovele tale, răvaș
În gându-mi și-au găsit sălaș
De-acolo dorul și-au extins
Acum, tot sufletu-i cuprins.

Printre muguri de iubire

Răsar vise de-mplinire
În poem, regăsesc zborul
Forța de-a străbate norul.

Far-a mai privi trecutul
Față-n față cu-nceputul
Pregătită-s de-explorări
Am răspuns, la întrebări.

Toamna

Nu ai timp și nu ai stare ,
Să m-aștepți în resemnare?
Nu mă simți, nu mă respiri

Sorbindu-mă din priviri?
Anotimp sunt, chip de fată,
Toamna ce-ți bate la poartă.

Nu ți-e dor si nu te-mbie,
Struguri negri, copti in vie?
Sunt naiada, cu vâl lung,
Peste sâni, mere-n pârg,
Nimfă-n coajă de gutui,
De culoarea untului.

Nu te temi, nu te-nfiori,
De răcoarea cea din zori?
Ploaie-s, ce curge șiroaie,
Poate... griul din odaie...

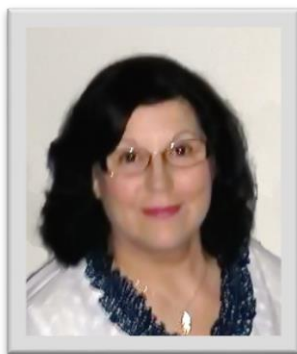
Stolul, ce-a plecat grăbit,
Peste zări, spre răsărit.

Toamna-s, ce bate la poartă,
Anotimp cu chip de fata,
Frunza-s, din pădurea...nudă,
Iarba-s, ruginită, udă,
Bruma, căzută pe ramuri,
Toamna, ce-ți bate și-n geamuri.

Plouă

Plouă furios de-aseară
Fulgere despică cerul,
Vântul crengile doboară
Noaptea își țese misterul.

Plouă-n suflet cu regrete
Adunate de prin lume,
Plouă și printre planete
Cu regretele postume.

Plouă și în aspirații
Cu dorințe...iar și iar...
Plouă printre constelații
Înmuind praful stelar.

Plouă ca într-o tocată
Cu un ritm mai sacadat
Ca în lied sau în sonată
Ușor acompaniat.

Plouă în privirea-mi tristă
Arde lacrima și doare,
Eu strâng dorul în batistă
Plouă, plouă-n disperare.

Sufletul tomnatic plânge

Printre frunze ruginii
Culcuș toamna își găsește,
Ploaia picură prin vii,
Frigul nopții negre crește.
Gâze de spaimă cuprinse
Plâng copacii, rămași goi,
Crengile par brațe-ntinse,
Cerând frunza înapoi.
Înnegrește iarba, ploaia,
Noaptea-i rece, fără lună,
Pălăie-n sobă văpaia,
Veghea vise sumbre-adună.
Sufletul tomnatic...plânge,
Pleoapa lacrima o strânge,
Apa din ploaie n-ajunge
Jarul inimii a stinge.

Ce să fac?

Pe fruntea unde tristețea-nsearează,
Cărările de gânduri cernite
Adună amintirile, le așază
'N culcușul clipelor nestăpânite.

Sub pleoape, se derulează picturile
Terne, precum ceru-nainte de ploaie,
Și genele arse, scurg lacrimile,
E-ntunerice, frig...și strâmt în odaie.

Înaintează noaptea-n freamăt de suspin
Zăresc luceafărul și aștept un răsărit.
Cu lumini și umbre, e scris un destin
De soarta, ce-așteaptă, să fie împlinit.

Mă regăsesc, pierdut-am anii, pe rând
S-au scurs, precum în clepsidră... nisipul
Ce să fac? Să continui lupta plângând?
Sau... din rădăcini să tai... NIMICUL?

Toamna vieții..

Înflorind a doua oară, liliacul, am crezut
Ca respir a primăvară, bucuroasă, n-am văzut
Că vestește-o tristă toamnă, care nu m-a ocolit
Și-n culoarea ruginie, cu-o mantie m-a-nvelit.
Și mă mir de ce mai caut verdele,
plecat ast' vară,
C-anotimpurile-mi mor
și mă doare-o primăvară?
Să mai înverzesc nu pot, m-au golit de clorofilă
Nopțile ce le-am albit, ca să schimb a vieții filă.
M-aș ascunde printre brazi,
verdele să-l mai rețin,
Când aș fi mai însetată, n-as bea apă, ci pelin
Chiar și poezii aș scrie cu nuanța pinului,
Să nu intru-n toamna vieții,
aș lua drumul codrului...

MĂNĂSTIREA STĂNIȘOARA – JUDEȚUL VÂLCEA *Gheorghe Puțu RĂDUCAN – TEPEȘTI*

Sfânta mănăstire Stănișoara se află pe moșia mănăstirii Cozia, a fost metohul acesteia și a fost ajutată totdeauna în trecut până la secularizare, precum și în prezent.

De la început, Sfânta mănăstire Stănișoara a fost un mic schit construit în munții Coziei de către câțiva călugări de la Sfânta mănăstire Cozia. În jurul anului 1671 călugării Meletie, Neofit, Isaia și alții, veniți de la mănăstirea Cozia, au format acest schit numit Nucet. Înainte de a veni aici, cei câțiva călugări au trăit în peșterile de prin preajmă. În timpul

domniei lui Mihail Racoviță, în anul 1747 pe când Mănăstirea Cozia era condusă de Arhimandritul Ghenadie, prin osârdia lui Gheorghe Cluceru și a altor boieri din Pitești s-a refăcut biserica cea veche cu hramul Sfântul Gheorghe și chiliile mănăstirești.

În anul 1788 războiul austro-ruso-turc pe Valea Oltului prin luptele de lângă mănăstirea Cozia, a atins și schitul Nucet. Biserica

distrusă și chiliile transformate în ruine au adăpostit timp de 20 de ani păstori munteni, de aici și numele acesteia.

În anul 1807, doi călugări de la Sfântul Munte Athos, unul sârb – Sava și celălalt român – Teodosie au venit în Țara Românească aducând cu ei cărți de ritual ce se păstrează și astăzi în Mănăstire și au înființat din nou schitul prin zidirea unei alte biserici în locul celei de la 1747. Din păcate însă, întregul complex mănăstiresc a fost mistuit de flăcări în anul 1850. Din această perioadă se păstrează și câteva icoane care poartă semnătura pictorului Belzore I. Pascu din Pitești.

Înmulțindu-se numărul călugărilor, în anul 1903, în timpul Episcopului de Argeș Gheorghe Timiș, Starețul Mănăstirii Stănișoara – Arhimandritul Micandru Manu- ajutat de soborul mănăstirii, pune bazele bisericii pe care o vedem astăzi.

Este deci a patra biserică argumentată istoric în Sfânta Mănăstire Stănișoara care a fost terminată și sfințită în anul 1907.

Arhitectul Bisericii de astăzi este italianul Debona Apolino.

Tot el a creat în jurul anului 1901 terasa dinspre miazănoapte pe care s-a clădit un frumos pavilion în stil românesc ce este folosit ca spațiu destinat chiliilor pentru călugări.

În anul 1917 un incendiu a distrus toate chiliile, în locul lor (1936 – 1940), ridicându-se frumosul paraclis în formă de navă care stă la dispoziția monahilor din mănăstire pentru slujbele de iarnă.

Cu râvna Prea Cuviosului Stareț Ilarion Dumitrache și binecuvântarea Episcopilor Emilian Grigore și Iosif Galaton, biserica s-a pictat în anul 1948 de către maestrul pictor Dumitru Belizan și elevul său.

În prezent, prin truda obștii, se execută o serie de lucrări de reparații și modernizări ale întregului complex mănăstiresc Stânișoara.

În cartea Mănăstirea Cozia se mai spune:

„La începutul veacului al XVII-lea, mănăstirea Cozia avea mulți călugări care trăiau viața de obște. Printre ei erau unii dornici de o viață pustnicească care au renunțat cu totul la cele lumești. Însușeșteți de aceste gânduri nobile au plecat din ... lavra Coziei șase părinți care au găsit spre răsărit, la poalele muntelui Cozia, patru peșteri. Luând binecuvântarea stareșului Coziei, au plecat din mănăstire, patru din ei au ocupat peșterile, iar doi, dintre care unul era preot, și-au făcut un bordei pe locul unde azi se află mănăstirea...

Mănăstirea Stânișoara, fiind zidită pe moșia mănăstirii Cozia, dintru început de călugări cozieni, a fost ajutată, tutelată și îndrumată de la Cozia până la secularizare. În prezent, se află din nou în administrarea Coziei”.

REZULTATE la CAMPIONATUL MONDIAL WKU - (World Karate and Kickboxing Union) - ALBIR, SPANIA 2015. *Ioan OPRUȚ*

Stimați prieteni, susținători, sponsori și membrii ai echipei Jotaikido, vă mulțumim pentru sprijinul acordat în vederea participării la Campionatul Mondial WKU din Albir - Spania 2015.

Sprijinul vostru atât financiar cât și moral și afectiv, a contat enorm pentru noi, ajutându-ne să putem obține unele din cele mai bune rezultate, pe care le-am obținut atât noi cât și Asociația Jotaikido la un Campionat Mondial de un asemenea calibr, unde au participat echipele naționale ale 74 de țări. Uniunea Mondială WKU (World Karate and Kick Boxing Union), fiind una dintre cele mai prestigioase și mai mari organizații din întreaga lume, aceasta întrunind nu mai puțin de 30 de Federații, Asociații și discipline de Arte Marțiale. Pentru o săptămână am concurat cu cei mai buni sportivi din întreaga lume reușind să trecem de faza grupelor și să ne calificăm în finalele competiției.

Am obținut 2 medalii, una de argint și una de bronz, la diviziile de Kata, categoria adulți, obținute de Ioan Opruț și 3 clasări între primii 5 sportivi ai lumii la categoria copii - fete - juniori până la 12 ani obținute de Oana Opruț. Menționăm faptul că Oana Opruț a fost cea mai tânără sportivă din întreg Campionatul (7 ani), concurând cu fete de 12 ani, având toate nivelul de centura neagră, Oana având doar centura galbenă-orange.

În urma obținerii titlurilor de Campioni Naționali WKU la 2 categorii distincte de Kata, atât pentru Ioan Opruț cât și pentru Oana Opruț, am obținut calificarea în Lotul Național WKU al Canadei, compus din 90 de membrii care au participat cu 300 de Head-Starts dintr-un total de 1800 de Head-Starts, echipa Canadei fiind cea mai numeroasă, apreciată și dominantă echipă a întregului Campionat

Mondial.

Suntem îndreptățiți să credem și de asemenea sperăm ca, viitoarea noastră participare la Campionatul Mondial WKU din 2016 care va avea loc în Orlando - SUA, va fi mai numeroasă și cu mai multe clasări pe podiumul de premiere. Așteptăm suportul tuturor pentru viitoarelor noastre participări la Campionatele Mondiale și în special la cel de anul viitor din Orlando SUA, unde sunteți cu toții bineveniți ca membri susținători ai echipei Jotaikido și a lotului național WKU al Canadei.

Montreal Open (KIXX), aflată la a 19-a ediție, este o competiție cu profil național, destinată echipelor de club și deschisă tuturor stilurilor și disciplinelor Artelor Marțiale. Cele 11 trofee și cele 7 titluri de campioni s-a obținut de echipa Jotaikido, sâmbătă 28 noiembrie 2015.

Competițiile și turneele din 2015 au fost : International Cobra Karate - (22 Annual Edition - Martie 2015 - Quebec); Quebec Open - 35 Annual Edition - International Karate Championship - 24-25 Apr. 2015 - Quebec City; IAM.- Martial Arts Challenge - Mai 2015 - Laval; WKU. National Championship - 19-20 Iun. 2015 - Brossard; WKU- World Championship - 22 Oct. - 2 Nov. 2015 - Albir, Spania; IAM.- Martial Arts Challenge - 14 Nov. 2014 - Laval; Montreal Open - (KIXX)- 19 Annual Edition 28 Nov. 2015 - Laval

Rezultatele obținute la Montreal Open- KIXX 19 :

1. Oana Maria K. OPRUȚ - LOCUL 1- KATA Tradițional Categoria Copii 6-7 ani -Centuri Colorate- Nivel Intermediar, - LOCUL 1- KATA Open, - LOCUL 2- KATA Arme tradițional.
2. Vladimir LOUNGOU - LOCUL 1- KATA tradițional Categoria Adulți 30+. Centuri Colorate, nivel: Începători și Intermediari, - LOCUL 1- KATA Arme tradițional.
3. Florian ROUSSEL - LOCUL 2- Combat-Point Fighting, Categoria Adulți 30+. Centuri Colorate Nivel: Intermediari.
4. Gregoire KLOHOUN - LOCUL 1- (KATA tradițional corean, Categoria 30+. centuri negre.
5. Steve Alix CASSAGNOL -LOCUL 2- KATA tradițional. Categoria 30+. centuri negre, -LOCUL 2- (KATA Arme tradițional)
6. Ioan OPRUȚ - LOCUL 1- KATA tradițional, categoria 40+). centuri negre, - LOCUL 1- KATA Arme tradițional

POEZII

Liuba SÂRBU

Liuba Sârbu s-a născut la 10 octombrie 1981 în satul Secăreni, Hâncești, în familia profesorilor Gheorghe și Fedora Sârbu. Și-a făcut studiile la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din Hâncești și la Facultatea de Istorie și Etnopedagogie a Universității „Ion Creangă” din Chișinău. A activat în cadrul CBS-AXA, Chișinău.

În Canada, unde este stabilită în prezent, a fost educatoare la grădinița „Bumble Bears” din orașul Lethbridge, regiunea Alberta, și la grădinița „Les Bambines Bricoleurs” din Montreal, activând un timp și în calitate de profesoară de limba franceză la „Lethbridge Montessori School”. Actualmente este studentă la Colegiului englez „Dawson” din Montreal ,specialitatea în medicin.

Privesc în zare

!!
Ninge din trandafirii pe care i-ai adus
Trecut-au clipe și-n însingurare
Mă simt ca o petală sub un soare
Demult apus.

!
Ai spus că-ți sunt lumina din privire
Iar azi strigătu-m-ai: "Hei amintire!"
Cu ochii plini de altă strălucire.

!
Ieri straietele pe care le purtai
Aveau atingerea-mi și-o miroseai,
Azi, altei fete flori îi dăruiai

!
Apusul care mă tot ninge doare,
Veni-va răsăritul să-l alunge
Cu noi miresme care mă vor unge
Privesc în zare.

Patimi Daco-Gete

!
În clipa când ai apărut
domol, din depărtare.
Să stăpânesc n-am mai putut
ușoara-mi răsuflare.

!
În miezul ei s-a strecurat
un șovăielnic tremur.
Când cel dintâi sărut mi-ai dat
simții cum mă cutremur.

!
Cu-n pas stingher te-ai așezat
în zidul firii mele.
De oameni nu ne-a mai păsat,
eram doar noi pe schele.

!
Și construiam vis după vis,
în doi, fără unelte.
Doar din trăiri de nedescris
și patimi Daco-Gete.

Copilărie

!
Pășesc în gând pe-a tale trepte,
copilărie, scump meleag
și plaiul tău 'mi-atât de drag,
iar anii ,vreau să mai aștepte.

!
Te răsfoiesc filă cu filă,
sorbînd avid fiecă rînd,
adorm cu tine-n al meu gând,
visînd... la viața-mi de copilă.

!
Ești dată să dispari ca ceața,
un abur cu-n ascuns hotar,

să te strigăm e în zadar,
te-ai dus...pentru c-așa e viața.

!
Ce-am fi fost noi fără de tine?
N-ai fi fost tu fără de noi.
Fără trecut noi suntem goi.
Ești haina, ce trăiește-n mine

!
Te-mbracă lagurosu-mi suflet
înfășurându-se-n viori
și zboară iar printre culori,
scoțînd, pe-ascuns câte-un urlet.

!
Te-asemeni unui nor de fluturi,
miresmei florilor de tei,
cu-n clinchet viu de clopoței
ne legăni... si apoi te scuturi...

!
Pășesc în gând pe-a tale trepte
copilărie,scump meleag
și plaiul tău mi-atât de drag,
iar anii, știu, n-o să aștepte...

!
Se mistuie, c-așa li-i firea
și orice clipă care trece
peșin aduce iarna-mi rece,
lăsându-mă, cu amintirea ...

!
În toiul nopții sau spre seară
te cînt în gânduri și în vis.
Ești răsăritul meu nestins,
podoab-a vieții, piatră rară.

!
Și pururi fi-voi cununată
cu-al tău meleag ce-mi este drag
iar amintirile-ți șirag,
le voi purta, viața mea toată.

Oare are Luna Casă?

!
Ziua începe-ntotdeauna
Atunci când apune Luna.

Iar când Soarele răsare
Luna merge la culcare.

!
Oare are Luna casă?
Oare știe ca-i frumoasă?
Știe cât e ora oare
Când se duce la culcare?

!
În ce luna-i știe oare?
Nu-i e dor și ei de soare?
Când se culcă el răsare,
Se-ntîlnesc vre-odată oare?

Gîndul

!
Gîndul n-are mâini, picioare,
Zboară peste mări, în zare,
Printre ani, pătrunde clipe,
Parcă, ar avea aripe.

!
Însă unde-i casa lui?
Unde-i casa gândului?
Ce mănîncă, cum se-mbracă?
Are timp și pentru joacă?

!
Gînduri, are oare gîndul?
Poate-nconjura pămîntul?
Pot oare să-i închid poarta?
Oare-ar rupe el lăcata?

!
Cu el mă trezesc din somn,
Tot cu el sunt pîn adorm.
Oare eu sunt casa lui,
Casa mare-a gândului?

Bruma

!
Când din cer aburi se lasă
Iar gerul mii prinde-n plasă
Capătă stropii de rouă,
O înfățișare nouă.

!
Într-o clipa se îmbracă
Totu-n jur în promoroacă.
Orice creangă, orice floare,
Pare mai fermecătoare.

!
Cioburile mici de gheață,
Țesute din densa ceață,
Parcă-s un smoc de steluțe
Adunat din așchiuțe.

!
Apar Toamna, Primăvara
Și transformă toată țara,
Într-o mare argintie
A Brumei Împărăție.

SĂ FI FOST UN OZN ?

Livia NEMTEANU

S-au împlinit patru ani de când boala secolului sau mai bine zis urmările ei, mi-au tăiat apetitul și posibilitatea de a mai bate pământul în lung și-n lat. Cât e de dureroasă această situație, e poate mai ușor de înțeles dacă o punem în cumpănă cu trecutul.

Am fost învățată de mic copil cu excursii ce le făceam cu părinții pe munți și văi. Continuate apoi de-a lungul vieții, mai întâi în țara natală, apoi în țările vecine. Și mai târziu, pe cinci continente, povestite în parte în cele patru cărți de călătorii publicate, o mie cinci sute de pagini și câteva mii de fotografii.

Am lăsat la București o mașină echipată cu două rezervoare de benzină și patru canistre de 20 litri, care-mi asigurau independența unei vacanțe, mie și familiei mele, căci – pentru cine nu știe – nu aveai dreptul să cumperi benzină decât în județul în care locuiai. Șoferul eram eu, și unul bun. Volanul era pentru mine o destindere.

Ajunsă la Montreal, nu mi-am putut permite, timp de 25 de ani, să-mi cumpăr o mașină ieftină, de ocazie. Am pus în balanță dorul de a călători pentru a cunoaște lumea, sau mașina ? A învins primul.

Și după toată înfrângerea umilitoare a acestor patru ani, revolta mea mi-a aruncat o sfidare : chiar nu mai sunt în stare să fac o călătorie ? Am ridicat sfidarea și împreună cu amica mea, poloneza, ne-am înscris pentru o croazieră în Marea Antilelor.

Vaporul, un adevărat oraș, cu 15 etaje și 4000 de persoane, naviga noaptea, iar dimineața oprea în câte o insulă.

După masa de seară, amica mea se instala în balcon, unde stătea până la ore târzii. Eu preferam să citesc întinsă pe pat și să privesc noaptea și marea prin ușa larg deschisă a balconului (practic tot peretele dinspre balcon).

Era vineri seara, 13 martie (2015), cu două zile înainte de întoarcerea acasă, când, pe la ora 22 poloneza m-a chemat să vin în balcon. M-am dus. În depărtare, o stea căzătoare s-a năruit în abis, ca o linie verticală trasă cu rigla. Stăteam sprijinite de balastrada balconului.

Noaptea caldă, subtropicală, ne îmbia să întârziem în atmosfera ei primitoare.

După vreo zece minute, a apărut în fața noastră un obiect foarte luminos, de mărimea unui cub neregulat cu latura de aproximativ 20 cm, care se deplasa într-o mișcare de rotație cu o viteză uimitoare de la stânga la dreapta, arătând când o față luminoasă, când una neagră, lumina dispărând. Traseul lui s-a desfășurat orizontal, pe o distanță aparentă de circa 25 m într-o liniște de mormânt, nici cel mai neînsemnat sunet nu s-a auzit, după care a dispărut total. Totul a durat câteva secunde în care noi, încremenite și mute, privisem un miracol. Obiectul acela, care nu era nici avion, nici helicopter, nici stea căzătoare, a traversat un spațiu care părea foarte aproape de noi. Dar oare la ce distanță reală să fi fost ? Era prima dată când ne-a fost dat să vedem un obiect neidentificat, de o lumină aproape orbitoare, care a apărut, s-a desfășurat și a dispărut misterios.

Dacă nimic nu e întâmplător (lucru de care nu sunt sigură), cum se face că am ieșit în balcon, ca în nici una din seriile precedente, cu doar zece minute înaintea apariției acelui obiect luminos neidentificat ?

Dacă nimic nu e întâmplător, e ca și cum am fost chemată să ies pe balcon pentru a asista la apariția lui.

Bine înțeles că nu știu ce să cred, dar nu pot să nu cred ce am văzut cu ochii mei, și în plus, am fost doi martori. Dacă, așa cum zice latinul, *unus testis, nullus testis* face legea, doi martori sunt mai greu de înlăturat.

A trecut ceva timp, dar amintirea acestei apariții continuă să ne obsedeze. Nimic din această croazieră ultra luxoasă, arhitectura unor spații imense atractiv prezentate, lăsând în urmă chiar și faimosul „Titanic”, saloanele restaurantelor, numai pluș roșu și mătăsuri, canapele ondulate, fotolii, un serviciu elegant și rapid, barurile, culoarele lungi ca niște stradele, sala de teatru, imensă și superbă, nimic nu ne mai reține atenția, nici măcar insulele, în comparație cu fenomenul misterios și inexplicat al acelui obiect zburător neidentificat.

DREAM OF CHINA

Miruna TARCAU

Dream of China

I stepped into a dream today
Or perhaps it was a dream that stepped onto me.
At first, it was all gray and foggy, and even wet,
methinks.

Tall buildings drowned in mist like solitary giants
were quietly walking by
- as if they were strolling, methinks,
in a Sunday promenade.

I tried saluting them, nodding my head,
waving my arms,

To no avail.

What is this land I thought,

Where waves are lost among the dark waters,

Hand waves, real waves, they're moving all the same

- all hurrying along the stream, like Alice's white rabbit.

If this were the Lord of the Rings, methinks,

We'd be in Mordor.

And behold! Here come the Black Gates!

Standing tall above the riverside,
Yes, tall and proud, like solitary giants.
Again, I tried saluting them
- to no avail.

Perhaps it was no Middle Earth,
But I heard they call it the Middle Kingdom,
And indeed it must be located in the middle of the
Earth, or something,
For everything seems to be made over there.

Standing tall, like solitary giants,
Far beyond the Black Gates,
We strolled along the Misty Mountains.

As shades of gray were giving way to forests
(rocky forests, that is)

We witnessed the skies turning white

As the clouds quietly strolled down the Yangtze boulevard,

- methinks, for a Sunday promenade.

And the clouds waved at the waves,

And we waved back at them.

By then, our stomachs were already full.
Do all the people in Mordor always eat so much, I thought,
But we were no longer in Mordor.

Some kind of Galadriel guided us through the forest
And even showed us some fairies,
Yes fairies, I said, not elves,
For elves aren't that hairy
- though they too, can jump pretty far.

Methinks it was fairies, then,
And fair maidens on these boats that hardly ever moved.
Do fair maidens always stand still waiting for us
 to take pictures of them,
I thought.
By then, our stomachs were still as full as our pockets
For Galadriel hadn't brought us to the market yet.

There are no luxury stores in the Shire, methinks,
No government-approved factories with authentic artisanship,
Do fair maidens get their jewellery from there factories, I thought,
Or perhaps they just work there so they can fill their bellies too.

But of course it was all just a dream that had stepped onto me,
All over me, like an *incubo*, they say in Italian,
A nightmare, though I saw no mares there.
Nothing but a couple of stallions running free and wild
Among the solitary giants.
- Watch me, touch me, buy me,
They seemed to say.

I am made out of jade,
Or was it pearls?
Or perhaps terracotta,
But don't worry we're all authentic.
And they run, free and wild, among the solitary giants,
From Mordor to the Shire and back again.

The giants tried waving at them,
But they just strolled around,
As if they had only set out, methinks,
For a Sunday promenade.

A kind-hearted man

It's funny, isn't it,
I came to China expecting to find China
- which doesn't mean much of course,
But large crowds, skyscrapers and rice
Were all things I was expecting to find.

Is that all there is to a country?
I wonder.
How do we ever get to know something,
I mean really know something?
We all have pretty clear pre-conceived ideas
That get carried around by word of mouth,
Like an air-borne virus.

Stereotypes can be useful of course,
But who can believe them anymore?
And yet it is so hard to replace them with something else.

Perhaps my generation isn't too poetic,
I have a really hard time imagining
 something I haven't experienced
As if it would really change something
To see a place with my own eyes
Instead of Google images.

Walking up the skyscrapers,
Getting lost in the crowd,
And eating all that rice
Gave me a different idea of China, perhaps,
Than the one I had before.

What I wasn't expecting to find
Among all this crowd
Was a kind-hearted man
Bearing with him the raw scent of the earth
 mixed up with laughter
And cheerful eyes behind cheerful spectacles.

Is this what I will remember of China, I thought,
But it wasn't quite China.
Nothing but a chance encounter among the crowd,
That could have happened anywhere. And yet.

I didn't climb up the trees of the prairies
Nor did I taste the bread that was made
 by grinding its blond wheat
(if wheat really is blond, I don't know),
Nor did I ride a horse into the sunset.

And yet somehow, as I set out towards the Far East,
I shook hands with the Far West
Through the eyes and the smiles of a kind-hearted man.

How do we really get to know something, I thought.
I mean really know something.
I know the West part of Canada about as much as I know Africa.
For me the prairies aren't all that different from Ghana.

When I think of Ghana, I picture some tablets
 of 70% dark chocolate,
Along with a few items carved out in ivory,
Elephants, lions, safaris,
Poverty, hunger, and the heavy burden of slavery
Being carried around from one generation to the other.

Between the white-clothed colonialists to the CEO's in dark suits,
Not much has changed, perhaps.
And so this is how I picture Ghana
- Nothing but a glimpse through the worn-out screen
 of withered stereotypes
We can't believe in anymore.

I doubt I'll ever go to Ghana,
But the prairies now are something more
 than some cowboy cartoons
Lucky Luke setting off in the sunset
With Calamity Jane riding a tractor, or something.

For through the screen of pre-conceived ideas,
I was caught among a web of smiles and cheerful eyes
As I discussed literature and politics
- sitting down on a swing, on the top of a boat -
With a kind-hearted man.

I wish this is how I'll remember China, I thought,
If this is where I've discovered the prairies
Then perhaps it'll be back home that I'll get to know China.

Of course it can't hurt to climb up its skyscrapers,
Get lost among the crowd
And taste the local food,
But as the web of preconceived ideas gets thinner and thinner
"Local" doesn't mean much anymore, does it -
And so perhaps all it takes to get to know a know place
Is to cross paths with a kind-hearted man.

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Toate activitățile care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Catedrala Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

Biblioteca „Mihai Eminescu” a Bisericii „Buna Vestire”

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

Școala duminicală pentru copii a Bisericii Buna Vestire

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici spre bucuria părinților.

Pe lângă religie, copiii învață obiceiurile creștine ale sărbătorilor românești.

Lețiile se predau în limbile română, franceză și engleză.

Copii pregătesc serbările pentru „Banchetul de Sf. Niculae” (Duminică, 6 dec.) și de „Crăciunul copiilor” (Duminică, 20 dec.)

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 25\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.

2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

* Candela pe internet:
bunavestire.ca/revista-candela
sau, ultimul număr și contact, la
<http://pages.videotron.com/romanblt/>

DONATORI 2015

Prof. Univ. Wladimir Paskievici	200\$
Cristina Marina Murgea	100\$
Leonard Voicu	90\$
Ioan Neghină	35\$

Programul Slujbelor religioase

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

Sărbători religioase

- Miercuri 14 octombrie Sf. Cuv. de la Iași;
- Luni 26 octombrie, Sf. Mare Muc. Dimitrie izvorătorul de mir;
- Marți 27 octombrie, Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou;
- Luni 30 octombrie Sf. Andrei cel întâi chemat.

Servicii religioase

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormântări
2009	113	19	9
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
Total	805	125	42

Programul sărbătorilor de Crăciun la Catedrala Buna Vestire din Montreal

- Vineri, 11 dec. Sfântul Maslu, ora 18 :30, spovedanie;
- Vineri, 18 dec. Acatistul, ora 18 :00, spovedanie ;
- duminică, 20 dec. Serbarea Pomului de Crăciun, ora 12.30;
- Joi 24 dec. Sf. Liturghie, ora 9 :00, Spovedanie și Împărtășanie ;
- Vineri, 25 dec. Nașterea Domnului Isus Hristos, Utrenia ora : 9 :30, Sf. Liturghie, ora 10.30 ;
- Duminica, 27 dec. Dumineca după Nașterea Domnului, Sfântul Ștefan, Utrenia ora : 9 :30, Sf. Liturghie, Ora 10.30 ;
- Joi 31 dec. Revelionul organizat la Casa Română, Sala Pr. Petre Popescu, Tedeum, ora :12 :00 ;
- Vineri, 1 Ianuarie, 2016, Utrenia ora : 9 :30, Sf. Liturghie, ora 10.30 ;

Să ne cunoaștem profesioniștii din comunitate

Me CEZAR CATALIN MIHAI

Avocat

5497A, Ave Victoria,

Bureau 104, Montréal

(Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330

Fax: 514-341-8626

- Imigrație
- Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)
- Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunelor datorate agenților imobiliari)
- Régie du logement

VIOLETA PÎRVU

Courtier immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@violeta.ca

Cele mai bune condiții pentru clienții români la www.violeta.ca

LANCEMENT

Les femmes occidentales n'ont pas d'honneur - Laura T. Ilea

Accepter la cruauté pour comprendre... et aimer

LANCEMENT

Mercredi 28 octobre à 18 h
Librairie Le Port de tête,
282, ave. du Mont-Royal Est,
Montréal

Pour plus d'information, demandes d'entrevues et service de presse :
communications jo ann champagne
2500, rue du Hameau, Sainte-Adèle
(Québec) J8B 2G1

- Tél. : 450 229-4664
- Courriel: tomjo@bellnet.ca

APARIȚII EDITORIALE (SCRIITORI CANADIENI)

**Dumitru ICHIM –
PSALTIREA APOCRIFĂ A
DREPTULUI IOV**

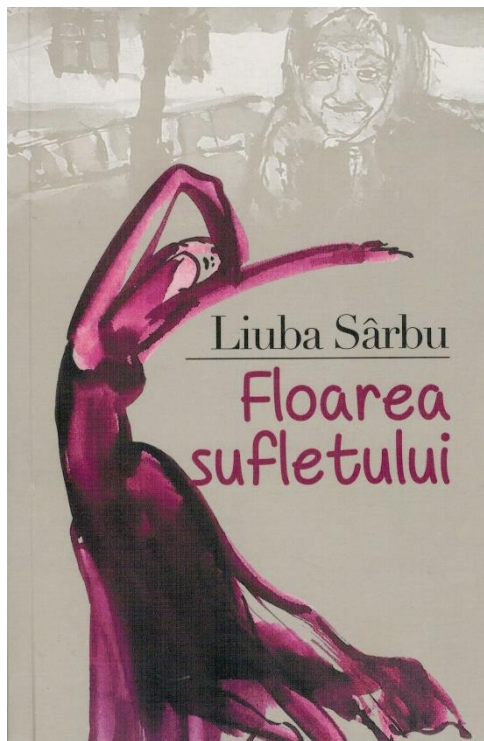
PSALTIREA APOCRIFĂ A DREPTULUI IOV, Ediția a II-a revizuită și adăugită, semnată de distinsul și fidelul colaborator al revistei noastre, poetul Pr. Dumitru Ichim, este un volum bibliofil, tipărit în condiții grafice de excepție la Editura Școala Ardeleană, din Cluj în anul 2015. Scoarțele groase ale Psaltirii „apocrife” cuprind, în peste 400 de pagini, poeme postmoderne, grele de sensuri, ce impresionează prin erudiție și rafinament artistic. Lectura lor luminează spiritul cititorului, conducându-l pe un drum psaltic, pornind de la Logosul Divin cufundat în mister (...că înaintea auzului / când nu era nici cerul, nici pământul, / la-început a fost Cuvântul) până la Logosul creator – postmodern, cu care ne farmecă fiecare apariție editorială semnată de Domnia Sa. Pornind de la cunoscutele motive biblice, „psalmii” poetului Dumitru Ichim reprezintă în fapt o pledoarie lirică, îmbrăcând forma poeziei contemporane cu multiplele ei fațete, din care putem desprinde drumul ființei umane spre desăvârșire, prin descoperirea lui Dumnezeu în chiar propria noastră persoană.

Ortansa TUDOR**Liuba SÂRBU
–
FLOAREA SUFLETULUI**

Volumele de versuri: „Floarea Sufletului” și „Oare Luna Are Casă” au fost lansate anterior în Republica Moldova..

Evenimentul a avut loc în incinta Liceului Teoretic “Mihail Sadoveanu” din orașul Hâncești, instituție în care autoarea a studiat din clasa a X-a până în clasa a XII-a. Doamna Valentina Tonu, șefa direcției învățământ a raionului Hâncești, este cea care a contribuit la organizarea acestui eveniment la acel Liceu. Cu această ocazie, Corul Veteranilor din orașul Hâncești, condus de Sergiu Ștefan, a interpretat 3 cântece la deschiderea evenimentului.

La lansare au fost prezenți scriitori de la Uniunea scriitorilor din Republica Moldova: Ion Anton, Traian Vasilcău, Mihai Vilcu, profesori dar și mulți copii cu familiile lor. Copii de la Liceul Teoretic “Mihai Eminescu” și cei de la Liceul Teoretic “Mihail Sadoveanu” au recitat poezii din cele două cărți.

Liuba SÂRBU**Veronica PAVEL LERNER –
OAMENI PE CARE
I-AM CUNOSCUȚ**

Cu Veronica Pavel Lerner hazardul de care pomeneam a fost de două ori generos: mai întâi a făcut-o să cunoască nenumărați oameni de valoare, artiști plastici, muzicieni, scriitori, actori, virtuozii, oameni de știință, iar apoi a făcut-o capabilă să-i immortalizeze la iuteală, din câteva secvențe.

Unii, rămași doar în amintire, sunt prietenii „de ieri”: Nicolae Steinhardt, în postura de musafir frecvent la familia Pavel, actorul Mircea Șepilici, poetul Ștefan Aug. Doinaș și soția lui, balerina Irinel Liciu, dramaturgul Theodor Mazilu (excelent prins, cu felul lui de-a fi, în decorul de la Mogoșoaia), compozitorul și profesorul Aurel Stroe (cu care autoarea a luat lecții de muzică), profesorul, eseistul și scriitorul Matei Călinescu, criticul literar Mircea Iorgulescu, muzicianul Iosif Sava.

Ioana PARVULESCU